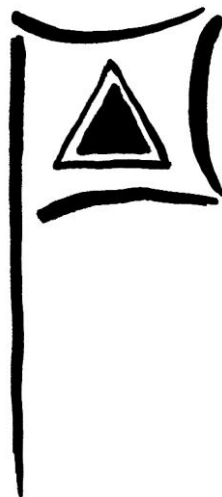

TARTALOM

Encián

II. sorozat • XIII. évfolyam • 1. (71.) szám
2018. július

Alapította 1935-ben és működtette 1948-ig
a brassói Encián Sí- és Turista Egyesület

A XXVII. EKE Vándortábor programfüzete

Hirdetés	5
Meghívó a XXVII. EKE Vándortáborba	5
Hét csúcs teljesítménytúra	7
Extra tevékenységek.....	8
Tudod-e?	9
Tábori tudnivalók	9
A tábor programja	20
Túraajánló	25
1-es túra: Strand a Goldbach patakon – Gyerektúra I.....	25
2-es túra: Feketevár a Kotlán – Gyerektúra II.....	28
3-as túra: Parasztvár és barlanglátogatás Barcarozsnyón – Gyerektúra III.....	31
4-es túra: A Kotla varázslatos világa.....	36
5-ös túra: Keresztény-havas – méztej és denevérek a Tejbarlangban.....	40
6-os túra: Létrákon a Nagy-kőhavason.....	45
7-es túra: Szentélyek és várak – zárandoklat a Kotlán.....	49
8-as túra: Mesés sziklák a Czukáson	56
9-es túra: Bucsecs – a Barcaság őre.....	60

10-es túra: Bucsecs – a Mălăiești-cirkuszvölgy.....	63
11-es túra: Mesés sziklacsipkék a Királykőn	66
12-es túra: Királykő – zergék nyomában.....	70
13-as túra: Királykő – a sziklák birodalma	73
14-es túra: Keresztény-havas – kilátás a Barcaságra	76
15-ös túra: Nagy-kőhavas – a hétfalusi csángók szent hegye.....	80
16-os túra: Fogarasi-havasok – tavak és kéklő bércek	83
17-es túra: Fogarasi-havasok – a gleccserek világa	86
18-as túra: Baj-havas – séta a hegyi legelőkön.....	89
19-es túra: Töröcsvári Magura – hegyek tárlata.....	93
20-as túra: Szász templomerődök biciklivel – Biciklitúra I.	96
21-es túra: Szász templomerődök biciklivel – Biciklitúra II.....	97
22-es túra: Biciklivel a magasban – Biciklitúra III.	98
23-as túra: A Barcaság gombái / növényei – Gombásztúra.....	100
24-es túra: Madárles a barcasági tavakon – Fotós túra I.	102
25-ös túra: A sziklák birodalmában – Fotós túra II.....	105
26-os túra: A tanyák világa – Fotós túra III.	106
27-es túra: A Barcaság falvai – Szekeres túra.....	107
28-as túra: Brassó – a Barcaság Koronája – Honismereti túra	113
29-es túra: Látogatóban a hétfalusi csángóknál – Honismereti buszos túra	116
30-as túra: Geológiai csodák Alsórákoson – Honismereti túra	121
31-es túra: A Barcaság csodái: a szász templomerődök – Honismereti buszos túra	124
32-es túra: Szinaja csodái – Honismereti túra.....	131
33-as túra: Várkastély Töröcsváron – Honismereti túra.....	134
34-es túra: Még egyszer a fogarasiban... – szombati extra túra	139
35-ös túra: Vissza a Dinóparkba... – szombati extra túra.....	141
Irodalom	142
Végig a Kárpátok bércein	142
A következő szám tartalmából	144

Mottó

„Megengedem, hogy ez érzet bennem is – ki a hazát minden fölé helyezem – talán fokozott mérvben van kifejlődve; lehet, hogy részrehajlónak lát-szom ítéletemben akkor is, midőn éppen a hazánk délkeleti szögletét elfoglaló *Barczaság*ot hazánk vidékei egyik legszebbikének mondom, midőn azt a reám tett nagyszerű benyomások folytán emlé-kemben élő fényében tüntetem elő, különösen emelvén ki minden olyan pontját, mely nézetem szerint hazánk és más országok bármely vidéké-vel szépségben versenyezhet.”

*Orbán Balázs: A Székelyföld leírása
Pest, 1868.*

Telefonos elérhetőségek:

Táborparancsnok – Kovács Lehel István: +40 744 251 245

Tábori biztos – Román Árpád: +40 742 073 128

Túrakoordinátor – Puskás Csaba: +40 729 018 305

Regisztráció – Puskás Melinda: +40 722 497 640

Ügyvezető – Szász Ágnes: +40 744 422 600

Hegymentő-szolgálat: +40 725 826 668 (0-SALVAMONT)

Általános sürgősségi telefonszám: 112

Készült
a Magyar Kormány
támogatásával

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

BETHLEN GÁBOR
Alap

Az Encián megjelenését támogatja:

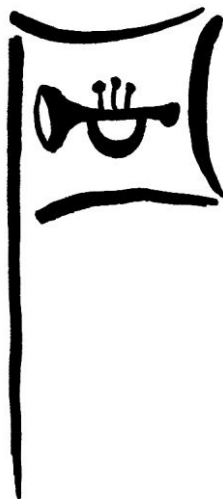

Médiapartnerek:

HIRDETÉS

Kovács Lehel István
klehel77@yahoo.com

Meghívó a XXVII. EKE Vándortáborba

Kedves Természetjáró Barátunk!

Szeretettel meghívunk a Kárpát-medence legnagyobb turista találkozójára, az **EKE XXVII. Országos Vándortáborába**, amelyet **a 125 éves EKE-Brassó** szervez a Barcaságon, **Feketehalmon**, a Kotla alatt, **2018. július 30. – augusztus 5.** között.

Meghirdetett gyalogtúráink, zarándoklataink során megismerkedhetsz a Kárpát-kanyar hegyeivel: Királykő, Bucsecs, Keresztény-havas, Nagy-kőhavas, Csukás; a Persányi-hegységgel, a Baj-havassal; a Fekete-halom, Brassó, Négyfalu, Zernyest, Töröcsvár körüli dombvidékkel; mon-dák, legendák misztikus helyeivel, barlangjaival, rejtett zugaival.

Honismereti túráink a Barcaság szász templomerdőjeihez (Prázsmár, Szászhermány, Barcaszentpéter, Fekete-halom stb.), kastélyaihoz (Töröcsvár, Bodola stb.), váraihoz (Fekete-halom, Barcarozsnyó, Krizba, Földvár stb.) kalauzolnak el, de természetesen nem maradhat ki a Barcaság koronája, Brassó sem.

Szekeres és traktoros túráink a Barcaság csángó falvaiba, tavaihoz vezetnek; kerékpáros túráink során alkalom adódik a gyönyörű tájat csodálni, amelyet lencsevégre is kaphatsz fotós túráink alatt. A kisgyermek, pihenni vágyók a környék dombjait járhatják be, üdülhetnek a fekete-halmi strandon, sétálhatnak a tavak körül.

A vállalkozóbb szelleműek kipróbálhatják a lovaglást, a siklóernyőzést a Bolnokon vagy a kajakozást az Olton. Erődet, felkészültségedet, intelligenciádat versenyeken és vetélkedőkön mérheted össze a többi táborlakóéval.

A három túranap hagyományőrző nappal (magyar harcművészet, hagyományos népi mesterségek, kézműves műhelyek, rovásírás, magyar életvitel, táncház, népdalok stb.) egészül ki, pénteken, augusztus 3-án, így hétfőtől vasárnapig biztosított a program!

*

A tábor fővédnöke **Kalmár Ferenc**, Magyarország szomszédágpolitikájának fejlesztéséért felelős miniszteri biztosa és **Zákonyi Botond** Magyarország bukaresti nagykövete. A tábor védnöke **Toásó Imelda** Brassó Megye Tanácsának alelnöke.

*

* *

Nagy szeretettel várunk mindenkit Feketehalomba, a XXVII. EKE Vándortáborba! ■

Hét csúcs teljesítménytúra

Az EKE-Brassó a XXVII. EKE Vándortábor keretei között meghirdeti a *Hét csúcs teljesítménytúrát* mindazok számára, akik részt vesznek a Vándortáborban. A teljesítménytúrára a **hétfői** (2018. július 30.) nap során külön kell feliratkozni a regisztrációnál, minden feliratkozó pontozólapot kap.

A teljesítménytúra szabályzata egyszerű: a Vándortábor túrái közül úgy kell kiválasztani 3 túrát, majd pénteken és szombaton önállóan úgy kell elmenni túrázni, hogy a következő **7 csúcs** közül minimum **7 pontot** lehessen megszerezni.

- Csukás (**Csukás-csúcs**) 2 pont
- Nagy-kőhavas (**Nagy-kőhavas-csúcs**) 2 pont
- Keresztény-havas (**Keresztény-havas-csúcs**) 1 pont
- Bucsecs (**Omu-csúcs**) 2 pont
- Fogarasi-havasok (**Buteanu** vagy **Negoj**) 2 pont
- Királykő (**Hegyes-csúcs** vagy **Pásztor-csúcs**) 3 pont
- Kotla (**Kotla-csúcs**) 1 pont

A pontok megszerzését csúcspfotóval, valamint a pontozólapra történő túravezetői aláírással kell igazolni. Az önálló túrázással megírt és csúcspfotóval bizonyított csúcst a regisztrációnál lehet aláírni.

A teljesítménytúrán való résztvevők, a túrák teljesítői külön oklevélben, díjban részesülnek. ■

Societatea Carpatină Ardeleană – Braşov • Erdélyi Kárpát-Egyesület – Brassó

Adóazonosító (CIF, CUI): 18784512
IBAN RON: RO26 BTRL 0080 1205 H314 57XX
IBAN HUF: RO96 BTRL 0081 2205 H314 57XX

Extra tevékenységek

A tábor ideje alatt lehetőség van – egyéni vagy csoportos mielőbbi egyeztetés alapján – a következő extra tevékenységeken való részvételre:

- **Rafting az Olton**
 - Gavrilă Sandu és Kinga: 0723-582702
 - <https://www.riverjetrafting.ro/>
 - 3 csónak, összesen 24 személy részére
- **Kajakozás az Olton**
 - Szász László: 0744-328590
- **Siklóernyőzés a Bolnokon**
 - Ferencz István: 0722-285516
 - ferencz_istvan_bv@yahoo.com
- **Lovaglás Brassó-Pojánán**
 - Gergely Zoltán: 0722-760016
 - <https://echitatiespiritulcailor.wordpress.com>

TUDOD-E?

EKE-Brassó
klehel77@yahoo.com

Tábori tudnivalók

A XXVII. EKE Vándortábor helyszíne a Feketehalom (Codlea, Zeiden) végében található **majális hely** és annak környéke (45,7070° É; 25,4332° K; 639 m).

Az ünnepélyes tábornytás július 30-án, hétfőn 18 órától lesz, a táborzárás pedig augusztus 4-én, szombaton 18 órától. A tábor helyét legkésőbb augusztus 5-én, vasárnap el kell hagyni.

Szállás saját sátorban a szervezők által kijelölt területen. A szervezők nem vállalják a foglalást azoknak, akik panziókban vagy más környékbeli szálláshelyeken szeretnének megszállni, azt mindenki maga kell, hogy intézze igénye szerint. A szervezők viszont felmérik a szálláslehetőségeket, az elérhetőségeket, és ez felkerül a honlapra, ahol mindenki hozzáférhet.

Az étkezés önellátással történik, lehet minden napra meleg ételt előrendelni. A közelben friss élelmiszer (kenyér, gyümölcs, tejtermék) vásárolható üzletekben, piacon.

Minden túrán a nagykorúak saját felelősségükre vesznek részt! A kiskorúak csak szülői, gyámi, megbízotti, tanári, tanítói jelenléttel túrázhatnak!

A szervezők nem vállalnak felelősséget a sátorban hagyott érték-tárgyakért, kérjük ezeket az autóba zárni!

Részvételi díjak:

- alapbelépő: **120 lej**;
- EKE-, MKE-, VTSZ-, PKE-, KEE-tagoknak (2018-ra érvényes tagsági könyvvel): **60 lej**;
- kisgyermekeknek (0–6 év): **ingyenes** (nem tartalmazza a kiadványokat és az ajándékokat);
- gyermekeknek, akik nem EKE- stb. tagok (6–12 év): **60 lej**, tartalmazza a túrafüzetet;
- gyermekeknek, akik EKE- stb. tagok (6–12 év): **30 lej**, tartalmazza a túrafüzetet;
- diákoknak, akik nem EKE- stb. tagok (12–23 év), érvényes diákigazolvánnyal: **70 lej** (tartalmazza a kiadványokat és az ajándékot);
- diákoknak, akik EKE- stb. tagok (12–23 év), érvényes diákigazolvánnyal: **35 lej** (tartalmazza a kiadványokat és az ajándékot);
- családi kedvezmény: két fizető gyermek felett a többi gyermeknek ingyenes (nem tartalmazza a kiadványokat és az ajándékot);
- napi jegy: **30 lej** (nem tartalmazza a kiadványokat és az ajándékot);
- parkolási díj a tábor területén: **5 lej**.

Az alapbelépő tartalmazza:

- a tábori belépőt a tábor teljes időtartamára;
- a tábori infrastruktúra használatát;
- a részvételt a programokon;
- a sátorhelyet a tábor területén;
- a programfüzetet és térképet;
- az ajándékcsomagot;
- a túrákon való részvételt;
- a tábori kitűzőt, amely tombolajegy is egyben.
- *Nem tartalmazza:* a túrák szállítási árát és a belépőket – ezeket a regisztrációnál lehet kifizetni.

Egyéb tudnivalók:

- a tábor területén a tűzrakás tilos;
- kérjük a parkolójegyet és a sátorszámot jól látható helyre kitenni;
- az autók parkolására korlátozott lehetőség van, ezért kérjük a szervezők utasítását betartani;
- a tábor ideje alatt a kitűzők használata kötelező;
- kérjük a kijelölt utakat szabadon hagyni;
- kérjük a hulladékot a kijelölt helyekre dobni (szelektíven);
- használjuk a kijelölt illemhelyeket;
- a tábor területén vezetékes víz, illemhely és kiépített zuhanyzók vannak;
- a tábor területén van mobiltelefon-térerő;
- a tábor területén este 10 óra után hagyjuk társainkat pihenni, és mi is készülünk a másnapi túrára!

FIGYELEM:

- Az EKE XXVII. Vándortáborának túráira az **EKE-Brassó TÚRA-SZABÁLYZATA** érvényes!
- A szervezőt fenntartják a programváltoztatás jogát!
- A táv busszal, illetve a túraidő busszal oda-vissza értendő.
- Az időjárás függvényében a túravezetőknek jogukban áll az útvonalat módosítani.
- Az esetleges belépők árát a túra árával együtt a regisztrációnál kell befizetni.
- Fenntartjuk annak a jogát, hogy ha a busz háromnegyedig nem telik meg, akkor ne indítsuk az adott túrát.
- Ha feliratkozott egy túrára, mentse el telefonjába a túravezető telefonszámát, hogy szükség esetén hívni tudhassa! ■

Sz.	Túra neve	Útvonal	Na- pok	Táv- gya- log	Táv- busz- szal
TERMÉSZETJÁRÁS					
1.	Strand a Goldbach patakon Gyerektúra I.	Tábor – Feketealmi strand – Tavak – Tábor	31	10 km	-
2.	Feketevár a Kotlán Gyerektúra II.	Tábor – Sajoma-rét – Feketevár – Kaszálók – Tábor	1	10 km	-
3.	Parasztvár és barlanglátogatás Barcarozsnyón Gyerektúra III.	Tábor – Szászvolkány – Barcarozsnyó – Parasztvár – Dinópark – Cseppkőbarlang – Keresztényfalva – Tábor	2	6 km	60 km
4.	A Kotla varázslatos világa	Tábor – Kotla-csúcs – Strand – Tábor	31, 1, 2	13 km	-
5.	Keresztény-havas – mésztej és denévérek a Tejbarlangban	Tábor – Barcarozsnyó – Brassó-Pojána – Drester-rét – Tejbarlang – Julius Römer menedékház – Vörös-út – Brassó-Pojána – Tábor	31, 1, 2	9 km	70 km
6.	Létrákon a Nagykőhavason	Tábor – Malomdombok – Hétlétra – Medve-szakadék-Kilátó – Pásztor-tisztás (Káposztás-rét) – Jégbarlang – Sziklasor – Malomdombok – Tábor	31, 1, 2	11 km	80 km
7.	Szentélyek és várak – zárándoklat a Kotlán	Tábor – Kotla-csúcs – Szentély – Feketevár – Kaszálók – Tábor	31, 1, 2	11 km	-
8.	Mesés sziklák a Csukáson	Tábor – Négyfalu – Bretocsa-hágó – Csukás-csúcs – Csukás menedékház – Vörös-havasok – Tábor	31, 1, 2	19 km	150 km
9.	Bucsecs, a Barcság öre	Tábor – Busteni – Diham (Szarvas)-völgy – Coștila-rét – Moraru (Molnár)-völgy – Omu-csúcs – Szarvas-völgy – Busteni – Tábor	31, 2	17 km	120 km
10.	Bucsecs – a Mălăiești-cirkuszvölgy	Tábor – Barcarozsnyó – Villanytelep – Mălăiești-völgy – Mălăiești menedékház – Felső-gleccser párkány / Cirkuszvölgy – Felsőkatlan – Mălăiești-völgy – Barcarozsnyó – Tábor	31, 1, 2	17 km	70 km

Szint	Indítás	Túravezető	Telefon	Túraidő / óra	Minősítés	Díj
TERMÉSZETJÁRÁS						
+320 m / -316 m	10.00	Soós Tibor, Krécsi Ágnes	0751-984331	Gy: 3	könnyű	-
+641 m / -641 m	10.00	Fekete Magda, Fekete Szilárd, Tomos István	0744-929249	Gy: 5	könnyű	-
+200 m / -200 m	09.00	Benedek Zelma, Mezei Júlia	0723-994153 0744-329913	Gy: 6 B: 1	könnyű	20 + 45 lej
+886 m / -966 m	7.00	Györbíró Emese, Márk Emese	0758-977685	Gy: 6	köz. nehéz	-
+725 m / - 751 m	09.25	Beke Aranka, Kertész Emília, Szócs Ilona	0721-882529	Gy: 6 B: 1,5	közepes	30 lej
+886 m / -872 m	07.40	Mester Nagy Ildikó, Zayzon Ádám, Mathé Emese, ifj. Mester Nagy Levente	0745-791109 0771-249008 0756-422927 0755-786178	Gy: 7 B: 1,5	köz. nehéz	30 + 5 lej
+880 m / -843 m	10.00	Molnár Sándor, Szőke Zoltán, Brózs József	0730-711745	Gy: 6	köz. nehéz	-
+1182 m / -1356 m	06.00	Mihály Melinda, Ileana Krisztina, Miklós Jácinta, Vajda Péter	0721-589414	Gy: 9 B: 2,5	köz. nehéz	40 lej
+2018 m / -2078 m	06.00	Tőke Dénes, Fénya József, Ferenc Huba, Bartha Erika	0752-568855 0744-274692 0721-215777 0743-509558	Gy: 11,5 B: 2,5	nehéz veszélyes	40 lej
+1411 m / -1411 m	06.00	Izsák Dénes, Miklósi Csaba, Jákó Katalin	0720-077774	Gy: 9 B: 1,5	köz. nehéz	30 lej

Sz.	Túra neve	Útvonal	Na- pok	Táv- gya- log	Táv- busz- szal
11.	Mesés sziklacsipkék a Királykőn	Tábor – Zernyest – Lombos-mező (Plaiul Foii) – Spirlea – Láncok (Deubel-út) – Grind menedék – Pásztor-csúcs – gerinc – Hegyes-csúcs – Curmătura menedékház – Zernyesti-szoros – Botorog-kút – Zernyest – Tábor	31, 1, 2	23 km	70 km
12.	Királykő – zergék nyomában	Tábor – Zernyest – Lombos-mező (Plaiul Foii) – Medve-völgy – Diana – Pap-szakadék – Hegyes-csúcs – Padinile frumoase – Curmătura – Zernyesti-szoros – Botorog-kút – Zernyest – Tábor	31, 1, 2	16 km	70 km
13.	Királykő – a sziklák birodalma	Tábor – Zernyesti-sziklaszoros – Curmătura menedékház – Hasadék-nyereg – Curmătura menedékház – Zănoaga-rét – Botorog-kút – Tábor	31, 1, 2	16 km	70 km
14.	Keresztény-havas – kilátás a Barcaságra	Tábor – Brassó – Cenk – Stehil-rét – Ruja-rét – Keresztény-havas-csúcs – Julius Römer menedékház – Brassó-Pojána – Barcarozsnyó – Tábor	31, 1, 2	20 km	70 km
15.	Nagy-kőhavas – a hétfalusi csángók szent hegye	Tábor – Malomdombok – Hétlétra – EKE menedékház – Nagy-kőhavas-csúcs – Tamina-vízesés – Felsőtömös – Tábor	31, 1, 2	16 km	90 km
16.	Fogarasi-havasok – tavak és kéklő bércek	Tábor – Transzfogarasi út – Bileató – Vajuga völgye – Buteanu kéklő bérce (Vânătoarea lui Buteanu) – Zerge-tó – Bileató – Tábor	31, 1, 2	8 km	230 km
17.	Fogarasi-havasok – a gleccserek világa	Tábor – Szombat-völgy – Szombatvölgyi menedékház – Sízó keresztje – Szombatvölgyi menedékház – Tábor	31, 1, 2	17 km	230 km
18.	Baj-havas – séta a hegyi legelőkön	Tábor – Predeál – Kelebusc (Clăbucet) – Gârbova menedékház – Clăbucetul Taurului – Azuga – Tábor	31, 1, 2	10 km	120 km

Szint	Indítás	Túrávezető	Telefon	Túraidő / óra	Minősítés	Díj
+2404 m / -2483 m	06.00	Soós Gábor, Szabó József, Reinitz Erzsébet	0727-807655	Gy: 9 B: 1,5	nagyon nehéz, veszélyes	30 + 5 lej
+2087 m / -2068 m	06.00	Gergely Zoltán, Petki Pál	0758-098721	Gy: 9 B: 1,5	nagyon nehéz, veszélyes	30 + 5 lej
+953 m / -1012 m	07.45	Blénesi György, Blénesi Edit, Bagoly Ágota, Ungvári Éva	0724-638972 0722-819341 0723-243481 0728-949450	Gy: 8 B: 1,5	köz. nehéz	30 + 5 lej
+1662 m / -1243 m	06.00	Gáspár László Zsolt, Nagy Katalin	0745-058179 0740-299279	Gy: 7,5 B: 1,5	nehéz	30 lej
+1276 m / -1151 m	06.00	Kovács-Kendi Lehel, Bíró András, Jakab Éva, Orbán Béla	0743-982061	Gy: 8 B: 1,5	nehéz	40 + 5 lej
+870 m / -869 m	06.00	Gajdó Éva, Márk Miklós	0720-547972	Gy: 4 B: 4	köz. nehéz	60 lej
+1465 m / -1443 m	06.00	Taus Adrian, Steinesz Valeria, Fülöp László	0727-667075	Gy: 7 B: 4	köz. nehéz	60 lej
+566 m / -632 m	07.00	Soós Olivér, Márkos Mária, Miklós Katalin	0745-004348	Gy: 7 B: 2,5	közepes	40 lej

Sz.	Túra neve	Útvonal	Na- pok	Táv- gya- log	Táv- busz- szal
19.	Töröcsvári Magura - hegyek tárlata	Tábor – Töröcsvár – Nagy-Magura- csúcs – Magura falu – Botorog-kút - Zernyest – Tábor	31, 1, 2	10 km	70 km
BICIKLITÚRÁK					
20.	Szász templom- erődök biciklivel Biciklitúra I.	Tábor – Feketehalom – Szászvolkány – Barcarozsnyó – Keresztényfalva – Vidombák – Feketehalom – Tábor	31	45 km	-
21.	Szász templom- erődök biciklivel Biciklitúra II.	Tábor – Brassó – Prázsmár – Szászhermány – Barcaszentpéter - Botfalva – Hóltövény – Tábor	1	101 km	-
22.	Biciklivel a ma- gasban Biciklitúra III.	Tábor – Keresztényfalva – Barcarozsnyó – Rozsnyói- sziklaszoros – Székely-rét – Háromfenyő menedékház– Hi- degpatak – Dihám – Gläjeriei- völgy – Barcarozsnyó – Szászvolkány – Tábor	2	84 km	-
GOMBÁSZTÚRA					
23.	A Barcaság gom- bái / növényei	Tábor – Kotla ösvényei – Tábor	1, 2	11 km	-
FOTÓS TÚRÁK					
24.	Madárles a barca- sági tavakon Fotós túra I.	Tábor – Szunyogszék – Tavak – Tábor	31	10 km	35 km
25.	A sziklák biro- dalmában Fotós túra II.	Tábor – Peștera – Măgura – Botorog-kút – Tábor	1	15 km	70 km
26.	A tanyák világa Fotós túra III.	Tábor – Almáskertek – Holbák – Tábor	2	15 km	70 km
SZEKERES TÚRA					
27.	A Barcaság falvai Szekeres túra	Tábor – Barcaújfalu (autóbusszal) - Krizba – Szunyogszék – Hóltövény – Barcaújfalu – Tábor	31, 2	25 km sze- kérrel	35 km
HONISMERETI TÚRÁK					
28.	Brassó – a Barca- ság Koronája Honismereti túra	Tábor – Brassó – Cenk – Brassó – Tábor	31, 1, 2	9 km	35 km

Szint	Indítás	Túravezető	Telefon	Túraidő / óra	Minősítés	Díj
+805 m / -721 m	07.40	Kertész Csaba, Bara József	0722-419938	Gy: 6 B: 1,5	közepes	40 lej
BICIKLITÚRÁK						
+300 m / -300 m	07.00	Kozma Zoltán, Gajdó Ödön, Abonyi Lóránd	0740-012081	11	közepes	30 lej
+800 m / -800 m	07.00	Kozma Zoltán, Gajdó Ödön, Abonyi Lóránd	0740-012081	11	közepes	30 lej
+1536 m / -1536 m	07.00	Kozma Zoltán, Gajdó Ödön, Abonyi Lóránd	0740-012081	11	nehéz	-
GOMBÁSZTÚRA						
+466 m / -474 m	09.00	Szász Márta, Balázs László, Fekete László	0757-360607	Gy: 7	könnyű	-
FOTÓS TÚRÁK						
+ 100 m / -100 m	06.00	Magdó István, Moldován Mihály, Sólyom Ernő	0745-051520	Gy: 8 B: 1	könnyű	20 lej
+500 m / -500 m	06.00	Magdó István, Moldován Mihály, Sólyom Ernő	0745-051520	Gy: 8 B: 1,5	könnyű	30 lej
+500 m / -500 m	06.00	Magdó István, Moldován Mihály, Sólyom Ernő	0745-051520	Gy: 8 B: 1,5	könnyű	30 lej
SZEKERES TÚRA						
-	08.30	Soós Ibolya, Gyerkó Lenke	0721-709990	Sz: 6 B: 1	könnyű	45 lej
HONISMERETI TÚRÁK						
+100 m / -100 m	09.20	Nádudvary György Nádudvary Mária	0728-899840 0720-013112	Gy: 7 B: 1	könnyű	20 + 35 lej

Sz.	Túra neve	Útvonal	Na- pok	Táv- gya- log	Táv- busz- szal
29.	Látogatóban a hétfalusi csán- góknál Honismereti busz- szos túra	Tábor – Négyfalu – Háromfalu – Bodola – Prázsmár – Tábor	31, 1, 2	-	100 km
30.	Geológiai csodák Alsórákoson Honismereti túra	Tábor – Kőhalom (vár) – Alsórá- kos – Bazaltorgona – Smaragd-tó – Kialudt vulkán – Sükösd- Bethlen kastély – Templom – Te- mető – Bogáti erdő – Tábor	31, 1, 2	7 km	160 km
31.	A Barcaság csodái: a szász templom- erődök Honismereti busz- szos túra	Tábor – Vidombák – Bertalan – Barcaföldvár – Barcaszentpéter – Szászhermány – Prázsmár – Négyfalu – Tábor	31, 1, 2	-	130 km
32.	Szinaja csodái Honismereti túra	Tábor – Szinaja – Peles kastély – Ferenc József sziklák – Királyi sétány – Kazinó – Állomás – Predeál – Leányka-havas (határ- kövek) – Háromfenyő menedék- ház – Tábor	31, 1, 2	12 km	150 km
33.	Várkastély Töröcsváron Honismereti busz- szos túra	Tábor – Töröcsvár – Barcarozsnyó – Vár – Barlang – Tábor	31, 1, 2	2 km	60 km
EXTRA TÚRÁK					
34.	Még egyszer a fogarásiban...	Tábor – Bilea-tó – Paltin-nyereg – Lăițel-csúcs – Călțun-tó – Strunga Doamnei – Negoj-csúcs – Călțun- tó – Bilea-tó – Tábor	4	16 km	230 km
35.	Vissza a Dinó- parkba...	Tábor – Szászvolkány – Barcarozsnyó – Parasztvár – Dinópark – Cseppkőbarlang – Keresztényfalva – Tábor	4	2 km	60 km

Szint	Indítás	Túrávezető	Telefon	Túraidő / óra	Minősítés	Díj
-	09.20	Hochbauer Gyula, Veres Emese Gyöngyvér	0757-125461	Gy: - B: 8	könnyű	35 + 10 lej
+158 m / -222 m	08.00	Bernád József, Bernád Ella, Nagy Edit Katalin	0722-250728	Gy: 5 B: 2,5	könnyű	40 + 10 lej
-	08.00	Grész Judit, Mester Nagy Levente, Benedek Zelma	0723-994153	Gy: - B: 8,5	könnyű	40 + 30 lej
+571 m / -708 m	08.00	Regman Zsuzsanna, Bartos Anna Mária, Regman Dávid	0731-879544	Gy: 4 + 2 B: 3	könnyű	40 + 60 lej
+200 m / -200 m	10.20	Mihály Emőke, Bálint Ildikó	0740-452458	Gy: 6 B: 1	könnyű	30 + 70 lej
EXTRA TÚRÁK						
+2044 m / -2037 m	06.00	Gergely Zoltán	0758-098721	Gy: 8 B: 4	nehéz, veszélyes	60 lej
+200 m / -200 m	09.00	Benedek Zelma, Mezei Júlia	0723-994153 0744-329913	Gy: 6 B: 1	könnyű	20 + 45 lej

A tábor programja

A tábor általános programja

- **2018. július 30., hétfő**
 - *Táborfoglalás*
 - 16.00: Tárlatmegnyitó
 - 18.00: A tábor megnyitója
- **2018. július 31., kedd**
 - 6.00: Túrák
 - 16.00–18.00 A feketehalmi múzeum és templomerőd látogatása
 - 19.00: Kulturális programok
- **2018. augusztus 1., szerda**
 - 6.00: Túrák
 - 16.00–18.00 A feketehalmi múzeum és templomerőd látogatása
 - 19.00: Kulturális programok
- **2018. augusztus 2., csütörtök**
 - 6.00: Túrák
 - 16.00–18.00 A feketehalmi múzeum és templomerőd látogatása
 - 19.00: Kulturális programok
- **2018. augusztus 3., péntek**
 - 7.00: Hagyományőrző nap
 - 12.00–14.00 A feketehalmi múzeum és templomerőd látogatása
- **2018. augusztus 4., szombat**
 - 9.00: Vetélkedők
 - 9.00: Az EKE tisztújító közgyűlése
 - 10.00: Technikai előkészületek a „rókavadászatra”
 - 11.00: „Rókavadászat” a YO6KPT, YO6KNY, YO6KSU rádióklubok szervezésében

- 12.00–14.00 A feketehalmi múzeum és templomerőd látogatása
- 18.00: Táborzárás
- 22.00: Tábertűz
- **2018. augusztus 5., vasárnap**
 - *Hazautazás*

A táborban állandó jelleggel rádiós sátor működik, a tábor egységes hívójele: **YP27EKE**.

*
* * *

A tábor részletes programja – kulturális tevékenységek

2018. július 30., hétfő

- 16.00: XVII. Nemzetközi Magyar Fotószalon tárlatának megnyitója a feketehalmi múzeumban (Hosszú utca 113. szám)
- 18.00: Tábornemnyitó
 - Dr. Kovács Lehel István táborparancsnok, az Országos EKE elnöke
 - A város képviselője
 - Védnökök: Kalmár Ferenc, Magyarország szomszéd-ságpolitikájának fejlesztéséért felelős miniszteri bizto-sa, Zákonyi Botond Magyarország bukaresti nagyköve-te, Tóásó Imelda Brassó Megye Tanácsának alelnöke
 - Turistaegyesületek képviselői
 - Lelkészi áldás – Nt. Koszta Enikő, Nt. Gödri István
 - Az EKE-napi pályázatok kiértékelése
 - Ünnepléses zászlófelvonás, tábori harangszó
 - Tábori himnusz – Bardócz Péter
- 19.30: Néptáncsoportok fellépése
 - CseEKE táncosai
 - Mátka néptánc és népdalcsoport
- 20.30: Bardócz Péter előadása

2018. július 31., kedd

- 19.00: A zajzoni boricasok fellépése
- 19.30: Könyvbemutatók és vetítettképes előadások
 - Dr. Kovács Lehel István: *Térben és időben... Barangolás a Barcaságon*
 - Ziegler Ágnes: *A brassói Fekete templom – reformáció és renováció*

2018. augusztus 1., szerda

- 19.00: A pürkereci boricasok fellépése
- 19.30: Könyvbemutató és filmvetítés:
 - Dezső László: *Erdély – A Kárpátok Tündérkertje* című fotóalbum bemutatása. A könyvet bemutatja és a beszélgetést moderálja Nyisztor Miklós fotográfus, Debrecen, EKE Gyergyószentmiklós.
 - A könyvbemutató után levetítik Zsigmond Attila *Lekvár* című díjnyertes természetfilmjét, amelynek főszereplői Dezső László természetfotós és egy medve.
- 21.00: táncház, gyermektáncház
 - Kodoba Florin és bandája
 - Ráduly Sándor és Zsuzsa estje

2018. augusztus 2., csütörtök

- 19.00: A tatrangi boricasok fellépése
- 19.30: Vetítettképes előadás
 - Bélfenyéri Gábor: *Erdély gombavilága*
- 20.30: Karaoke-est

2018. augusztus 3. – Hagyományőrző nap, péntek

- 7.00: Vezetett meditáció. Vezeti: Vadász Szatmári István, GyEKE
- 7.30: Reggeli torna, csi kung. Vezeti: Vadász Szatmári István, GyEKE
- 8.00: Reggeli
- 9.00: Előadások:
 - Kovács Lehel István: *A barcasági magyarok története*
 - Vadász Szatmári István: *Magyar múltba tekintés*
- 9.50: Szünet

- 10.00: Előadások:
 - Veres Emese Gyöngyvér: *A barcasági magyarok néprajza (hagyományok, népszokások, népviselet, népi építkezés stb.)*
 - Gyergyóórotvai természetgyógyászok: *Természetes gyógy módok*
- 10.50: Szünet
- 11.00: Előadások:
 - Solti Imre: *Örökségünk a rovásírás*
 - Zrínyi István: *Magyar népi gyógyászat*
- 11.50: Szünet
- 12.00: Előadások:
 - Petres László: *A moldvai magyarokról*
 - Mihály Henrietta: *Bútorfestésben használt szimbólumok*
- 13.00: Ebéd
- 15.00: Bemutatók, műhelyek:
 - A barcasági hagyományőrzők bemutatója (szöveg, kézművesség, fafaragás, nemezelés, bútorfestés, tojásírás stb.). Programfelelős: Hlavathy Zsuzsánna
 - A Székelyföldi Magyar Szablyavívó Iskola bemutatója – vetítettképes előadás a vívófegyverek történetéről a honfoglalástól napjainkig, vívógyakorlatok. Programfelelős: Imreh-Martón István
 - Bevezető az íjászatba – gyerek program. Programfelelős: Vadász Szatmári István és Nagy Attila
 - Élet a jurtában. Programfelelős: Kovács Ildikó
- 18.00: Énektanulás – barcasági és székelyföldi népdalok
- 18.30: Vacsora
- 19.00: Előadás:
 - Bátor Botond pálos szerzetes: *A pálos rend*
- 20.00: Orgonakoncert
- 20.00: Néptánc tanulás
- 21.00: Táncház. Erdélyi táncok. Programfelelős: CsEKE táncosai

2018. augusztus 4., szombat

- 18.00: Táborzárás

- Dr. Kovács Lehel István táborparancsnok, az Országos EKE elnöke
- A vándortábor kiértékelése
- Országos kitüntetések
- Díjak, oklevelek
- Lelkeszi hálaadás – Nt. Gödri István
- Tombola
- Stafétaátadás
- 20.00: Fellépések
 - Kemenesmagasi citerazenekar és népdalkör
 - Búzavirág néptáncgyűttes
- 21.00: PressTone sajtózenekar koncert
- 22.00: Tábortűz és nótáest ■

TÚRAAJÁNLO

Kovács Lehel István
klehel77@yahoo.com

1-es túra: Strand a Goldbach patakon – Gyerektúra I.

Útvonal: Tábor – Feketealmi strand – Tavak – Tábor

Minősítés: könnyű túra

Jellemzés: Könnyű gyalogtúra a tábor környéki lombhullató erdőben, Feketealom strandján kikapcsolódási lehetőséggel, megkerülve a mesterséges tavakat.

Távolság: 10 km

Táv busszal: –

Menetidő: 3 óra gyalog + fürdés

Szintkülönbség: +320 m / -316 m

Túradíj: –

Napok: július 31.

Túravezetők: Soós Tibor, Krécsi Ágnes

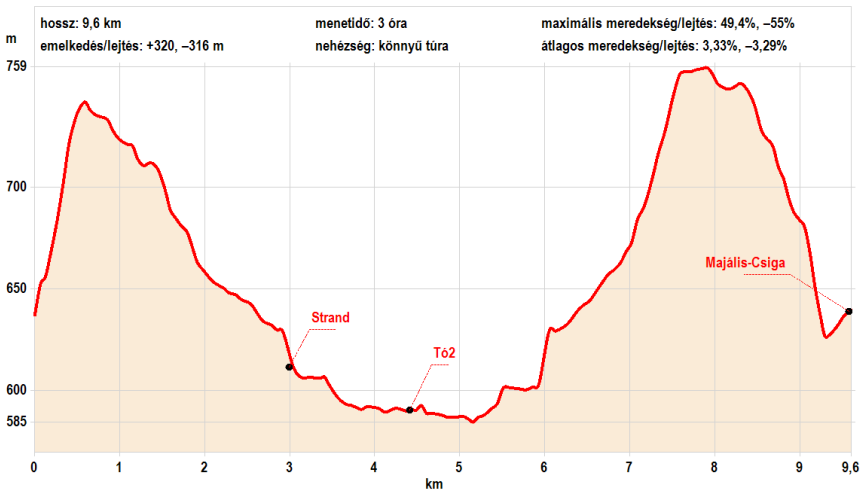
Telefon: 0751-984331

Indulás: 10.00 óra

A tábor területének végében található a feketealmi majális hely (45,7070° É; 25,4332° K; 639 m), amelynek érdekessége az 1899-ben létrehozott *csiga* vagy *a csodák köre*. A füves talajon kiképezett, hatalmas spirál alakban köröző ösvényt zenére járták be a szász gyerekek. A szászvolkányi születésű Martin Thies zeneszerző e különleges alkalomra írta a *Kipferlmarsch* című indulót, s minden gyerek, miután végigjárta a

csigát, egy édes kiflit (*Kipferl-t*) kapott ajándékba. A majálist hagyományosan az iskolai év végén szervezték, s kezdetben *Schulfest*-nek (iskolaünnepély), majd újabban *Kronfest*-nek (koronaünnepély) nevezik.

A csiga mellől indul a túránk, kezdetben meredeken emelkedünk a lombhullató erdőben, utunk sziklakövek mellett vezet el. Egy dombra mászunk fel, a sárga háromszög jelzést követve, a Feketehalmi erdőben járunk. Erdei úton ereszkedünk le, amely egy fakitermelő útba torkollik. A Goldbach (*Arany-patak*) medre mellett haladunk tovább az erdőben vezető széles fakitermelő úton, s az indulástól számítva mintegy 40 percen belül érjük el a feketehalmi strandot (45,7275° É; 25,4239° K; 619 m), amelyet 1903-ban kezdett el építeni az ifjúság, teljesen önkéntes munkával. Az erdő közepén, a Goldbach-forrás elrekesztésével képezték ki a medencét. 1906-ban a strand alatt egy vízgyűjtő tavat is létesítettek a Goldbach-patak medrében, majd a vízgyűjtő tótól 100 m-re, vízlépcső stílusban, egy másik tavat (45,7359° É; 25,4140° K; 590 m) is kialakítottak.

A medence vize állandó jelleggel 18 °C. A nyári melegben jólesik hűsítő vize. 1932–1936 között Thomas Dück vezetésével, az ifjúság, a férfikórus, valamint a feketehalmi Szomszédtság (*Nachbarschaften*) segítségével a medencét 50 m hosszúra bővítették ki.

A strandtól indulva megkerüljük a két tavat, megfigyeljük az érdekes vízi élővilágot, a növényzetet, a halakat, madarakat. A tavak tiszta vizében jól látszanak az úszkáló halak: fürge sügér- és domolykóseregek úszkálnak a part közelében. A mélyben kárászok és keszegek tanyáznak, de ugyanilyen érdekesek a nádasban brekegő békák, vagy a madarak világa is.

A jól megérdemelt fürdőzés és gyerekjátékok után ugyanazon az útvonalon indulunk vissza a táborba, ám egy adott ponton kimászunk egy másik dombra, hogy egy szerpentines ösvényen haladva közelítsük meg a tetőt. Ha csendben haladunk, megfigyelhetjük az itt tanyázó őzeiket. Lombhullató erdőben haladó kacskaringós ösvényen érünk vissza a táborba. ■

Kovács Lehel István
klehel77@yahoo.com

2-es túra: Feketevár a Kotlán – Gyerektúra II.

Útvonal: Tábor – Sajoma-rét – Feketevár – Kaszálók – Tábor

Minősítés: könnyű túra

Jellemzés: Könnyű gyalogtúra a tábor környéki lombhullató erdőben, megtekintjük a Feketevár romjait, végigjárjuk a Kotla alatti kaszálókat.

Távolság: 10 km

Táv busszal: –

Menetidő: 5 óra gyalog, gyerekprogramokkal

Szintkülönbség: +641 m / -641 m

Túradíj: –

Napok: augusztus 1.

Túravezetők: Fekete Magda, Fekete Szilárd, Tomos István

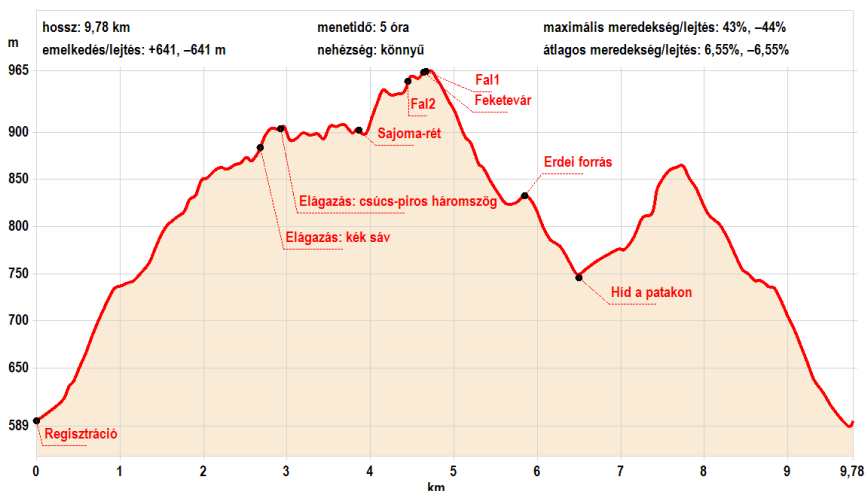
Telefon: 0744-929249

Indulás: 10.00 óra

A táborból a Sóllyom (*Șoimului*) utcán megyünk az Édes alma-rétre (*Poiana Mărul Dulce*). A domboldalról szépen látszik a város, a Főtéren az evangélikus templomerőd. Pár lépés után erdei úton megyünk tovább, egy vízmosás partján. A piros és a kék háromszög jelzést követjük. Fenyőerdőben haladunk. A Kotlán növényzetinverzió van, fenyőerdő van alul, a lombhullató felül. Az ösvény széles, de a közepét mély árokban mosta ki a víz. Megjelennek a lombhullató fák, az ösvény sziklás lesz. Ahogy előrehaladunk, rálátás nyílik a Kotla csúcsára és az odavezető sziklás ösvényre. Bal kéz felől a Királykő látszik, jobbra lombhullató erdő és a fakitermelés maradványai. Az ösvény ismét kiszélesedik, a szintvonalon halad egyenesen, lejtések, emelkedések nélkül. Előttünk sziklák.

Hamarosan beérünk az erdőbe egy útelágazáshoz (45,7064° É; 25,4139° K; 881 m). Innen indul a kék sáv jelzés jobbra a feketealmi strandhoz.

Vegyes erdőben haladunk tovább. Az emelkedőt egy rövid, enyhe lejtő, majd egy meredekebb emelkedő követi. Elágazáshoz érünk, itt (45,7048° É; 25,4117° K; 895 m) a kék háromszög és a kék sáv letér balra, ezeket követjük.

A szintvonalon haladunk tovább alig érezhető emelkedőkkel, lejtőkkel, így érkezünk meg a Sajoma-rétre (*Poiana lui Sulică, Poiana cu Brândușe de toamnă*), első gyerekjátékunk helyszínére (45,6981° É; 25,4064° K; 901 m). A sajoma, salamás, saloma, sajama, sajamas a medvehagyma (*Allium ursinum L.*) barcasági neve.

A rétről a Lovagok szikláinak (*Stâncile Călărețului*) érintésével érünk ki a gerincre. Mintegy 300 m megtétele után érünk az első vár-falmaradványokhoz (45,6953° É; 25,4011° K; 971 m), majd továbbindulunk a vár felé. Hamarosan elérjük a várat (45,6940° É; 25,4003° K; 952 m), a nagy ciszterna még mindig látszik, hasonlóan imitt-amott a falmaradványok is.

Míg Károly Róbert parancsára 1335-ben le nem rombolták, Feketevár (*Schwarzburg*) Feketealom büszkesége lehetett. Az ovális falakat a teuton lovagok építették az 1292 m magas Kotla egyik nyergébe, hogy

a szebeni út (*Szászok útja, Sachsenweg, Drum al Sașilor*) őrzését ellásák. A Német Lovagrend kiűzése után a vár királyi birtok lett, IV. Béla pedig fiának, V. Istvánnak, Erdély hercegének adományozta. István ezt a várat kedvelte a legjobban erdélyi birtokai közül.

A vár mellett középkori ihletésű gyerekjátékokat játszunk.

A vár meglátogatása után Holbach felé vesszük utunkat, a vár alatti kaszálókon szeretnénk visszajutni Feketehalomra. Jelzés nélküli ösvényen ereszkedünk be a nagy kaszálóra, ahol gyógynövényeket és virágokat szedhetünk.

Kiérve a rétre, rábukkanunk a szekérútra, ezen folytatjuk utunkat Feketehalom felé. A szekérút széles, több kaszálót és erdőrészt is érint. Jobb kéz felől néhol házak látszanak. Az út mentén tűzhelyek, padok, tetők találhatóak. Hamarosan egy forráshoz érünk, melyből hideg, hűsítő víz csordogál (45,6935° É; 25,4049° K; 829 m).

A széles szekérút továbbhalad a bükkerdőben, majd egy híd melletti útkereszteződéséhez érünk (45,6960° É; 25,4113° K; 750 m). Az útkereszteződésnél balra térünk, átmegyünk a hídon, és a széles szekérúton megyünk tovább, gyerekdalokat énekelve.

Hamarosan kiérünk az erdőből egy fairtásos részre. Ha megfordulunk, mögöttünk a Kotla. Egy meredekebb emelkedő után beérünk a bükkerdőbe, és találkozunk a merőlegesen jövő kék és piros háromszöggel jelzett ösvénnyel. Itt jobbra térve igyekszünk vissza Feketehalomba azon az úton, amelyiken jöttünk. ■

Benedek Zelma, Mezei Júlia
benedek.zelma@yahoo.ro,
juliamezei@gmail.com

3-as túra: Parasztvár és barlanglátogatás Barcarozsnyón – Gyerektúra III.

Útvonal: Tábor – Szászvolkány – Barcarozsnyó – Parasztvár – Dinópark – Cseppkőbarlang – Keresztényfalva – Tábor

Minősítés: könnyű túra

Jellemzés: Autóbusszal megyünk Barcarozsnyóra. Itt meglátogatjuk a parasztvárat, majd elsétálunk a cseppkőbarlanghoz.

Távolság: 6 km

Táv busszal: 60 km

Menetidő: 6 óra séta, 1 óra busszal

Szintkülönbség: +200 m / -200 m

Túradíj: 20 RON + 45 RON belépők

Napok: augusztus 2.

Túravezetők: Benedek Zelma, Mezei Júlia

Telefon: 0723-994153, 0744-329913

Indulás: 09.00 óra

Erdély egyik legnagyobb erődítménye Brassó és Törcsvár között egy 150 méter magas sziklán trónolva vigyázza a környéket. A szász lakosság által épített és kisebb városnyira kibővített vár a középkorban a környék szinte teljes népességének otthont tudott adni vész esetén. Az elmúlt években történt újjáépítésnek köszönhetően igazi középkori időutazásban lehet részünk a vár látogatásakor.

Autóbusszal indulunk Feketehalomról, útközben áthaladunk Szászvolkányon. Itt nem állunk meg, de aki erre jár, annak érdemes megnézni a falu XIII. században épült erődtemplomát. Más érdekessége a halastavak, amelyeket 1979-ben létesítettek 7 hektár területen.

Barcarozsnyó, Brassótól délnyugatra, a Vidombák-patak partján fekszik, a Töröcsvári-szoros bejáratánál. Régészeti ásatások bebizonyították, hogy már a bronzkorban létezett itt erődítmény. A rómaiak Cumidava vagy Comidava néven 106 után castrumot építettek a mai várostól négy kilométerre, északkeletre. A castrum 250 körül leégett.

A település első lakói szász telepések voltak (XIII. század), a XIV. század végétől költöztek be déli fertályára görögkeletiek, akiket bolgároknak neveztek, valószínűleg vlachok voltak. Orbán Balázs szerint, Rozsnyó, a szászok idetelepülése előtt is lakott helyiség volt, de ebből az időből nem maradt fenn helynév. Mai nevét a szászoktól kapta, Rosenau, román neve Râșnov, magyar neve szintén a németből származik, 1910-ig Rozsnyó, azóta Barcarozsnyó, hogy megkülönböztessék a felvidéki (ma Szlovákia) Rozsnyótól. Címere, szívbe szúrt egy tővön lévő három rózsát ábrázol, ami azt jelöli, hogy régen Volkány, Keresztényfalva és Erdenburg is Rozsnyó törvényhatósága alá tartozott.

A város első írásos említése 1331-ből való, 1335-ben már ellenállt a tatárok támadásának, 1427-ben Zsigmond király vásártartási joggal ruházta fel, akkor már városként fordul elő az iratokban.

Legnevezetesebb műemléke a szász közösség evangélikus temploma, amely a Mátyás apostol tiszteletére vulkáni tufából épített, XIII. századi, román stílusú bazilika. Nem látogatható. Régi ortodox temploma is nagyon értékes emlékmű, Erdély délkeleti részén a legkorábbi fennmaradt görög rítusú vallási építmény (1384), régebbi a brassói Szent Miklós templomnál. 1879-ben építették ki Rozsnyón azt a sétányt, amelyet a monarchia császárnéja tiszteletére Erzsébet-sétánynak neveztek el.

Látogatásunk egyik célpontja a Parasztvár. Erdély legnagyobb parasztvára, a város keleti részén álló, 150 m magas Várhegy tetejére épült. A vár kelet-nyugat irányban elnyúló, szabálytalan háromszög, falai a sziklahegy alakját követik. Építési idejére nincsenek biztos adatok. Van sejtélem, hogy a Német Lovagrend építette volna 1211–1225 között, mások szerint a szász lakosság építette az 1241–42-es tatár betörés után. Építészete a későbbi kor jellegét viseli. Ha csakugyan volt itt a német lovagoknak várak, az vagy lerontatott, vagy későbbben a rozsnyói és szomszéd falusi szászok egészen átídomítva újraépítették, megnagyították. Így, a háborús időkben volt egy védhely, ahová családjaikkal és kincseikkel biztonságba helyezték magukat. A kibővített vár a középkorban a

környék szinte teljes lakosságának otthont tudott adni, hosszú időn át több ízben mentette meg a támadóitól Barcarozsnyó népét.

Az évszázadok folyamán a várost, várat sok támadás, természeti csapás érte. Több ízben ostromolták a tatárok, törökök, Báthory Gábor fejedelem, Basta katonái, Mikes Mihály kancellár, Bádeni Lajos herceg, Rákóczi Ferenc kurucai, Rabutin serege. Többször leégett a város, vagy pestis pusztította lakosait. A jól megépített várat senkinek sem sikerült bevenni, csak Báthory Gábor fejedelemnek, rászedés és csel által. A várral szemben levő tisztást, ahol a fejedelem tábora volt – s mely később a szászok kedvenc majális helye lett – ma is Báthory-rétnek nevezik. Az egyik védőtornyot is róla nevezték el.

A támadások idején a falu szinte teljes lakossága a várba költözött, és az erős falak védelmében egy új falut épített fel magának. Hosszabb ostrom esetén, volt idő, amikor 80 lakóház, iskola, lelkészlakás és templom is működött a várban.

A várat Báthory Gábor ostroma után átalakították, falait megerősítették. Hogy, ostrom idején többé ne maradjon víz nélkül a vár, a belső várudvarban, egy 146 m mély kutat véstek a sziklába. 1650-ben építették fel a vártemplomot.

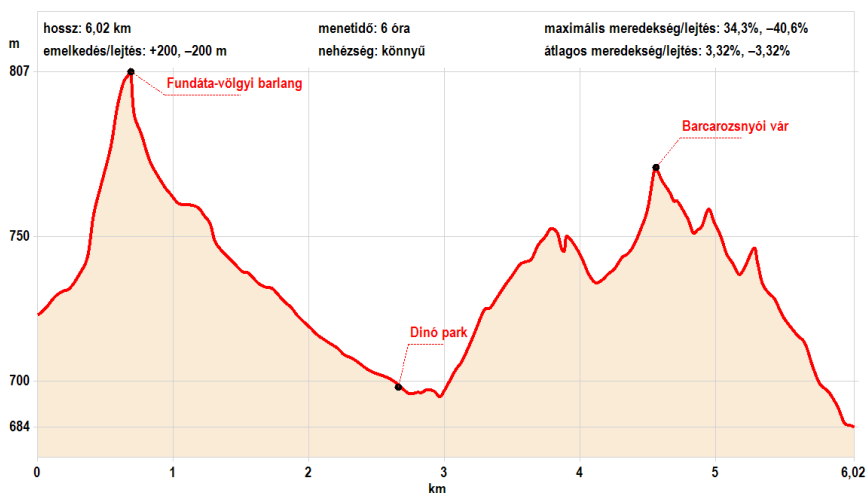
1802. földrengés következtében a vár épületeinek nagy része összeomlott. A várat utoljára 1848-ban használták védelmi célra, amikor ide menekültek Bem serege elől.

A kommunista évek alatt a vár tovább rombolódott. 1955–1956-ban kezdték el rekonstruálni. Aztán felfedezi a filmipar. Így lesz pár híres történelmi román és nemzetközi film helyszíne (*A dákok, A Halhatatlanok, Columna*).

A vár erőteljes rekonstruálása 2008 után kezdődik: megerősítik a falakat, újraépítik a tornyokat, bástyákat eredeti formájukban. A várfalakon belül mintegy 30 kis épület segítségével próbálják felidézni a középkor mindennapjait, egy kis ódon városkát építettek ki utcákkal, lépcsőkkel. A vár falairól, bástyáiról csodálatos panoráma nyílik a városra és a Kárpátok hegyeire. Tiszta időben jól látható a Kotla, a Királykő, a Törösvári-szoros, a Bucsecs, a Baj-havas, a Keresztény-havas, a Barcaság, sőt, Erdővidék, a Rika és Hargita elmosódó láncolata is.

Egyik épen maradt épületében helytörténeti kiállítás kapott helyett a vár és a város történetéről, néhány helyen még magyar feliratokat is találunk a vár falain.

Rozsnyótól 3 km-re található a Fundáta-völgyi cseppkőbarlang (*Peștera Valea Cetății*), melyet 1949-ben fedeztek fel, miután egy erős vízárral kimosta belőle a törmeléket. A cseppkőbarlang járatainak hossza 958 m, három kisebb és egy nagy bejárata van. 1981–1989 között elkészült a barlang teljes feltérképezése. A következő években a kontrollálatlan látogatások miatt a barlangban folyamatos rongálódások történtek, egészen 2010-ig, amikor az Erdészeti Minisztérium bérbe adta egy helyi magán cégnek. A helyi vállalkozó nagy lehetőséget látott benne, befektetett, a barlangot kitakarították, modernül felszerelték, így lett az ország egyik legmodernebb barlangja. Ezek után kiépített ösvényeken járhatjuk körbe és csodálhatjuk a sztalaktitokat és sztalagmitokat. Szimfonikus koncerteknek is helyet ad különleges akusztikája miatt.

A hely országos jelentőségű védett terület és természeti műemlék. Egy vezetővel lehet látogatni, 20 percet vesz igénybe. A barlang belsejében 9–12 fok van.

A vár közelében van a Dinópark, egy rendkívül népszerű múzeum, Délkelet-Európa egyik legnagyobb őslényparkja. Az életnagyságú, üvegszálból készített őslények némelyikének a hosszúsága a 24 métert, magassága a 20 métert is eléri. A dinókat Romániában készítették, olyan szakemberek technikai és tudományos hozzájárulásával, akik hasonló jellegű

parkot működtetnek Németországban. A létesítmény tervezőit a Steven Spielberg 1993-as filmje, a Jurassic Park ihlette. Az 50 életnagyságú dinoszaurusz mellett játszótér, fára épített házak, 9D-s mozi, kalandpark, lézeralabirintus és egyéb interaktív helyszínek várják a látogatókat.

Nemrég egy jelentős méretű meteoritot is kiállítottak a parkban. A meteorit 1992-ben ért földet a Kolozs megyei Szucságon, de csak 2012-ben ásták ki. Tudományos szempontból rendkívül nagy jelentőséggel bír. Mivel a dinoszauruszok egy meteorit becsapódása miatt haltak ki bolygónkról, kiállítása helyéül a Dinóparkot választották. A kiállított meteoritot egy hat méteres kráterbe helyezték, amely a becsapódás pillanatát idézi fel és virtuálisan is megtekinthető.

Vissza a táborba Keresztényfalva felé megyünk, mely egyike a Barcaság legrégebbi szász faluinak. Eleinte székelyek lakták. Neve németül Neustadt, románul Cristian. Címere kétleveles cseremakk. Legértékesebb épülete az erődtemplom, amely ma szász evangélikus templom. Terjedelmes várkastély övezi, mely kettős fallal és védő tornyokkal van ellátva. Történelme viszontagságokban gazdag, a századok folyamán sok támadás érte. A templom orgonája különös hangon szól, ezért szívesen tartják itt az erdélyi evangélikus kórustalálkozókat. Nevezetes a keresztényfalvi évszázados tölgyek parkja, ahol 400–600 éves tölgyeket csodálhatnak meg az odalátogatók. ■

4-es túra: A Kotla varázslatos világa

Útvonal: Tábor – Kotla-csúcs – Strand – Tábor

Minősítés: közepesen nehéz túra

Jellemzés: Sziklákon kell mászni, de csak így fedezhetjük fel igazán a Kotlát.

Távolság: 13 km

Táv busszal: –

Menetidő: 6 óra gyalog + fürdés

Szintkülönbség: +886 m / -966 m

Túradíj: –

Napok: július 31., augusztus 1., augusztus 2.

Túravezetők: Györbíró Emese, Márk Emese

Telefon: 0758-977685

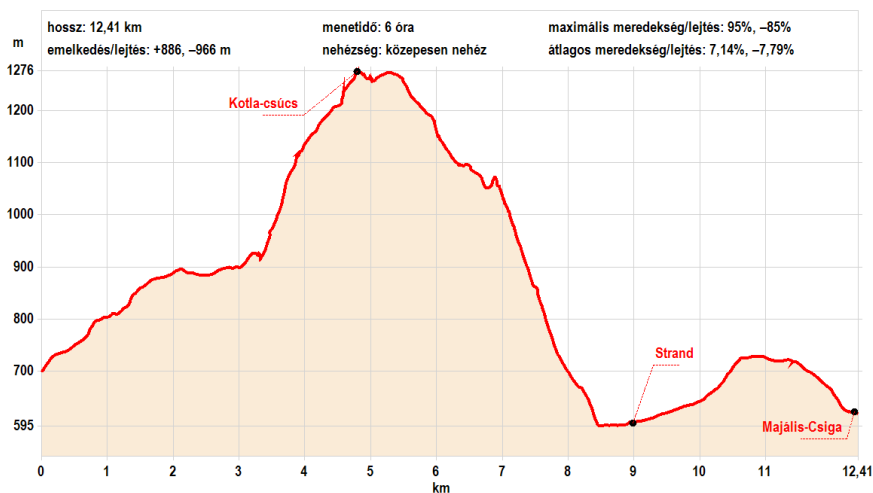
Indulás: 7.00 óra

A táborból a Sólalom (*Șoimului*) utcán megyünk az Édes alma-rétre (*Poiana Mărul Dulce*). A domboldalról szépen látszik a város, a Főtéren az evangélikus templomerőd. Pár lépés után erdei úton megyünk tovább, egy vízmosás partján. A piros és a kék háromszög jelzést követjük. Fenyőerdőben haladunk.

Az út mellett több jelzetlen utacska megy jobbra-balra, ezek mindegyike rövidítések, de mi a jelzést követjük. Az ösvény eléggé meredeken megy felfele, egyre több lombhullató fa jelenik meg, az út közepén a vízmosás. Együtt megy a kék háromszög a piros háromszöggel. Enyhe lejtő következik, s egy egyenes részen szép rálátás nyílik a Kotla csúcsára és az alatta lévő sziklarenetekre. Köröskörül bodzabokrok (*Sambucus nigra* L.).

Az egyenes rész után az ösvény ismét beér az erdőbe, enyhén emelkedik, majd egy útelágazás következik.

A jelzett ösvény egyenesen előre vezet, meredeken felfele egy vízmosáson. Az emelkedő után ismét egy egyenesebb szakasz következik, majd kiérünk az erdőből. Mogyoróbokrok mellett haladunk, balkéz felől, a bokrok közül, rálátás nyílik a barcasági hegyekre. Útelágazás. Jelzetlen út indul balra és előre, a kék és piros háromszögekkel jelzett ösvény pedig jobbra megy be az erdőbe. Itt enyhén lefele megyünk, az ösvény szépen követi a szintvonalat, fenyőerdő keveredik helyenként lombhullató fákkal. Egy balra kanyar után, jobb kéz felől egy mély völgyhöz érünk, s a völgy fölött rálátás nyílik a Kotla csúcsára. Majd ismét bokros lesz a hely, tele bodzával. Az ösvény a szintvonalat követi, enyhén lejt és kanyarog, egy jobbra kanyar, majd egy emelkedő. Az ösvény egyre szűkebb lesz, ismét beérünk az erdőbe. Egy emelkedő után az ösvény 90°-ban balra kanyarodik, majd enyhe emelkedőben folytatódik. Jobb kéz felől ritkul az erdő. Jobbra kanyarodunk, kiérünk az erdőből. Balra egy nagy völgy, előttünk szépen látszik a Kotla csúcsa. Egy fakitermelő úton megyünk át, a jelzés jobbra tér, ott folytatódik.

Balra az erdő teljesen le van tarolva, előttünk látszanak a sziklák és a Kotla csúcsa. Bal kéz felől a Királykő látszik, jobbra lombhullató erdő és a fakitermelés maradványai. Az ösvény ismét kiszélesedik, a szint-

vonalon halad egyenesen, lejtések, emelkedések nélkül. Előttünk sziklák. Hamarosan beérünk az erdőbe egy útelágazáshoz.

Innen (45,7064° É; 25,4139° K; 881 m) indul a kék sáv jelzés jobbra a feketehalmi strandhoz. Jobbra is, balra is jelzetlen út indul le a völgybe.

A piros háromszög, kék háromszög és a kék sáv enyhén balra megy felfele. Az ösvény enyhén emelkedik, agyagos, bent vizes, látszik, hogy sokan járnak erre motorbiciklikkel. Vegyes erdőben haladunk tovább. Az emelkedőt egy rövid, enyhe lejtő majd egy meredekebb emelkedő követi, az emelkedő előtt egy út megy be balra.

A piros háromszöggel jelzett út az emelkedő után folytatódik. Az ösvény elég szűk és sáros, lombhullató erdőben kanyarog felfele. Egy adott ponton az ösvény élesen jobbra kanyarodik. Előre is indul egy kicsi ösvényke, ám ez nincs kijelvezve. A jobbra kanyarodó ösvényen folytatódik a piros háromszög felfele. Figyelni kell a jelzésre, mert nem mindenütt követhető, elég nagy távolságokban van itt felfestve, és nem biztos, hogy a jelzett ösvény van a legjobban kitakarítva. Sziklás részhez érkeünk. Meredeken megyünk, a szintvonalakra merőlegesen felfele, a piros háromszög szerpentinezve megy be a bükkerdőbe.

A terep egyre sziklásabb, csúszós, sáros, az ösvény egyre meredekebben kígyózik felfele, a jelzések nem mindenütt követhetők. Elég nagy szintkülönbséget mászunk meg szerpentinezve, a piros háromszögön, így haladunk a csúcs fele. Egy jobbra kanyar után a szintvonalon haladunk, enyhe az emelkedő, az erdő eléggé sűrű, az ösvény köves. Később az emelkedő valamivel meredekebb lesz, majd kiérünk egy kis tisztásra. Bokrok, lombhullató fák vannak itt fent. Az ösvény átvág a tisztáson, amely után megjelenik a kék pont is a piros háromszög mellett (45,7090° É; 25,4042° K; 1283 m). A kék pont jelzés a Kotla csúcsát köti össze a Fehér-kő meredek szikláin át Feketehalommal.

Hamarosan kilépünk az erdőből, találkozunk a piros pont jellel is (45,7090° É; 25,4040° K; 1288 m), amely a Feketevárhoz vezet. Hamarosan észrevesszük a csúcs obeliszkjét is (45,7091° É; 25,4039° K; 1292 m). 5,80 km-t tettünk meg a város szélétől 2 óra alatt.

A csúcsról szép kilátás nyílik a Királykőre, a Bucsecsre, a Fogarasi-havasokra, de látszik a Szág-hegység, a Jézer, a Leaota is.

A jól megérdemelt és elköltött tarisznyás ebéd után utunkat a feketehalmi strand felé vesszük.

Lefele a piros pont jelzést követjük. Utunk az elején közös a Szunyogszékre (*Dumbrăvița, Schnakendorf*) vezető kék kereszt jelzéssel.

Meredeken ereszkedünk, a szintvonalakra merőlegesen a lombhullató erdőben, míg egy nagy tisztásra nem érünk. Ez a térképen a Poienița II (*II. Tisztás*) névvel van illetve. Hamarosan a kék kereszttel jelzett ösvény letér jobbra, mi előre folytatjuk utunkat. A mészkősziklák uralta hegyoldal fehéren tündöklök a déli napsütésben, ez az oka annak, hogy a helyet a feketehalmiak a Déli kő erdejének (*Pădurea Piatra de la Amiază*) nevezték el.

Sziklás talajon ereszkedünk a tisztásokkal, rétekekkel tarkított erdőben, szinte merőlegesen a szintvonalakra, követve az élt. Néhol szerpentineken haladunk. Tavasszal sok szép virág virít helyenként.

Utunk vége fele sok a kidőlt fa, itt vigyázni kell a jelzésre.

A két tó közé érünk be, innen sétálunk át a feketehalmi strandhoz (45,7275° É; 25,4239° K; 619 m).

A jól megérdemelt fürdőzés után a Goldbach (*Arany-patak*) medre mellett haladunk tovább az erdőben vezető széles fakitermelő úton. Egy adott ponton kimászunk egy dombra, hogy egy szerpentines ösvényen haladva közelítsük meg a tetőt. Ha csendben haladunk, megfigyelhetjük az itt tanyázó őzeket. Lombhullató erdőben haladó kacskaringós ösvényen érünk vissza a táborba. ■

Kovács Lehel István
klehel77@yahoo.com

5-ös túra: Keresztény-havas – mésztej és denevérek a Tejbarlangban

Útvonal: Tábor – Barcarozsnyó – Brassó-Pojána – Drester-rét – Tejbarlang – Julius Römer menedékház – Vörös-út – Brassó-Pojána – Tábor

Minősítés: közepes túra

Jellemzés: A mésztejről híres Tejbarlangot látogatjuk meg, majd a szász turistaegylet menedékházában frissülünk fel.

Távolság: 9 km

Táv busszal: 70 km

Menetidő: 6 óra gyalog, 1,5 óra busszal

Szintkülönbség: +725 m / -751 m

Túradíj: 30 RON

Napok: július 31., augusztus 1., augusztus 2.

Túravezetők: Beke Aranka, Kertész Emília, Szócs Ilona

Telefon: 0721-882529

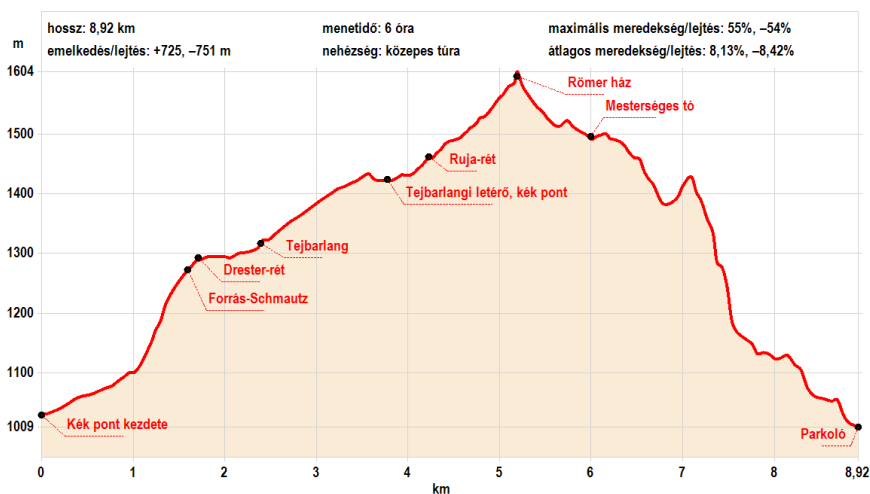
Indulás: 09.25 óra

A táborból busszal megyünk Brassó-Pojánára. Útközben Barcarozsnyót érintjük, az ablakból megcsodálhatjuk a parasztvárat és a Pojánára vezető szerpentinek út érdekességeit: a Hóvirág-rétet, a Repülősök rétyét.

A buszparkolóból gyalog indulunk a kék pont kezdőpontjái. Balra a Régi út megy le a Salamon-kőhöz, mi előre haladunk villák és szállodák között a Poiana lui Stechil utcán.

Az út mindkét oldalán tisztások találhatók. Itt, a Bárányok tisztásán működtek egykoron a síugrások. Bal felől földbe vajt víztározó mellett megyünk el, a homlokzatára az 1925-ös évszámot vésték be. Fennebb egy régi kőbánya található (a kőbányát akkor létesítették, amikor Brassó-Pojánán intenzíven beindult a szállodák építése), alatta várfalra

emlékeztető kőfal magasodik. Mellette megy el a kék háromszöggel jelzett ösvény. Bővizű forrás vár minket, amelyből vizet meríthetünk. A forrás után meredeken emelkedünk a Schmautz patakának medre mellett. Az aljnövényzet magas, helyenként kidőlt fák. A völgyön visszanezve szép kilátás nyílik a Pojána tisztásaira. A jelzés ritkán látszik, de a patak egyértelműen kirajzolja az irányt. A Schmautz patakát befogták, utunk néhol vízcső mellett megy el, míg fel nem érünk a szögesdróttal kerített egykori forrásig.

Tovább emelkedve hamarosan elérjük a Drester-rétet, ahol a Keresztény-havas egyik főútvonalával, a Sárga úttal találkozunk. További 400 m megtétele után egy kis tisztásra érünk, amely nyárelőn júdáspénzzel (*Lunaria rediviva* L.) van tele. Az ösvény sziklák és kiálló gyökerek között vezet végig a szintvonalon. Megjelennek a lombhullató fák és helyenként szép kilátás nyílik a Pojánára. Így érünk el a Tejbarlanghoz.

A Tejbarlang, vagy Tejkő-barlang (45,5910° É; 25,5647° K; 1350 m) a Keresztény-havas északi oldalán található. A barlang-katalógusban az 1301/5-ös számot viselő barlang 175 m hosszú és mintegy 10 m-es belső szintkülönbséggel rendelkezik. Nevét a belsejét borító helyenként tócsákat is képező mésztejről (90% kalcit, lublinit, huntit, hidromagnezit) kapta. Egyetlen, 14–20 m széles járattal rendelkezik, amely-

nek magassága 3 és 6 m közötti. A járatot a mennyezetről leesett, kisebb vagy nagyobb sziklatömbök te-szik nehezebben járhatóvá. A Tejbarlang nem kínál optimális feltételeket a denevérek számára, mert a hőmérséklete a kinti függvényében változik és a falainak többségét vastag, nedves, képlékeny lublinit borítja. Esetleg a közönséges denevér (*Myotis myotis* Borkhausen) telel itt.

A barlang megcsodálása után továbbindulunk. Az ösvény a szintvonalon kígyózik, helyenként sziklák, kövek álnak ki a földből, enyhe ereszkedők, emelkedők váltják egymást. Balra és jobbra is meredek domboldal. Fél óra múlva, 1,3 km megtétele után egy kis tisztáshoz érünk, ahonnan jobb oldalt rálátás nyílik a Pojánára. A tisztásról leágazások indulnak. Jobbra a Szulinár sípálya és a Lehmann házikó mellett mehetünk vissza a Pojánára. Előre a Ruja-rétre érhetünk, balra pedig a Krukkon keresztül ereszkedhetünk le a Cenkre. Itt találkozunk a Keresztény-havas másik főútvonalával a Kék úttal, amelyen tovább haladunk.

A Tejbarlangi letérőtől (45,5815° É; 25,5643° K; 1449 m) tovább folytatjuk túránkat a Kék úton. Fenyőfákkal szegélyezett széles ösvényen haladunk, hamarosan egy útelágazáshoz érünk (45,5800° É; 25,5637° K; 1444 m), ahonnan az útjelző tábla szerint a Lámba völgyén (*Valea Lamba*) Alsótömösre (*Timișul de Jos / Untertömösch, Unter Contumatz*) 2–3 óra alatt érhetünk. A letérő után az ösvény enyhén emelkedik, széles, viszonylag fiatal fenyőerdőben haladunk tovább, majd elérjük a Ruja-rét (*Poiana Ruia / Ruja-Wiese*) északkeleti szögletét, a sárga háromszög jelzés (*Szulinár-sínpálya útja / Drumul Pârtiei „Sulinar”*) végét. A Ruja-rét északkeleti szöglete (45,5778° É; 25,5619° K; 1474 m) a Szulinár-sínpályát érinti a Nagy-fal (*Zidul Mare / Große Wand*) fölötti részen. Jobbra szép rálátás nyílik a Lehmann-házra és a Keresztényfalva (*Cristian / Neustadt*) fölött húzódó Hosszú-házra (*Spinarea Lungă / Langer Rücken*). A sínpályákon, a drótkötél-pályák alatt haladunk tovább, átvágunk a Ruja-réten, amelyre 2011-ben egy 1,4 ha területű mesterséges tavat hoztak létre a sínpályák műhóval való ellátása érdekében. Hamarosan a Stavri-rétre (*Poiana Stavri / Stavri-Wiese*) érünk, itt egykor eszténa volt, majd egy fenyőerdőbe érünk, itt halad tovább a széles szekérút. Egy volt víztározó épülete előtt megyünk el, innen csak egy pár lépés a Négy jel útelágazás (45,5736° É; 25,5535° K; 1519 m), a Keresztény-havasra vivő nagy útvonalak elágazása.

Az útjelző tábla szerint Brassó-Pojánába, a Kis-Vangán (*Vanga Mică / Kleinen-Wanga*) vagy a Farkas-szakadékon (*Prăpastia Lupului / Wolfschlucht*) vagy a Szulinár-sípálya útján át 1–1–1 óra alatt, Brassóba a Nagy-Krukkon és a Cenk nyergén át 3–3 ½ óra alatt érhetünk, a Salamon-kőhöz 3 óra alatt, valamint Alsótömösre a Lamba-völgyön 3–3 ½ óra alatt érhetünk. A menedék ház felé folytatva utunkat az erdő-ben, együtt halad a kék sáv, a sárga sáv, a piros kereszt, és a kék kereszt. Az ösvény szerpentinvonalon halad, jelentős az aljnövényzet, páfrányok. Mintegy 400 m után elérjük a Farkas-sípályát (*Pârția de ski „Lupului”*), innen az ösvény balra kanyarodva megy felfele. Szép kilátás nyílik a Barcasági-medencére (*Depresiunea Bârsei / Burzenland*), Barcarozsnyóra, előre pedig a Bucsecs (*Bucegi / Butschetsch-Gebirge*) látszik. Egy rövid szerpentinút megtétele után – nyugatról megközelítve – hamarosan elérjük a Julius Römer menedékházat (*Cabana Postăvaru / Julius Römer Hütte* – 45,5718° É; 25,5545° K; 1604 m), amelynek teraszáról festői kép tárul elénk: a Bucsecs és a Királykő (*Piatra Craiului / Königstein*), valamint a Kőkapuk éle (*Muchia Cheii / Ödweg Felsen*) négyes csúcsa. Ez a kék kereszttel jelzett Julius Römer útja vége (*Drumul lui Julius Römer*). A Tejbarlangi letérőtől mintegy 1,8 km-t, 40 percet jöttünk.

A menedékháznál megpihenünk, elköltjük ebédünket, megcsodáljuk a szász természetjárás remekművét, megismerkedünk történetével.

Kétségtelen, hogy a Keresztény-havas leghíresebb menedékháza a Julius Römer menedékház (45,5718 É; 25,5545 K; 1604 m).

A menedékházat Julius Paul Römer (Brassó, 1848. április 21. – Brassó, 1926. október 24.) szász botanikus tiszteletére nevezték el, ő alapította 1873-ban a Siebenbürgischer Alpen Verein-t, majd 1881-től a Siebenbürgischer Karpaten Verein lelkes tagja lett. Herbáriumra mintegy 10 000 oldalt tett ki, az ő nevét viseli a Römer-csüdfű (*Astragalus roemeri* Simonk).

Az első menedékházat 1881. április 2. – 1883. október 7. között építették a Keresztény-havasra. Ezt egyszerűen csak *Schulerhütte*-nek (keresztény-havasi menedékház) nevezték. 1891-ben kibővítették, 1903-ban építették hozzá a pavilont, 1906-tól télen is üzemel, 1907-ben tovább bővítették. G. Frank mérnök tervei alapján 1933-ban két ebédlővel, bárral, öltözővel és síjavító teremmel bővítették ki. A munkálatokhoz önkéntesek hordtak fel hátizsákban több tízezer téglát. A menedékházat 1935. szeptember 1-én avatták fel, és ekkor kapta a Julius

Römer Hütte nevet. 1945-ben államosították a menedékházat és ez az akkori állami turisztikai hivatal, az ONT tulajdonába került. Állapota jó 50 év alatt napról-napra romlott, senki nem újíttotta fel. Jogos tulajdonosai – a brassói SKV – 2004. április 6-án kapták vissza a menedékházat és még ebben az évben megkezdték a javítását. 2007-től Rolf Truetsch és családja működteti, visszaadva a helynek eredeti varázsát.

A menedékházban 100 személy szállásolható el. 11 szoba saját fürdőszobával rendelkezik, a többi szobát a folyosókon található 6 fürdő szolgálja ki. Valamennyi szoba 2–6 férőhelyes. Ide tartozik még a Macskákhoz (*La Pisici*) címzett menedékházi épület is, ahol 18 személy alhat priccsen.

A Keresztény-havas leghíresebb sípályája, a Vörös út mellett megyünk vissza Brassó-Pojánába.

A menedékháztól visszamegyünk a Ruja-rétre, majd tovább ereszkedünk a sípálya mentén. Az út mellett lila és fehér vadboroszlánok (*Syringa vulgaris* L.) találhatók. Az erdőben a fenyők között megjelennek a lombhullató fák is. Az ösvény hol bemegy az erdőbe, hol a sípálya szélén halad, és eléggé köves. Az erdőben meredeken kanyarogva ereszkedünk. A Kanzel-kabin pojánai állomásához érünk le, innen aszfaltos úton sétálunk vissza a buszparkolóhoz. Útközben végighaladunk Brassó-Pojánán, megcsodálhatjuk szállodáit, mesterséges tavát, kirakodóvásárait.

Busszal megyünk vissza a táborba. ■

6-os túra: Létrákon a Nagy-kőhavason

Útvonal: Tábor – Malomdombok – Hétlétra – Medve-szakadék-
Kilátó – Pásztor-tisztás (Káposztás-rét) – Jégbarlang – Sziklasor – Ma-
lomdombok – Tábor

Minősítés: közepesen nehéz túra

Jellemzés: Sziklás, kőtörmelékes terep, erdei utak, patakmedres
átkelések, többszörös kapaszkodás legtöbb 15 m hosszú fémlétrákon,
szédülésmentesség kötelező, források útközben. Kötelező túrabakancs,
túrabot használata.

Távolság: 11 km

Táv busszal: 80 km

Menetidő: 7 óra gyalog, 1,5 óra busszal

Szintkülönbség: +886 m / -872 m

Túradíj: 30 RON + 5 RON belépő

Napok: július 31., augusztus 1., augusztus 2.

Túravezetők: Mester Nagy Ildikó, Zayzon Ádám, Mathé Emese, ifj.

Mester Nagy Levente

Telefon: 0745-791109, 0771-249008, 0756-422927, 0755-786178

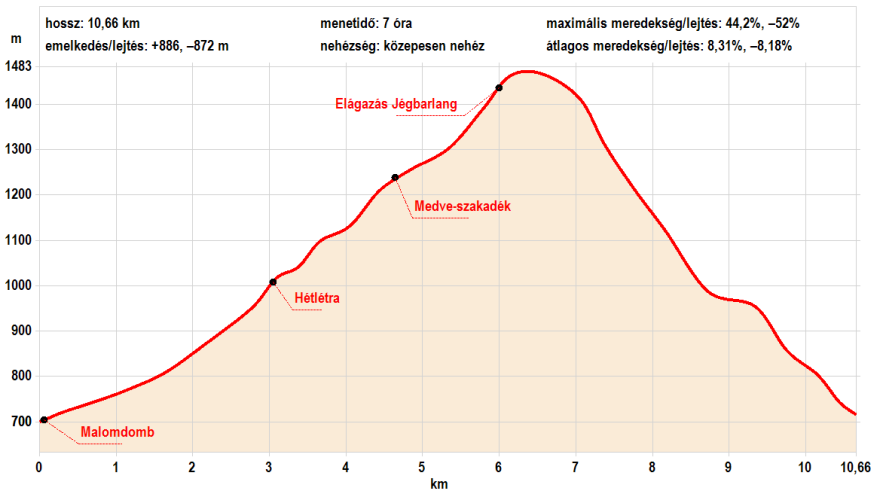
Indulás: 07.40 óra

A Nagy-kőhavas a Barcasági hegyek részeként a Kárpát-kanyar bel-
ső vonulatához tartozik, északon Négyfalu, keleten a Garcsin völgye,
Lovak havasa, a Rence vonulata s a Csukás-hegység, délen a Predeali-
hegyek, az Azuga völgye, a Szuszai-tető és a Csaplya-tető, nyugaton a
Tömös völgye, azon túl ikertestvére a Keresztény-havas határolja. Leg-
magasabb csúcsa a Nagy-kőhavas-csúcs 1844 m magas.

Földtani felépítése alapján konglomerátum, mészkő, homokkő alkotja, bámulatba ejtő sziklafalakat, alakzatokat hozván létre.

Orbán Balázs így ír: „E havasok lépcsőzetes lonkákban tornyosulnak egymás fölé, mintha a teremtő lépcsőül alkotta volna, melyen át emberi gyarlóságunk az ő határtalan nagyságának fogalmát fokozatosan felérni tanulja, vagy mintha angyalainak alkotta volna lajtorjául a mennyből.”

Gyalogtúránk a Malomdomboktól (700 m) indul, a Tömös völgyéből, történelmi szintérre emlékezve.

A Sipoly-patak mentén haladunk felfele a sárga sávjelzés mentén, megcsodálva a kristálytisza patak lefelé robogását, de „a víz szalad, a kő marad”. Helyenként apró zuhatagok tarkítják a víz útját, göbbenőket alakítva. Árnyas mederoldalakon haladunk felfele, hol a patak jobb, hol a baloldalán, rönkökből tákolt hidakon átkelve. Kisebb sziklaformációk megjelennek, mint a hegy kimutatott foga fehérje. Madarak százai versengve csivitelnek, felhívva magukra a figyelmet. Egy órás enyhe emelkedés után megérkezünk a Hétlétra-kanyon bejáratához. A Sipoly-patak jobboldali mellékága a Csűrőkőárka vágta a sziklába az 58 m magas, 160 m hosszú szurdokot.

A bejárat mellett tankolhatunk vizet a hűvös forrásból. Jegyet váltunk és felaraszolunk a 9 különböző hosszúságú létrán – kettőn közülük lefele

megyünk –, átkelve 10 gyaloghídon is. A dübörgő vízzuhatagok helyenként mélyebb üstöket alakítottak ki, mindkét falba katlanokat vájva. Felérve a létrák tetejére kitárul a szurdok, itt tartunk egy rövid pihenőt.

Ezután Keletnek vesszük az irányt a kék háromszög jelzés mentén. Kisebb kapaszkodók, ereszkedők után átkelünk két bővizű csermelyen és É-NY felé fordulva nekivágunk a Medve-szakadék erdős oldalának. Pár perc kapaszkodó után elének tárul rettenetes sziklafala, mintha egy Bach fúga mennydörgő akkordjai tódulnának a légbe.

A tömeges turizmus megjelenése előtt barnamedvék laktanyája volt, ugyanis a valamikor itt folyó patak – Lőrinc-patak – vápákat formázott a sziklafal lábánál, több helyen öblösítve, üregesítve azt. Olthatjuk szomjunkat a sziklából fakadó forrásvízzel. Fenn a magasban ragadozó madár fiókája eszeveszetten vijjog anyját hívva. Itt hosszabb pihenőt tartunk, megcsodálva a konglomerátumból kiálló mészkőtömböket, melyeknek felszínén különleges karsztikus alakzatok képződtek. Induláskor búcsúznak a látványtól, szűk sziklaárkon kapaszkodva felfele felerősített fémrúd segítségével.

Kiérünk a patakmeder mentén haladó ösvényre, majd az erdő fele vesszük az irányt, közeledve a Medve-szakadék fölötti Kilátóhoz (1250 m). Megérkezve a Kilátó szirtjére, habzsoljuk a kitárulkozó látványt. Szemben velünk a Nagy-kőhavas gyakran felhőtől borzas gerince, D-Ny-ra az Ikersziklák, Nyugatra a Keresztény-havas.

Ezután megint Keletnek vesszük az irányt, és pár perc gerincséta után elérjük a piros sáv jelzést, bekapcsolódunk a havas Családi útjába, vagy Halász Gyula (hajdani brassói EKE, BTE elnök, közíró) útba. Előre haladva D-K fele kanyarodunk el, továbbra is a piros sáv mentén, erdei ösvényen lankásan emelkedve. Félórás gyaloglás után elérjük a Pásztor-tisztás nevű magaslatot, ez már a havas főgerincének északkeleti része. Útközben meríthetünk vizet egy csobogó forrásból.

Túránkból idáig megtettünk 3,5–4 órát, mintegy 7 km-es szakaszt. Átívelünk a kék sáv jelzésre, átszelve ezt a Káposztás-rétnek is nevezett magashegyi legelőt keletnek haladva. Újból erdőben találjuk magunkat, itt már uralkodik a fenyő, és É-K, majd Északnak fordulunk.

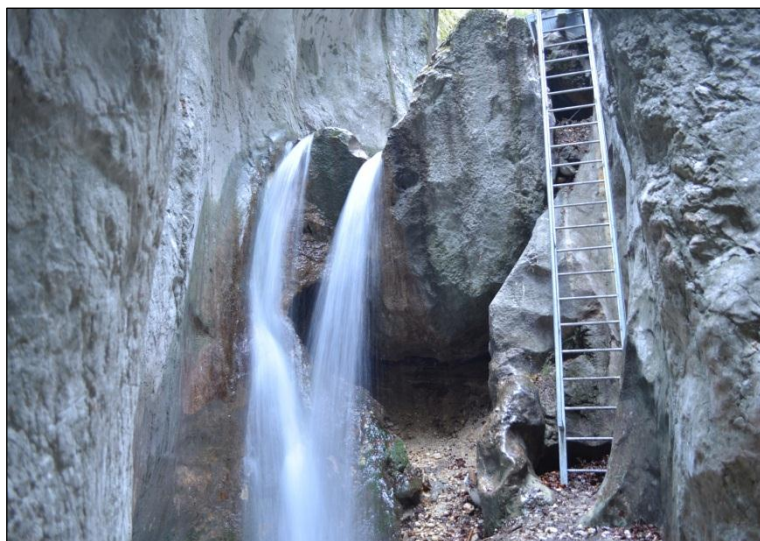
Kiadós erdei gyaloglás után elérjük a Jégbarlanghoz vezető út letérőjét. Itt nagyobb pihenőt tartunk, ugyanis választott lehetőségként elgyalogolunk a 70 m hosszú és 0,60–1,50 m széles barlanghoz, 40 perces kitérőt iktatva. Nyáron is jég konzerválódik a barlangban, ugyanis

befele haladva meredeken lejt a talapzata, a hideg, nehezebb levegő fagyva tartva a beszivárgó vizet. Síkos bejárati lejtője miatt két-három métert hatolunk be.

Visszatérve az elágazásig, zsákjainkat magunkhoz véve folytatjuk utunkat a piros kör jelzés szerint, immár É-Ny-nak fordulva, mindvégig lejtősen haladva. Nemsokára újból sziklák üdvözölnek, mintegy előőrsei egy rettenetes hadseregnek, a Sziklasornak. Lassan kibontakozik az összefüggő, hosszan lenyúló, magas sziklafal, lábánál bemélyedéssel úgy, hogy szélesen fejünk fölé boltosodik. Azt érezzük mintha ajkunkat elhagyó égi fohász megkövesedése lenne. Ösvénye meredeken lejt, eső esetén sűrűn csepeg az égi manna fejünkre, vállunkra. Ámuljuk a szikla játékos repedéseit, elképesztő alakzatait. 10 percen át araszolunk lefele a mészkőtömbök oltalmában, aztán elhagyjuk a fal utolsó hátvédjeit, elszórt sziklatoryocskákat. Utolsó erdei ereszkedésünk bő órát vesz igénybe, sokáig keskeny gerincen haladva. Csobogó patak hangja szűrődik fel a mélyből. Kierve a Cigány-tisztásra már látszanak a Malomdombok villái, talán hajdani vízimalmok roncsaira is rábukkannánk.

Az erdőig felnyúló legelőt átszelve érünk vissza a Sipoly-patak torkolatához, ahol a Tömös vizébe ömlik.

Innen autóbusszal megyünk vissza a táborba. ■

Kovács Lehel István, Molnár Sándor
klehel77@yahoo.com,
molnar.sandor@mariaut.ro

7-es túra: Szentélyek és várak – zarándoklat a Kotlán

Útvonal: Tábor – Kotla-csúcs – Szentély – Feketevár – Kaszálók – Tábor

Minősítés: közepesen nehéz túra, sziklákon kell mászni

Jellemzés: A zarándoklat szakrális élményét élhetjük át. Sziklákon mászunk, szentélyeket keresünk, várromokat látogatunk.

Távolság: 11 km

Táv busszal: –

Menetidő: 6 óra gyalog

Szintkülönbség: +880 m / -843 m

Túradíj: –

Napok: július 31., augusztus 1., augusztus 2.

Túravezetők: Molnár Sándor, Szőke Zoltán, Brózs József

Telefon: 0730-711745

Indulás: 10.00 óra

A feketehalmi EKE Vándortáborban már harmadik alkalommal szervezünk zarándoklatot, ahol a résztvevőket a túrázás síkjáról a zarándoklás természetfeletti és történelmi dimenziójába vezetjük át. Íze-lítőt szeretnénk adni, hogy miként kezdjük nézni a természetet, önma-gunkat és a társainkat egy „más szemüvegen keresztül”.

A történelmi és régészeti ismereteinket, az őseink több nemzedék-nyi tanító tapasztalatait üzenetét, a hely szellemét megpróbáljuk – lel-ki, szellemi impulzusokkal, csend szakasszal, imával, meditációval és tematikus beszélgetésekkel – megidézni és átélni belső ösvényünkön.

Ennek részletes leírását mellőzzük, mert ezt nem elolvasni kell, hanem megtapasztalni!

Ez az új kezdeményezés a különböző EKE osztályok többévi együttműködésének gyümölcse az Erdélyi Mária Út Egyesülettel, amely keretén belül részt vettek/vesznek a Mária út hálózatának kiépítésén.

*

A Kotla (*Feketehegy, Nagy-Feketehegy, Schwarzberg, Măgura Codlei*) a Persány-hegység (régábban Persányi-hegység, Apácai-hegység vagy Krizbai-havas) legmagasabb hegye. Az 1292 m magas csúcsba kiemelkedő hegy nevét valószínűleg alakjáról kapta. A szláv eredetű kotla szavunk jelentése: cserépből vagy vasból készült nagyobb edény, lábas; bogrács, üst. S valóban, a hegynek fordított üst alakja van.

A Persány-hegység a Keleti-Kárpátok déli részén elhelyezkedő középhegység, Brassó megye, Kovászna megye és Hargita megye területén. A 100 km hosszú hegység területe közel 1000 km². Délen a Fogarasi-havasok, Királykő, Bucsecs közé ékelődik be, északon felvonul egészen a Hargitáig.

Gyakran a Szág-hegységet is a Persányi-hegység részeként említik, a Fogarasi-havasok, vagy a Jézer-hegység helyett, ekkor a Szág-hegy (1641 m), de a Csuma-tető is (1630 m) is megelőzi a Kotla magasságát.

A magas hegyek övezte Brassó magyar természetjárói gyakran keresik fel a Kotlát is, akár tavasszal, hogy medvehagymát szedjenek (*salamás, saloma, sajoma, sajama, sajamas* – *Allium ursinum* L.), akár nyáron, hogy azután hűsüljenek egyet a feketehalmi strand medencéjében, akár honismereti túra keretében, hogy megcsodálhassák a Feketevár maradványait.

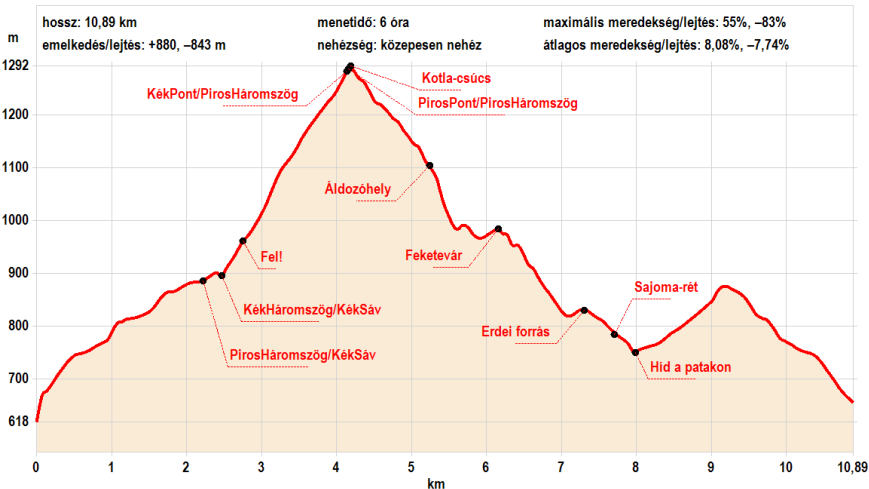
*

A táborból a Sólyom (*Șoimului*) utcán megyünk az Édes alma-rétre (*Poiana Mărul Dulce*). A domboldalról szépen látszik a város, a Főtéren az evangélikus templomerőd. Pár lépés után erdei úton megyünk tovább, egy vízmosás partján. A piros és a kék háromszög jelzést követjük. Fenyőerdőben haladunk.

Az út mellett több jelzetlen utacska megy jobbra-balra, ezek mindefféle rövidítések, de mi a jelzést követjük. Az ösvény eléggé meredeken megy felfele, egyre több lombhullató fa jelenik meg, az út közepén a vízmosás. Együtt megy a kék háromszög a piros háromszöggel. Enyhe lejtő következik, s egy egyenes részen szép rálátás nyílik a Kotla csú-

csára és az alatta lévő sziklarengetegre. Minden tele van bodzabokkal (*Sambucus nigra* L.).

Az egyenes rész után az ösvény ismét beér az erdőbe, enyhén emelkedik. Egy útelágazáshoz érünk, balra is, jobbra is több út vezet, ösvényke, némelyik jól kivehető, némelyik nem annyira.

A jelzett ösvény egyenesen előre vezet, meredeken felfele egy vízmosáson. Az emelkedő után ismét egy egyenesebb szakasz következik, majd kiérünk az erdőből. Mogyoróbokrok mellett haladunk, balkéz felől, a bokrok közül, rálátás nyílik a barcasági hegyekre. Útelágazás. Jelzetlen út indul balra és előre, a kék és piros háromszögekkel jelzett ösvény pedig jobbra megy be az erdőbe. Itt enyhén lefele megyünk, az ösvény szépen követi a szintvonalat, fenyőerdő keveredik helyenként lombhullató fákkal. Egy balra kanyar után, jobb kéz felől egy mély völgyhöz érünk, s a völgy fölött rálátás nyílik a Kotla csúcsára. Majd ismét bokros lesz a hely, tele bodzával. Az ösvény a szintvonalat követi, enyhén lejt és kanyarog, egy jobbra kanyar, majd egy emelkedő. Az ösvény egyre szűkebb lesz, ismét beérünk az erdőbe. Egy emelkedő után az ösvény 90°-ban balra kanyarodik, majd enyhe emelkedőben folytatódik. Jobb kéz felől ritkul az erdő. Jobbra kanyarodunk, kiérünk az er-

dőből. Balra egy nagy völgy, előttünk szépen látszik a Kotla csúcsa. Egy fakitermelő úton megyünk át, a jelzés jobbra tér, ott folytatódik.

Balra az erdő teljesen le van tarolva, előttünk látszanak a sziklák és a Kotla csúcsa. Bal kéz felől a Királykő látszik, jobbra lombhullató erdő és a fakitermelés maradványai. Az ösvény ismét kiszélesedik, a szintvonalon halad egyenesen, lejtések, emelkedések nélkül. Előttünk sziklák. Hamarosan beérünk az erdőbe egy útelágazáshoz.

Innen (45,7064° É; 25,4139° K; 881 m) indul a kék sáv jelzés jobbra a feketehalmi strandhoz. Jobbra is, balra is jelzetlen út indul le a völgybe.

A piros háromszög, kék háromszög és a kék sáv enyhén balra megy felfele. Az ösvény enyhén emelkedik, agyagos, bent vizes, látszik, hogy sokan járnak erre motorbiciklikkel. Vegyes erdőben haladunk tovább. Az emelkedőt egy rövid, enyhe lejtő majd egy meredekebb emelkedő követi, az emelkedő előtt egy út megy be balra.

Itt (45,7048° É; 25,4117° K; 895 m) a kék háromszög és a kék sáv le-tér balra, és rajtuk a Sajoma-rét (*Poiana lui Sulică, Poiana cu Brândușe de toamnă*) érintésével a Feketevárhoz juthatunk. A piros háromszöggel jelzett út az emelkedő után folytatódik. Az ösvény elég szűk és sáros, lombhullató erdőben kanyarog felfele. Egy adott ponton az ösvény élesen jobbra kanyarodik. Előre is indul egy kicsi ösvényke, ám ez nincs ki-jelezve. A jobbra kanyarodó ösvényen folytatódik a piros háromszög fel-fele. Figyelni kell a jelzésre, mert nem mindenütt követhető, elég nagy távolságokban van itt felfestve, és nem biztos, hogy a jelzett ösvény van a legjobban kitakarítva. Sziklás részhez érkezünk. Meredeken megyünk, a szintvonalakra merőlegesen felfele, a piros háromszög néha bemegy a bokrok közé. Egy meredek ösvény lerövidíti az utat, a piros háromszög azonban szerpentinezve megy be a bükkerdőbe.

A terep egyre sziklásabb, csúszós, sáros, az ösvény egyre merede-kebben kígyózik felfele, a jelzések nem mindenütt követhetők. Elég nagy szintkülönbséget mászunk meg szerpentinezve, a piros háromszögön, így haladunk a csúcs fele. Egy jobbra kanyar után a szintvona-lon haladunk, enyhe az emelkedő, az erdő eléggé sűrű, az ösvény köves. Később az emelkedő valamivel meredekebb lesz, majd kiérünk egy kis tisztásra. Bokrok, lombhullató fák vannak itt fent. Az ösvény átvág a tisztáson, amely után megjelenik a kék pont is a piros háromszög mel-lett (45,7090° É; 25,4042° K; 1283 m). A kék pont jelzés a Kotla csúcsát köti össze a Fehér-kő meredek szikláin át Feketehalommal.

Hamarosan kilépünk az erdőből, találkozunk a piros pont jellel is (45,7090° É; 25,4040° K; 1288 m), amely a Feketevárhoz vezet. Hamarosan észrevevesszük a csúcs obeliszkjét is (45,7091° É; 25,4039° K; 1292 m). 5,80 km-t tettünk meg a város szélétől 2 óra alatt.

A csúcsról szép kilátás nyílik a Királykőre, a Bucsecsre, a Fogarasi-havasokra, de látszik a Szág-hegység, a Jézer, a Leaota is.

A jól megérdemelt és elköltött tarisznyás ebéd után utunkat a Feketevár felé vesszük, hogy egy kis honismerettel színezzük a természetjárást.

A piros pont jelzésen indulunk tovább lefele. A gerincen megyünk a vár fele, az ösvény köves, a jelzés jól követhetően van a fákra felfestve. Utunk sziklaszirtek mellett vezet el, bal kéz felől, a fák fölött rálátás nyílik a falvacskákra, a hegyekre. Kétfelől az erdő mély szakadékban megy alá, az ösvény meredeken megy a gerincen. Sok a kidőlt fa. Az ösvény a gerinc alatt folytatódik, folyamatosan haladunk a sziklás úton, körös-körül kutyatej (*Euphorbia serrata* L.). Jobbra, a meredek hegyoldalon fái között elszigetelten álló házakra látunk rá. A sziklákon helyenként le kell mászni, a piros pont jel nagyon sűrűn van felfestve. Ismét visszaérünk a gerincre, itt ez elég éles, jobbra, balra meredek hegyoldal. A növényzet sűrű, esős időben a ruha elázik tőle. Az erdő is sűrű.

Hatalmas sziklák mellett megyünk el, az ösvény köves, meredek, jelentősen veszítünk a magasságból. Jobb oldalt, egy kiálló sziklaszirt tetején, mintha ősi pogány áldozóhely lenne (45,7008° É; 25,4038° K; 1104 m), tele van minden rúnákkal, bevésésekkel. A szikla tetejéről gyönyörű kilátás nyílik a Királykőre, a Fogarasi-havasokra, a Leaota-hegységre, valamint Holbach és Concordia (Május 1) bányatelep házaira. Számos szekérutat látunk az erdő között.

Elhagyva az ősi áldozóhelyet visszalépünk az ösvényre, amely most ismét a gerincen vezet tovább. Sziklás, sok a kidőlt fa, eléggé megnehezítik az előrehaladást, magas az aljnövényzet is. Csúszós sziklákon kell átmászni, az ösvény erősen sziklás, mészköves. 7,40 km-t jöttünk a város szélétől. Bodzabokrok, csihány (*Urtica dioica* L.), magas aljnövényzet. Egy kisebb kilátón gyönyörűen látszik előttünk a Bucsecs. Egy kőfolyáson kell lemászni. Nagy meredeken ereszkedünk be a sziklákon, alig lehet lemászni, kézzel-lábbal kell, hogy segítsük magunkat. Megfordulunk, s mintha lépcsőkön mennénk le, csak háttal tudunk könnyebben haladni. A sziklás rész után földes ösvényre érünk, magas az

aljnövényzet. Az ösvény csúszósan, kövesen megy lefele. Feltartott kezekkel kell menni, mindenütt hatalmas csalánok.

Egy kisebb tisztáshoz érünk, majd az út egy hatalmas szikla mellett elkezd emelkedni. Bal kéz felől hagyjuk magunk mögött a sziklát. Itt találkozik a kék sáv és a piros pont (45,6984° É; 25,4024° K; 977 m). A piros ponton megyünk tovább. Elég nehezen ki kell, hogy másszunk egy sziklára, majd a gerincen folytatódik utunk.

Helyenként megjelenik a kék háromszög is, kidőlt, elszáradt fák nehezítik az előrehaladást. Mintegy 300 m megtétele után érünk az első várfal-maradványokhoz (45,6953° É; 25,4011° K; 971 m), majd tovább indulunk a vár felé. A jelzéseken kívül semmilyen turistaútbaigazító információs tábla nincs sehol az úton, még a vár közelében sem.

Hamarosan elérjük a várat (45,6940° É; 25,4003° K; 952 m), a nagy ciszterna még mindig látszik, hasonlóan imitt-amott a falmaradványok is. Ritkán megjelenik a piros kör és a piros háromszög jelzés is.

A vár meglátogatása után Holbach fele vesszük utunkat, a vár alatti kaszálókon szeretnénk visszajutni Feketehalomra. Egy jelzés nélküli ösvényen próbálunk beereszkedni a rétekhez. Sziklás talajon mászunk lefele, több helyen festékspray-vel rózsaszín-narancssárgás pontok vannak fújva, valószínű a Rafael-maraton jelzései.

Tovább ereszkedünk a köves-sziklás ösvényen, jobb nem lévén követjük ezt a piros pont sprayjelzést. Egy adott ponton elhagyjuk ezt a jelzést, és balra térve kimegyünk a nagy kaszálóra, rétre.

Ha csak a Feketevárat szeretnénk megnézni, célszerű, ha Feketehalomtól délre indulunk autóval Szászvolkány felé, majd kb. félúton letérünk jobbra a Colonia 1 Mai nevű, régen Concordiának nevezett bányásztelepülés felé. Áthajtva a telepen egy erdei útra térünk, ahol bal-kéz felé rövid idő múlva észrevehetjük azt a meredek ösvényt, amely a Kotla-nyereghez vezet. Ide felkapaszkodva és déli irányba kb. 200 m-t megtéve a várhoz jutunk. A Kotla oldalában itt gyönyörű kaszálók, rétek vannak.

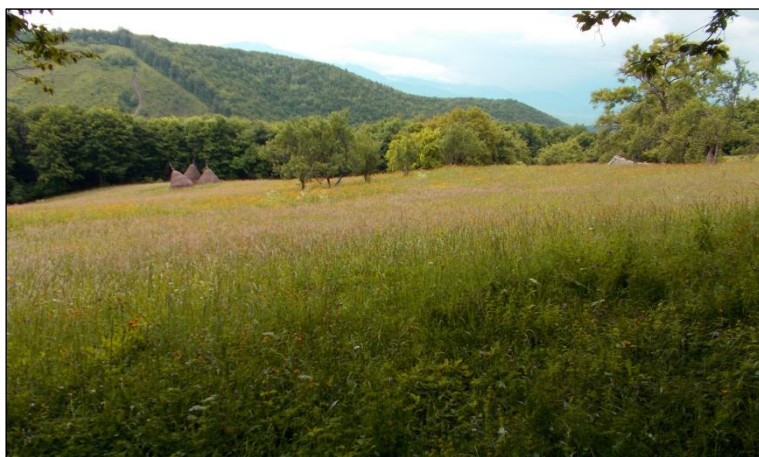
Kérve a rétre, rábukkanunk a szekérútra, ezen folytatjuk utunkat Fe-ke-tehalom felé. A szekérút széles, több kaszálót és erdőrészt is érint. Jobb kéz felől néhol házak látszanak. Az út mentén tűzhelyek, padok, tetők találhatóak. Az út elég sárossá válik, hamarosan egy forráshoz érünk, melyből hideg, hűsítő víz csordogál (45,6935° É; 25,4049° K; 829 m).

A széles szekérút tovább halad a bükkerdőben, lovak, szekeresek jártak itt, de motorbiciklisek is. Az út kanyargósan halad, majd egyre meredekebb lesz. Vízmosás, sár. Egy híd melletti útkereszteződéséhez érünk (45,6960° É; 25,4113° K; 750 m).

Az útkereszteződésnél balra térünk, átmegyünk a hídon, és a széles szekérúton megyünk tovább. Baloldalt meredek domboldal, jobboldalt egy árok, az úton végig betonszegély. Enyhén emelkedünk. Körös-körül fakitermelés folyik, az út mindkét oldalán rönkfák.

Jobb kéz felől a patakmeder egyre mélyül. A GPS szerint velünk párhuzamosan, balra fent halad a jelzett ösvény, amely a Sajoma-rétről vezet Feketehalomba. Az út enyhén emelkedik, egy elágazásnál jobbra tartunk, igyekszünk merőlegesen rámenni az előttünk lévő jelzett ösvényre. A fakitermelés miatt igen sáros, agyagos az út, és egyre emelkedik. Hamarosan kiérünk az erdőből egy fairtásos részre. Ha megfordulunk, mögöttünk a Kotla. Egy meredek, sáros emelkedő után, ahol a széles favontató autó járt, beérünk a bükkerdőbe, és találkozunk a merőlegesen jövő kék és piros háromszögekkel jelzett ösvénnyel. Itt jobbra térve igyekszünk vissza Feketehalomba.

Lefele haladunk, az ösvény továbbra is sáros. Előttünk, jobb kéz felől szépen látszik Feketehalom, a Barcasági medence, a Keresztényhavas, a Nagy-kőhavas, valamint a Csukás is. A város széléig azt az utat követjük, amelyen feljöttünk, majd visszasétálunk a táborba. ■

Kovács Lehel István
klehel77@yahoo.com

8-as túra: Mesés sziklák a Csukáson

Útvonal: Tábor – Négyfalu – Bretocsa-hágó – Csukás-csúcs – Csukás menedékház – Vörös-havasok – Tábor

Minősítés: közepesen nehéz magashegyi túra

Jellemzés: A Csukás gerincét járjuk be, csodálatos sziklaalakokat láthatunk, mesés világot ismerhetünk meg. Hosszú túra.

Távolság: 19 km

Táv busszal: 150 km

Menetidő: 9 óra gyalog, 2,5 óra busszal

Szintkülönbség: +1182 m / -1356 m

Túradíj: 40 RON

Napok: július 31., augusztus 1., augusztus 2.

Túravezetők: Mihály Melinda, Ileana Krisztina, Miklós Jácinta, Vajda Péter

Telefon: 0721-589414

Indulás: 06.00 óra

A Csukás-hegység (*Mons Pietros, Krähenstein, Munții Ciucaș*) a Kárpátkanyar egyik legmagasabb (1954 m) hegysége Erdély délkeleti szélén, Brassó és Prahova megye határán.

Rengeteg elragadó sziklaképződmény otthona, egy valódi mesevilág. Zoo- és antropomorf megalitok egész sora bontakozik ki: *Orsó, Pletykáló vénasszonyok, Góliát-torony, Vörös torony, az Ördög uja*, amelyhez Hétfalu eredetmondája kapcsolódik.

A Csukáson az *Alopiá* génusz öt orsócsiga faja és húsznál több alfaja található meg. A 2010-ben leírt csukási szöcske (*Isophya ciucasi* Iorgu & Iorgu) csak itt él.

Busszal indulunk a táborból, hogy Brassó majd Négyfalu körgyűrűjén végigmenve, Ósáncot és a Babarunkát érintve megérkezzünk Brassó és Prahova megye határához, a Bretocsa-hágóra.

Gyalogtúránk innen kezdődik széles erdei ösvényen, majd egy esztenát elhagyva szerpentinező úton egy kopár domboldalon, míg el nem érjük a a TV-relét (45,4893° É; 25,8927° K; 1489 m). Innen erdőben haladunk tovább eléggé meredek, sziklás ösvényen. A fenyőfák fölött magaslik a Galamb, amelynek fején jól kivehető a csőr és a szem is, majd hamarosan elérjük Bretocsa kapuit (45,4935° É; 25,8966° K; 1643 m). A kimagasló sziklafalak között átlépve egy nagy áfonyásban találjuk magunkat. Itt letérünk az ösvényről, és megkeressük azt a hátrákovet (45,4951° É; 25,8950° K; 1670 m), amelyet 1974-ben egy utászalakulat felrobbantott, de az eredeti helyének közelében, a sűrű bokrok menedékében átvészelte az idők fergetegét.

A piros sáv jelzésen megyünk tovább a Bretocsa-csúcs irányába. Utunk, mintha egy fenyőfa-temetőben lennénk, ki-szá-radt törzsek mellett halad, néhol az ösvényt derékig érő borókabokrokba vágják. Kies tájakon haladunk, a Tigájok sziklasora nyújtotta látvány kecsegtető, de belátni a teljes látóhatárt.

Hamarosan feltűnik előttünk a Góliát-torony is.

A mesés alakú sziklától ösvényünk meredeken kapaszkodik fel a csúcsra (45,5217° É; 25,9265° K; 1954 m), amely igazán remek körpanorámával kecsegtet. A távolban feltűnik a Döb-len völgye, a Tészla, a Vértes, a Dong-havas és Magura, a bodzafordulói hegyek, a Keresztény-havas, Bucsecs, Nagy-kőhavas, Lovak havasa, Rós-ka-havas, Zákány és a Vörös-havasok. Jól láthatók a Csukás mesés sziklaképződményei is.

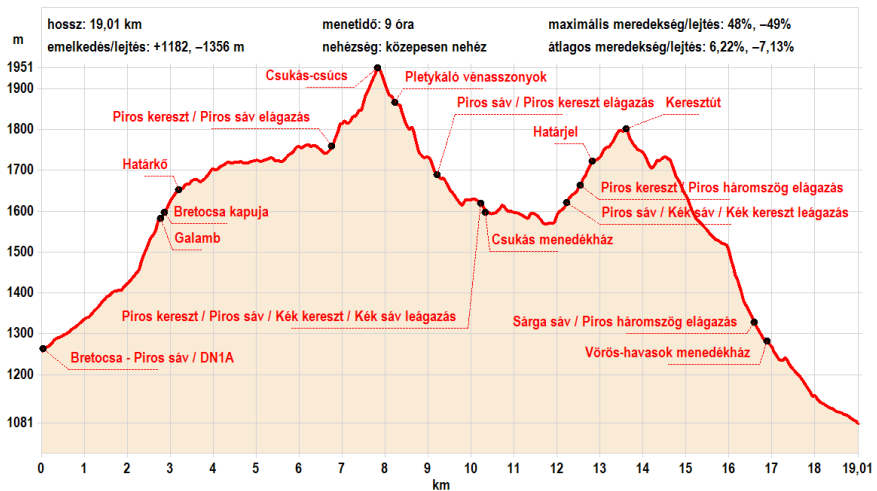
Egy jól megérdemelt pihenő után lefele indulunk, tovább követve a piros sáv jelzést, amely sziklák között kígyózik. Elhaladunk a Pletykáló vénasszonyok mellett, a hegyoldalakon a rododendron mellett igen szép számban virágzik az encián (*Gentiana verna* L.).

Egy sziklafolyosón mászunk le, megkerüljük a Nagy-Tigáj sziklacsoportot, majd továbbhaladunk a Csukás menedékház felé (45,5095° É; 25,9481° K; 1595 m). Nem is menedékház ez, hanem valóságos turisztaszálló. Elődjét 1937. szeptember 26-án avatta fel a România Pitorească nevű természetjáró és sportszövetség. A neve *Casa de adăpost Alexandru Vlahuță* volt. A mostani háromemeletes turisztaszállót 2008-ban kezdték el építeni és 2011 júniusában adták át a turistaforgalomnak. A Nagy Villának nevezett épület 60 férőhelyet biztosít 18 szobában, a Kis Villa pedig 19 férőhelyet 4 szobában.

A menedékháznál megpihenünk, étel, ital vásárolható.

A jól megérdemelt pihenés után a Piroska-havas felé indulunk a platón.

Mielőtt elérnénk az erdőt, forduljunk még egyszer vissza, nézzük meg, honnan jöttünk. Rálátás nyílik a Tigájok elképesztő sziklaalakzataira (*Nagy-Tigáj-csúcs / Vârful Tigăile Mari*) és a Csukás menedékházra (*Cabana Vârful Ciucaș*). Baloldalt jól látszik a Bábos-havas (*Muntele Babeș*), a Lovak havasa (*Muntele Cailor*), a Kecselábak (*Piciorul Caprei*).

Négy jelzés halad tovább együtt az erdőben kigyózó ösvényen: a piros kereszt, a piros sáv, a kék kereszt és a kék sáv. Így érjük el a Piroska-nyerget (45,5078° É; 25,9673° K; 1567 m).

Áfonyás-rododendronos cserjésen keresztül vezet az emelkedő ösvény, s a nyeregben találkozunk az Esztena-rétről (Curmătura Stâni) jövő ösvénnyel. Az 1435 m tengerszint feletti magasságban lévő rét nagy csomópont. Ide érkezik a Bánkóta-hágóról jövő piros sáv jelzés.

Valóban, a Kárpátok főgerince ez, a régi Határvadászok útja. A történelemmel annyiszor terhelt Tatár-hágóról (Pasul Tătarilor) érkezik a Bodza-táblán (*Tabla Buții / Platz des Weinfasses* 1326 m) keresztül. Nagy Lajos király vára, majd a 18. századi Lobkowitz-erőd védte itt a határt, s itt haladt el Atilla, Amurát szultán, Józsa bán, az öreg Gritti,

Ráres Péter, Petrovics vajda, Vitéz Mihály, Omer pasa, Gezai-Mehemed khán, Rákóczi György, Teleki Mihály, Thököly Imre, de Orbán Balázs is.

Bodzavám (*Vama Buzăului / Bosauer Zollamt*) irányából érkezik a kék kereszttel jelzett ösvény a Tejkő-havason (*Culmea Pietra Laptelui*) és Valea Stâinii-ből a kék sáv.

A piros kereszt jelzésen haladunk tovább, amelynek rövid, mintegy fél kilométeres szakasza a Piroška-nyerget köti össze a Gropșoarele-nyereggel. Innen tovább haladunk a Gropșoarele-gerincen. Az egykori határúton egy félig letört határjel betaposva rozsdásodik az ösvényen (45,5064° É; 25,9702° K; 1722 m).

Kényelmesebb séta után érjük el a Keresztutat (*La Răscruce* – 45,5000° É; 25,9718° K; 1805 m). Innen, balra a Gropșoarele- és Zákány-csúcsot érintve ereszkedhetünk le a piros kereszt jelzésen Cheia-ba. Ha erre vinne tovább utunk, a Gropșoarele-gerinc szikláinak között havasi gyopárok (*Leontopodium alpinum* Cass.) fogadnának.

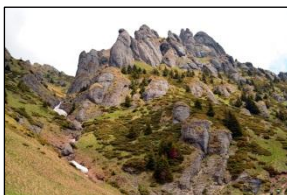
Ereszkedni kezdünk, először csak enyhén, majd egyre meredekebben. Helyenként csodálatos kilátás nyílik a Nagy-Tigáj sziklaképződményeire, a Csukás-csúcsra, menedékházra. A Bucsecs és a Nagy-kőhavas uralja a háttérrel, a Bretocsa-havas, a Lovak havasa és a Zákány az előtérrel.

Egy fémházikóban szeizmográfiai mérőműszerek vannak.

A Vörös-havasokon vagyunk. A hegység valamikor piroslott az erdélyi havasszépétől (*Rhododendron kotschyi* Simonkai syn. *Rhododendron myrtifolium*), és ez lett a névadója. Ma már jóval kopárabb, csak fent, a nagy áfonyásban találtunk összefüggő vörös rododendronfoltokat.

Egyre meredekebben ereszkedünk, míg el nem érjük a Vörös-havasok menedékházat, amelyet a Touring-Club kezdeményezésére 1948-ban építettek (45,4884° É; 25,9410° K; 1280 m).

Itt egy kicsit megpihenünk, majd elindulunk a buszunkhoz, amely visszaszállít a táborba. ■

Tóke Dénes
tokedenes@gmail.com

9-es túra: Bucsecs – a Barcaság öre

Útvonal: Tábor – Busteni – Diham (Szarvas)-völgy – Costila-rét – Moraru (Molnár)-völgy – Omu-csúcs – Szarvas-völgy – Busteni – Tábor

Minősítés: nehéz túra

Jellemzés: Hosszú magashegyi túra, párkányokkal, sziklamászással, szükséges a jó fizikai erőnlét, szédülésmentesség, egyszerűbb sziklamászásban jártasság. A túra alatt a vízkészlet pótlására nincs lehetőség, így a napi szükségletet hozni kell. Az Omu menedékházban (az ország legmagasabban fekvő menedékháza) lehet teát, sört, húsított vásárolni. A túra során 2500 m fölé mászunk.

Távolság: 17 km

Táv busszal: 120 km

Menetidő: 11,5 óra gyalog, 2,5 óra busszal

Szintkülönbség: +2018 m / -2078 m

Túradíj: 40 RON

Napok: július 31., augusztus 2.

Túravezetők: Tóke Dénes, Fénya József, Ferencz Huba, Bartha Erika

Telefon: 0752-568855, 0744-274692, 0721-215777, 0743-509558

Indulás: 06.00 óra

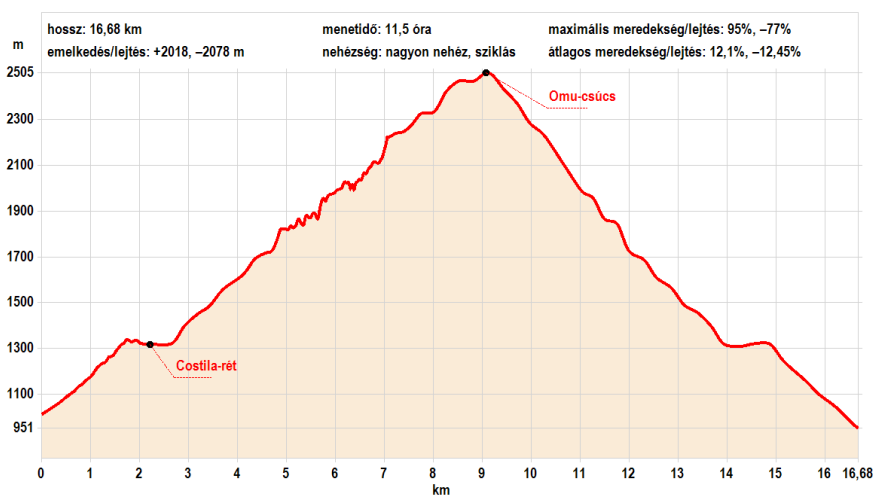
Az EKE Brassó által szervezendő 2018-as EKE Vándortábor túrakínálatában egy nem mindennapi túra is szerepel a Bucsecs-hegységbe. A túra a hangsúlyozottan nehéz magashegyi sziklatúrák kategóriájába sorolandó, ezért csak jó erőnléttel rendelkező túrázóknak ajánlott.

A táborhelyről autóbusszal utazunk Bustényba. Utunk a festői szépségű Tömösi-szoroson vezet át, ahol 1849-ben két csatára is sor került. Felsőtömös és Predeal (az ország legmagasabban fekvő városa) 1920-ig Magyarország határtelepülése volt.

A Szarvas (*Diham*) völgyön felfelé haladva kb. 3 km után, az autóbusból kiszállva a túravezető rövid ismertetőt tart a Bucsecs-hegység-

ról, miután rátérünk a sárga sáv jelzésre, és ezt követjük meredek, erdős hegyoldalon kapaszkodva egészen a Coștila, majd a Szarvas-völgy tisztásig.

Körülbelül egy óra múlva, a Szarvas-völgy tisztás szomszédságában, rácsatlakozunk a piros háromszög jelzésre, amelyik a Bucsecs hegytömbjének lábánál kanyarog dél-észak irányban a Mălăiești-völgy irányába. A piros háromszög jelzést követjük egészen a Molnár-völgy bejáratáig. Innen utunk a Bucsecs-hegység vitathatatlanul legimpozánsabb, legszebb sziklavölgyén halad felfelé egy jelzetlen, csak ritkán vagy alig járt hegyi ösvényen. A Molnár-sziklavölgy két hegygerinc közé ékelődik. Balról (felfelé menet) a Molnár (*Morarul*) hegygerinc, amit a sokak által ismert látványos sziklatornyok a Molnár-fogak (*Colții Morarului*) csipkéznek, jobbra a Kis-Buksoj (*Bucșoiul Mic*) leszakadó sziklafalai, amelyek gerincén húzódott a Monarchia határa.

Igazi vad alpesi világ vesz körül, miközben a völgy meredek sziklatömbjein mászva haladunk az áhított magaslatok felé. A panoráma igazi szépsége akkor mutatkozik meg igazán, amikor felérünk a völgyzáró katlan szelídebb alpesi legelőire. Utunk itt balra fordul és sziklalépcsők sorozatát megmászva érkezünk fel a Buksoj-nyereg alá, ahonnan már szelídebb füves lejtők vezetnek a Nagy-Buksoj (*Bucșoiul Mare*) csúcsot

az Omu-csúccsal összekötő nyeregbe, amely fölött található a Kis- és Nagy-Buksoj gerince.

A nyeregből kiérve az Omu-csúcs gerincére, néhány száz méter után rövidesen ott állunk túránk fő célja, a 2505 m magas Omu-csúcson ($45,4455^\circ \text{ É}$; $25,4563^\circ \text{ K}$; 2505 m).

Ha az égiek is velünk tartanak és tiszta időnk lesz, erről a magaslatról megcsodálhatjuk a Kárpát-kanyar óriásaival szegélyezett páratlan panorámát, amelyet a túravezető szintén bemutat.

A megérdemelt ebéd és pihenő után innen már utunk lefelé halad. A sárga sáv jelzésen indulunk le a Szarvas-völgy sziklás mélységeinek irányába. Viszonylag kényelmes, jól kitaposott hegyi ösvényen kanyarogva érkezünk a Coștila-rétre / *Poiana Coștilei* ($45,4395^\circ \text{ É}$; $25,5039^\circ \text{ K}$; 1306 m), ahonnan már a feljövételkor megismert útszakaszon ereszkedünk a völgybe, hogy az Omu-csúcsról 4–5 órás út után, élményekkel megrakodva visszaérkezzünk a ránk várakozó autóbushoz.

Az autóbusszal Predeálnál Barcaroznyó felé térünk le, hogy Hidegpatakat érintve, a barcaroznyói vár látványával kiegészülve érkezhessünk meg a feketehalmi tábor helyszínére. ■

Izsák Dénes
izsak.denes@yahoo.com

10-es túra: Bucsecs – a Mălăiești- cirkuszvölgy

Útvonal: Tábor – Barcarozsnyó – Villanytelep – Mălăiești-völgy – Mălăiești menedékház – Felső-gleccser párkány / Cirkuszvölgy – Felsőkatlan – Mălăiești-völgy – Barcarozsnyó – Tábor

Minősítés: közepesen nehéz magashegyi túra

Jellemzés: Jó fizikai erőnlét szükséges, ám a látvány kárpótolja a fáradságot.

Távolság: 17 km

Táv busszal: 70 km

Menetidő: 9 óra gyalog, 1,5 óra busszal

Szintkülönbség: +1411 m / -1411 m

Túradíj: 30 RON

Napok: július 31., augusztus 1., augusztus 2.

Túravezetők: Izsák Dénes, Miklósi Csaba, Jákó Katalin

Telefon: 0720-077774

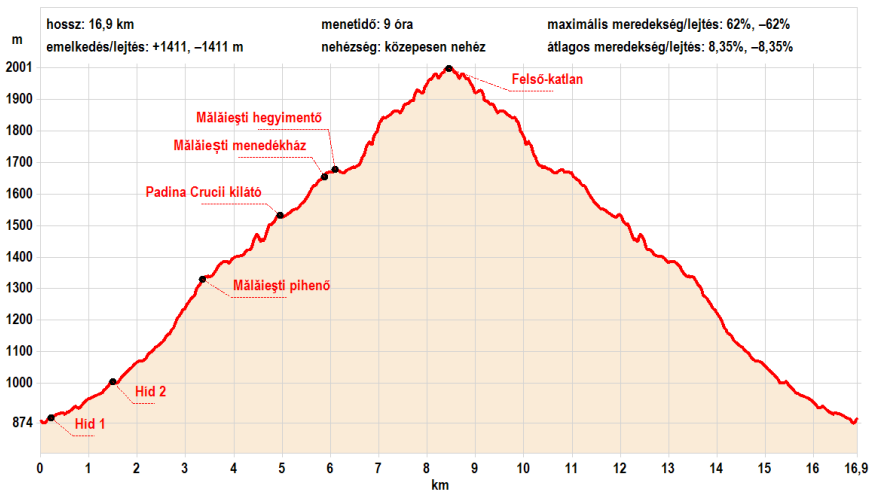
Indulás: 06.00 óra

A Bucsecs-hegység Erdély délkeleti peremén helyezkedik el. A határát keleten a Prahova völgye, délen a Dâmbovița síksága, nyugaton a Leaota-hegység és végül észak-nyugaton a Töröcsvári-hágó képezi. A Bucsecs legmagasabb pontja az Omu-csúcs (2505 m). Innen indulnak ki dél felé, patkó alakban a további hegyvonulatok.

Ezen a túrán a Bucsecs-hegység legszebb völgyét, a Mălăiești-völgyet fogjuk bejárni.

Autóbusszal utazunk a Bucsecs Nemzeti Park széléig. Innen a kék sáv jelzést fogjuk követni egészen a túránk célpontjáig, a Mălăiești-völgy legmagasabb glaciális párkányáig.

Erdei úton indulunk el, majd kb. 1,5 km gyaloglás után átkelve egy erdei pallón egy hatalmas fenyves erdőben haladunk tovább kanyargó meredek ösvényeken, míg el nem érjük a kilátópontot (45,4691° É; 25,4598° K; 1532 m). Innen szép kilátás tárul elénk. Rálátunk a Barca-sági-medencére, a távolban feldereng a Kotla (a tábor helyszíne), valamint észak-keletre a Keresztény-havas oldala.

Elhagyva a kilátópontot könnyebb emelkedőn haladunk. Nemsokára elérjük a völgy első tisztását. Az SKV (*Siebenbürgische Karpaten-Verein* – szász turistaegylet) ide építette a Bucsecs-hegység első menedékházát 1882-ben. Sajnos a faépítmény nem tartott sokáig, 1897-ben leégett. Rá egy évre, 1898-ban már fel is avatták az új menedékházat, ám ezt 1923-ban egy óriási lavina seprte el. Rossz jelnek vették, és többet erre a tisztásra nem építettek menedékházat.

A tisztásról dél-nyugat irányban már látni fogjuk a Padina Crucii-csúcsot.

Tovább haladunk, s mintegy 30 perces gyaloglás után a Máláiești menedékházhoz érünk (45,4664° É; 25,4542° K; 1720 m).

Ide legelőször 1924-ben építettek menedékházat, amelyet 1938–1939 között bővítettek, 1967-ben pedig modernizáltak. Sajnos, 1998 márciusában tűz ütött ki az épületben, és csak az újonnan épített Hegyimentők épü-

lete maradt meg (45,4655° É; 25,4533° K; 1712 m). Úgy tűnik, hogy az egyik kéményben felgyúlt a hamu, és az okozta a tüzet.

A jelenlegi épületet 2007-ben adták át.

A menedékháztól már látszanak a Mălăiești-cirkuszvölgy meredek sziklafalai. A cirkuszvölgyet keletről a Bucșoi, nyugatról a Padina Crucii-gerinc határolja, dél felől pedig két kéménybe, kürtőbe torkolódik.

A menedékháznál rövid szünetet tartunk, majd folytatjuk utunkat az évig érő sziklafalak mellett.

A völgy több glaciális párkányból tevődik össze, a legfelső párkány 2040 m magasságban fekszik.

Miután elérjük ezt az utolsó párkányt, a túránk célpontját, megpihenünk, ebédelünk, és közben lesz időnk megcsodálni az elénk táruló szép tájat. Itt gyakran lehet látni kíváncsi zergéket és havas gyopárokat is.

Maga a Mălăiești-cirkuszvölgy a legszebb erdélyi cirkuszvölgy, annyira pompás, hogy soha nem lehet eleget gyönyörködni benne.

Visszafele azt az utat követjük, amelyen jöttünk.

*

Megjegyzés: A cirkuszvölgy (más néven kárvölgy, kárfülke) olyan félkör alakú, amfiteátrum-szerű völgy, amelyet magashegyi gleccser hozott létre. Feneke lapos, és három oldalról meredek falak határolják. Nagysága 100 métertől több kilométerig változhat. A völgy mélyedésében gyakran tengerszemek képződnek. ■

11-es túra: Mesés sziklacsipkék a Királykőn

Útvonal: Tábor – Zernyest – Lombos-mező (Plaiul Foi) – Spirlea – Láncok (Deubel-út) – Grind menedék – Pásztor-csúcs – gerinc – Hegyes-csúcs – Curmătura menedékház – Zernyesti-szoros – Botorog-kút – Zernyest – Tábor

Minősítés: nagyon nehéz magashegyi túra, sziklamászással, párkányokkal

Jellemzés: Jó felkészültség szükséges, szédülésmentesség kötelező. Erdély egyik legszebb hegyén túrázhatunk.

Távolság: 23 km

Táv busszal: 70 km

Menetidő: 9 óra gyalog, 1,5 óra busszal

Szintkülönbség: +2404 m / -2483 m

Túradíj: 30 RON + 5 RON belépő

Napok: július 31., augusztus 1., augusztus 2.

Túravezetők: Soós Gábor, Szabó József, Reinitz Erzsébet

Telefon: 0727-807655

Indulás: 06.00 óra

A Királykő-hegység (*Königstein, Piatra Craiului*) Erdély keleti részén helyezkedik el. A Bucsecs-hegységgel és a Leaota-hegységgel együtt a Déli-Kárpátok legkeletibb részét alkotja.

A hegység egész területe a Királykő Nemzeti Park (*Parcul Național Piatra Craiului*) részét képezi. A Királykő vonulata fordított L betűhöz hasonlít. A kisebbik rész a kelet felé elnyúló 1816 m magas Kis-Királykő. A nagyobbik vonulat a Nagy-Királykő, amelynek a legmagasabb pontja a 2238 m magas Pásztor-csúcs.

A Kis-Királykőt és a Nagy-Királykőt a Hasadék-nyereg (1660 méter) választja el egymástól.

A Királykőn 161 barlangot ismerünk, közülük a 367 m hosszú Medve-barlang és a 629 m hosszú Dâmbovicioara-barlang a legnagyobb.

*

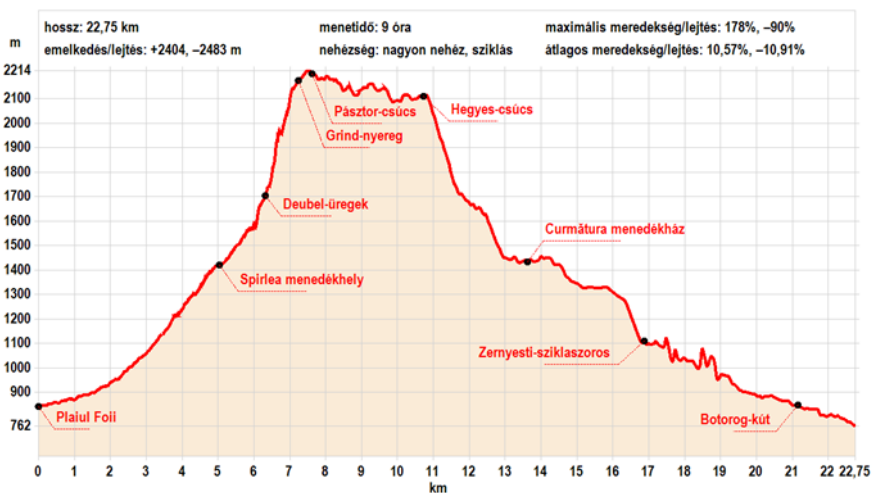
Már az elején fel szeretném hívni mindenki figyelmét arra, hogy egy nagyon nehéz túrára készülünk.

A Királykő északnyugati oldala meredek sziklafalakkal áll. Ezeket megmászni nem könnyű feladat. Jó erőnlétet és nagy akaratot, bátorságot igényel.

Arra kérem a túrázókat, csak azok jelentkezzenek, akiknek van tapasztalatuk, nincs tériszonyuk és nem félnek.

*

Feketehalomból, a táborhelyről indulunk reggel 6 órakor autóbusszal. Útvonal: Feketehalom, Szászvolkány, Zernyest, Lombosmező (*Plaiul foii*). Innen kezdődik a gyalogtúra.

Délnyugat irányba megyünk a Spirila-patak völgyén felfelé.

Félúton egy forrást találunk, ahol vizet vehetünk, töltsük fel kulcsainkat, mert fennebb már nem lesz víz!

Nem messze innen 15–20 percre elérjük a Spirla menedékhelyet (1410 m), itt mintegy 20 perc erejéig megállunk, tízórazunk.

Idáig mintegy két óra az út.

Szépen látszanak a sziklafalak, s a piros sáv jelzésen feljűk indulunk. A sziklafalak elűtt útelágazás található. Jobbra a Királykű déli része és a Nagytamás (1735 m), mi balra megyűnk a Deubel-űton vagy más néven Láncoš-űton.

Az útvonalat elűször Friedrich Deubel (Brassű, 1845. január 13. – Brassű, 1933. január 9.) mészáros mester, entomológus, hegyászű jelezte ki 1887-ben. Ez lett Erdély legelső jelzett útvonala és azűta is az erdélyi Kárpátok legnehezebb útja.

Sziklás ösvényen haladunk megmászunk egy kűfolyást, törpe fenyűk között visz az ösvény. A fenyűket elhagyva sziklák között kanyarog utunk felfelű, mígnem egy kis kéményen kiűrűnk a gerincre, a Grind-nyeregbe (2215 m). Itt újra elágazik az út, innen lehet bejűrni a déli, de az északi gerincet is.

Mi észak felű tartunk, s úgy 100 m-re találjuk a gomba alakzatű, 6–8 férűhelyes Grind menedűkkunyhűt. Itt megebédelűnk, megisszuk a csűcspálinkát.

30–40 perc idűzés után megmászunk a Pásztor-csűcsot.

A Királykű északi gerincén fűrészfogszerűen kiemelkedű, magas csűcok sorozatát láthatjuk, amely egy kiszűlesedű, háromszűg alakű tetűben végzűdik, rajta vaspűzna. Ez a Királykű legmagasabb pontja, a Pásztor-csűcs (*Piscul Baciului / La Om*, 2248 m).

A csűcsrűl beláthatű az egűsz Barcaság.

Tovább folytatjuk utunkat a csipkűs gerincen megmászva kisebb nagyobb csűcokat, mint például a Kis-Cimbalom-csűcs (*Vűrful Ţimbalul Mic*, 2231 m), Kűzűpsű-Cimbalom (*Vűrful dintre Ţimbale*, 2170 m), Nagy-Cimbalom-csűcs (*Vűrful Ţimbalul Mare*, 2177 m).

Hosszú, összetett gerincszakasz után, számos le- és felmászással, harántolással a jobb és bal oldali lejtők közt éljük el a Hegyes csúcs (*Vârful Ascuțit*, 2144 m) kiszélesedő tetejét.

Alatta a Lehmann Károly (Töröcsvár, 1894. március 17. – Brassó, 1990. június 1.) turisztikai technikus, hegymászó, hegyi vezető, fényképész nevét viselő, 8 férőhelyes, fél-labda formájú, üvegszálból készült menedékhely (2140 m).

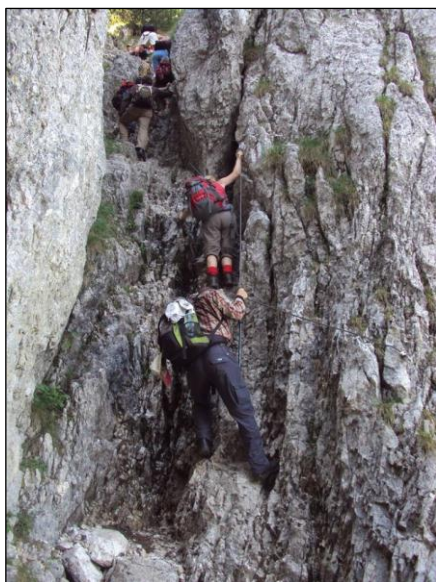
A csúcson egy keveset időzünk, fényképezünk, majd indulunk lefele, a Curmătura menedékházhoz.

Egy keveset itt is időzünk, utána leereszkedünk a Zernyesti-sziklaszorosba. Az eget tartó sziklaormok között lejjövünk a Botorog-kútig, ahol vár ránk a busz, és visszamegyünk a táborba.

*

Rossz idő esetén, ha nem lehet sziklát mászni, vagy ha a csapat nem bírja az iramot, a túra útvonalát megváltoztatjuk. Lehetséges más útvonal: lerövidítjük az utat a Curmătura felé.

Kívánok minden túrázónak élményben gazdag, sok szép túrát! ■

Gergely Zoltán
zoltan@honigberg.ro

12-es túra: Királykő – zergék nyomában

Útvonal: Tábor – Zernyest – Lombos-mező (Plaiul Foii) – Medve-völgy – Diana védőkunyhó – Pap-szakadék – Hegyes-csúcs – Padinile frumoase – Curmătura – Zernyesti-szoros – Botorog-kút – Zernyest – Tábor

Minősítés: nagyon nehéz magashegyi túra, sziklamászással, párkányokkal

Jellemzés: Sziklamászással, párkányokkal tarkított nehéz túra. Jó felkészültség szükséges, szédülésmentesség kötelező. Erdély egyik legszebb hegyén túrázhatunk.

Távolság: 16 km

Táv busszal: 70 km

Menetidő: 9 óra gyalog, 1,5 óra busszal

Szintkülönbség: +2087 m / -2068 m

Túradíj: 30 RON + 5 RON belépő

Napok: július 31., augusztus 1., augusztus 2.

Túravezetők: Gergely Zoltán, Petki Pál

Telefon: 0758-098721

Indulás: 06.00 óra

Reggel 6 órakor indulunk a táborból busszal a Plaiul Foii menedékházhoz.

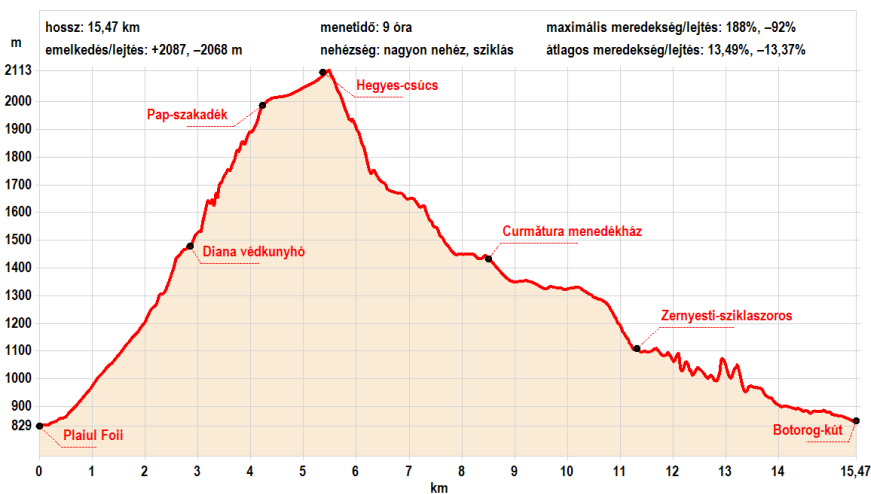
A menedékháztól Zernyest fele gyalogolunk kb. 250 métert, majd jobbra letérünk a Medve-völgy ösvényére.

Egy gyönyörű réten haladunk át, majd egy nagyon meredek erdőréstén másszunk ki a 6-7 férőhelyes Diana menedékkunyhóhoz (1520 m). A kunyhónál megpihenünk, majd a kék háromszög jelzésen indulunk felfele a Pap-völgyön.

Megkerüljük a Kis-Diana-sziklatornyot, tovább mászunk, és elérjük a Sárga-Diana-sziklafalat. Óriási fal tornyosul felettünk, s mintegy 200 méter mászás után kinyílik előttünk teljes szépségében a Királykő egyik legpompásabb része. Hatalmas sziklafalak alatt, tornyok között mászunk folyamatosan felfele a Pap-völgyön a Királykő éles gerince felé. A meredekebb, veszélyesebb részekenél kábeleket feszítettek ki, ezek segítségével jutunk fel, hódítjuk meg a sziklaormokat.

A zergék birodalmában járunk, a találkozás velük szinte elkerülhetetlen.

A völgy végén egy nehéz sziklatörmelékes szakaszon haladunk felfele, majd egy rövid törpefenyős részen vergődünk át, és máris a Királykő gerincén állunk, pontosabban 2000 méteren, a Pap-völgyi csúcson (*Padina Popii*, 1970 m).

Innen dél fele haladunk a gerincen a Hegyes-csúcs irányába. Közel másfél órát menetelünk keskeny, csipkézett sziklagerincen. Az alpesi jelleg miatt a csúcsokról hiányzik a törpefenyő.

A Hegyes-csúcs 2144 méteres magasságából a kilátás fenséges.

Itt irányt váltunk és a Királykő keleti oldalán ereszkedünk le a Curmătura menedékház felé a Szép-völgyön (*Padinile frumoașe*). Ne-

héz, meredek sziklás részen indulunk lefele, majd réteken és egy hosszú erdőrészen át érünk le a Curmătura menedékházhoz.

Innen már csak erdőben menetelünk lefele, a Botorog-kúthoz, ahol a buszunk vár.

Az út hosszú, nagyon nehéz. Csak edzett túrázók jelentkezzenek! Tériszonyosok számára nem való. A Királykőn víz nincs, így jelentős készletet kell magunkkal vinnünk.

*

Rossz idő esetén, ha nem lehet sziklát mászni, vagy ha a csapat nem bírja az iramot, a túra útvonalát megváltoztatjuk. ■

Blénesi Edith, Blénesi György
edithblenesi@gmail.com

13-as túra: Királykő – a sziklák birodalma

Útvonal: Tábor – Zernyesti-sziklaszoros – Curmătura menedékház – Hasadék-nyereg – Curmătura menedékház – Zănoaga-rét – Botorog-kút – Tábor

Minősítés: közepesen nehéz túra

Jellemzés: Átvágunk a híres Zernyesti-sziklaszoroson, csodálatos kilátásokban lehet részünk.

Távolság: 16 km

Táv busszal: 70 km

Menetidő: 8 óra gyalog, 1,5 óra busszal

Szintkülönbség: +953 m / -1012 m

Túradíj: 30 RON + 5 RON belépő

Napok: július 31., augusztus 1., augusztus 2.

Túravezetők: Blénesi György, Blénesi Edit, Bagoly Ágota, Ungvári Éva

Telefon: 0724-638972, 0722-819341, 0723-243481, 0728-949450

Indulás: 07.45 óra

Ez a túra egyike a vándortábor sokszínű túráinak.

Megismerkedhetünk egy kispatak bámulatos erejével, erdei ösvények misztikus szépségeivel, valamint az elénk táruló lenyűgöző kilátás örömeivel. A Királykő sok meglepetést rejtget, nem hiába minősítették rezervátumnak.

Autóbusszal utazunk Zernyestig és onnan a Botorog-kútig. A Botorog-kúttól (45,5359° É; 25,2921° K; 830 m) gyalog indulunk a kispatak mentén az erdei úton a Zernyesti-sziklaszoros felé.

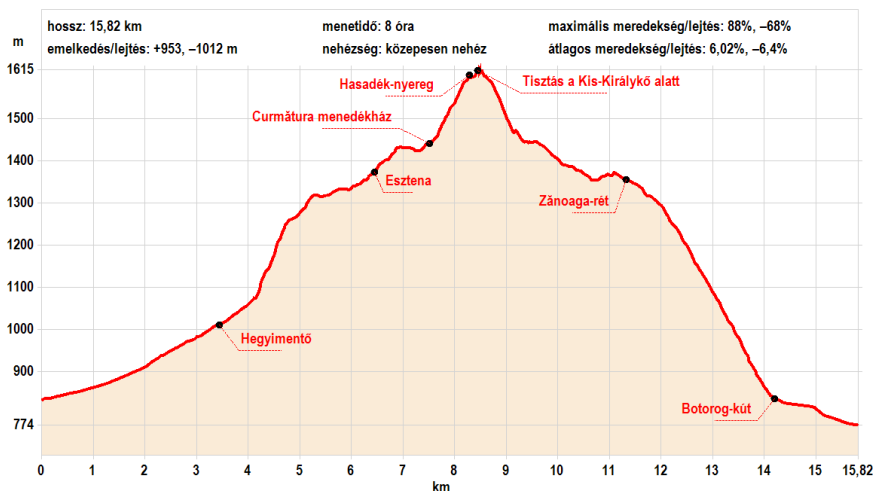
Beérve a szorosba hatalmas sziklafalak között haladva kanyarodik utunk. A sziklafalakon láthatjuk az üledékes kőzetek rétegződését, gyűrődését. Itt-ott barlangok, rések képződnek az erózió hatására. A patak

helyenként eltűnik a medréből, majd újból előbukkan. A szerencsésebb turisták néha láthatják a sziklák füves párkányain legelésző zergéket.

A magas sziklafalakon számos jelzett hegymászó útvonalat fedezhetünk fel. Itt van a hegyimentők kedvenc gyakorlatozó helye is.

Elhagyva a szorost, a kék sáv jelzésen jobbra térünk le a széles erdei útról (45,5314° É; 25,2631° K; 1152 m) az elég jól emelkedő ösvényre. Meredek oldalon haladunk felfelé az erdőben, majd félórai mászás után kiérünk a fák közül, s itt gyönyörű kilátás tárul elénk. Hamarosan meglátjuk előttünk a Curmătura menedékházat, a Nagy-Királykő és a Kis-Királykő között elhelyezkedő Hasadék-nyereg körvonalait.

Félóra járás után elérjük a menedékházat.

A Curmătura menedékházat (45,5499° É; 25,2631° K; 1470 m) a szász Erdélyi Kárpát Egyesület (SKV) építette 1937-ben. Napjainkban is a Királykő egyik legfontosabb turistaházaként működik. Számos turista útvonal indul innen a Királykő gerince felé.

A jelenlegi épülettől valamivel lejjebb már 1897-ben az EKE is épített egy menedékházat (Bethlen-menedékház) egy vadászkunyhó helyén, de ez, sajnos, 1903-ban leégett.

A menedékháztól a kék pont jelzésen emelkedünk a Hasadék-nyereg felé. Kiérve az erdőből elérjük a két Királykő között elhelyezke-

dő kilátót (45,5534° É; 25,2576° K; 1660 m), innen keletre a Kis-Királykő sziklás oldala jelenik meg előttünk.

A Hasadék-völgy magas sziklái között kilátás tárul a Nagy-Barca völgyére. A jelzőtáblákon láthatjuk, hogy három fontos útvonal kereszteződésénél vagyunk. Észak felől a Hasadék-völgyi út bukkan elő a völgyből, kelet felé a Kis-Királykőre lehet felmenni, nyugat felől pedig a Nagy-Királykő Torony-csúcsát (*Vârful Turnu*, 1923 m) érhetjük el.

Mi a Kis-Királykő felé haladunk a keskeny ösvényen, kiérve a Kis-Királykő aljában lévő gyönyörű tisztásra (45,5599° É; 25,2599° K; 1670 m). Innen a kilátás lenyűgöző. Elénk tárul a Nagy-Királykő északi gerincvonulata.

Itt jól megérdemelt pihenőt tartunk.

Visszafelé elérjük újból a Curmătura menedékházat. A menedékháznál is tartunk egy kis pihenőt, majd a sárga sáv jelzésen a Zănoaga-tisztás felé haladunk. A Zănoaga-tisztásról dél-kelet irányban elénk tárul a Bucsecs-hegység nyugati hegyvonulata valamint a töröcsvári Magura sziklás legelői. Hátunk mögött, nyugat felé a Nagy-Királykő emelkedik ki a fenyőerdő mögül.

A tisztás felső felébe találkozunk a Kis-Királykőről lejövő kék ponttal jelölt turistaúttal (45,5424° É; 25,2719° K; 1375 m).

Elhagyva a Zănoaga-tisztást, hűvös erdei úton ereszkedünk a Botorog-kútig.

Itt az autóbuszunk vár és elszállít a táborig.

Reméljük, hogy tele élményekkel és jókedvvel érkezünk meg Feketehalomba. ■

Kovács Lehel István
klehel77@yahoo.com

14-es túra: Keresztény-havas – kilátás a Barcaságra

Útvonal: Tábor – Brassó – Cenk – Stehil-rét – Ruja-rét – Keresztény-havas-csúcs – Julius Römer menedékház – Brassó-Pojána – Barcarozsnyó – Tábor

Minősítés: nehéz túra, hosszú magashegyi túra

Jellemzés: Hosszú magashegyi túra meredek kapaszkodókkal, bejárja a Cenk és a Keresztény-havas gerinceit, csúcsait.

Távolság: 20 km

Táv busszal: 70 km

Menetidő: 7,5 óra gyalog, 1,5 óra busszal

Szintkülönbség: +1662 m / -1243 m

Túradíj: 30 RON

Napok: július 31., augusztus 1., augusztus 2.

Túravezetők: Gáspár László Zsolt, Nagy Katalin

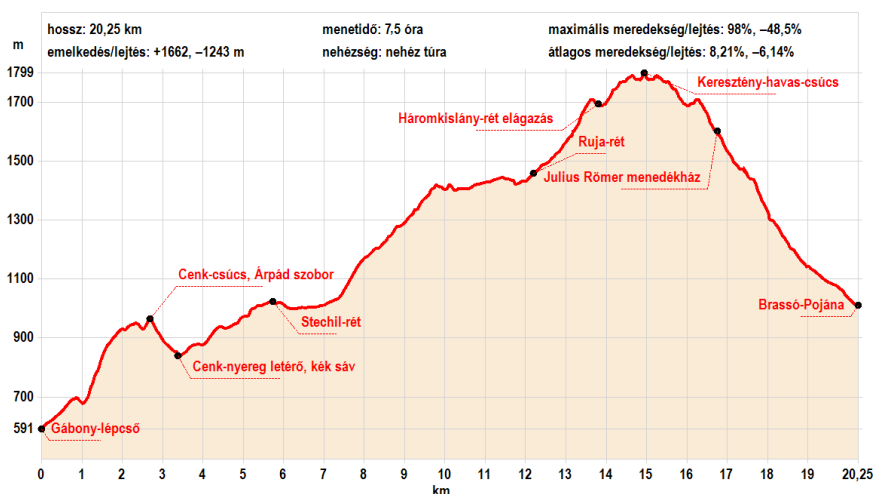
Telefon: 0745-058179, 0740-299279

Indulás: 06.00 óra

A táborból busszal indulunk Brassóba (*Braşov / Kronstadt*). A bertalani templom mellett térünk rá a Hosszú utcára (*str. Lungă / Langgasse*), elmegyünk a Hadsereg háza, az Aro szálloda, a Polgármesteri Hivatal, a Megyeháza, a Star áruház előtt, majd a Posztósok bástyáját magunk mögött hagyva parkolunk a Cenk alatti sétányon (*Aleea Tiberiu Brediceanu / Burgpromenade*).

A Star áruházzal szemből, a Dobrogeanu Ghenea utca sarkáról (45,6429° É; 25,5983° K; 590 m) indul a sárga háromszöggel jelzett leglátványosabb Cenkre vezető út, amelyet 1930–31-ben vágtak a sziklába és 2008-ban újítottak fel. Első szakasza a Sziklaút, amelyet a brassói Szépítő Egylet (Verschönerungsverein) hozott létre a Cenk mészkőfalából

kirepesztve. Mintegy kilométer megtétele után megérkezünk a Gábonylépcsőkhöz (*Treptele lui Gábony / Gábony-Stiege*). Oskar Alesius városi tanácsos padja mellett elhaladva lépcsőfokokon kezdünk felmászni. Mintegy 25 percen keresztül mászunk felfele a korláttal ellátott lépcsőn, majd a Rakodó fölötti nagytisztásra és a Cenk gerincére érünk. A Cenk ma természetvédelmi terület. Itt él az országban honos lepkefajok 35%-a, az erdélyi májvirág (*Hepatica transsilvanica* Fuss), a barcasági rozsnok (*Bromus barcensis* Simonk.) és a sárga koronafürt (*Coronilla coronata* L.). Élővilágát mégis az itt élő barnamedvék tették hírhedté. A hegyen élő mintegy 45 medve rendszeresen lejár a városba kukázni.

A gerincen végighaladva elhagyjuk az antennákat, a Panoramic vendéglőt, a felvonót, majd kimászunk a csúcsra.

A Cenk csúcsa alá 1873-ban kilátót létesítettek, majd egy szikla-üregbe vendéglőt rendeztek be. Bethlen András földművelésügyi miniszter 1891-es látogatásának emlékére az épületegyüttest Bethlen-barlangnak nevezték el. 1905-ben kibővítették, 1977-ig működött, akkor leégett.

A Cenk csúcsáról (45,6342° É; 25,5929° K; 965 m) gyönyörű kilátás nyílik a Keresztény-havasra, Nagy-kőhavasra, a városra, valamint a teljes Barcasági-medencére.

A Cenk-tetőn 1849-ben az orosz hadsereg kőobeliszket emelt, rajta a sárkányt legyőző oroszlán vasból készült szobrával. A kőbe két egymásba kulcsolt kéz volt vésvé, s alatta e szavak: *Austria cum Russia unita – Rebellio devicta* felirattal. 1861-ben villám csapott az osztrák-orosz szoborba, összetörte és összeolvasztotta a vasoroszlánt.

A Millennium alkalmából Jankovics Gyula tervei alapján a magyar kormány 20,3 m magas szobrot emelt a Cenk-tetőre. Az oszlop tetején álló, 3,5 m-es honfoglalás kori vitéz baljával címeres pajzsra támaszkodott, jobbjaiban kivont karddal nézett a Tömösi-szoros felé. A szobrot már a felavatását megelőző sajtóvitában Árpád-szobornak keresztelték el. Az avatóra 1896. október 18-án került sor, beszédet mondott Perczel Dezső belügyminiszter és Friedrich Müller nagyszombati szász püspök. 1913. szeptember végén Ilie Cătărău és Eliad Cotofan (más források szerint Timotei Kirilov) bombatámadást intézett a szobor ellen, amelyben talapzata megsérült és a szobor pár hónap múlva egy hóvihárban összedőlt. Az Árpád-szobor feje a brassói magyar evangélikus templom udvarán tekinthető meg.

A csúcstól meredekebb ösvény halad lefele, szintén sárga háromszöggel jelezve. Mellette halad el a Brassovia vármaradványait érintő tanösvény is.

Senki sem tudhatja pontosan, hogy a történelem forgatagában melyik nép építhette a Cenken lévő első várat, tényként kezelhető azonban, hogy a keresztény hitre tért magyarok Szent Lénárdról elnevezett kápolnát emeltek a várban, amely ekkor már a Brassovia nevet viselte. A kápolna téglán ugyanannak a téglavetőnek a mesterjegye található, aki a Szent István-kori első kalocsai székesegyház tégláit is vetette. Azon is megoszlik a történészek véleménye, hogy e vár került-e valaha a Német Lovagrend kezébe, de egyetértenek abban, hogy 1225 után a magyar király uralkodott felette. 1345-ben a tatárok ellen védte a várost, 1395-ben Öreg Mircse itt helyezte biztonságba családját, mielőtt kereszties háborúba indult a magyar király vazallusaként. 1421-ben II. Murád serege ostromolta. A brassói szászok kérésére Hunyadi János 1447-ben elrendelte lebontását, hogy köveit a Cenk lábánál húzódó új városerőd építésénél felhasználhassák.

Már messziről látszik a Cenk-nyereg (*Şaua Tâmpei / Zinnensattel*), körös-körül a tisztáson padokat helyeztek el, a nyeret egy kereszt díszíti (45,6306° É; 25,5907° K; 854 m). Innen a kék sáv jelzésen hala-

dunk tovább a a Stechil-rétre (*Poiana Stechil / Stechil-Wiese*). Itt is padokat helyeztek el, a tisztást kereszt és egy oszlop díszíti (45,6157° É; 25,5799° K; 1030 m).

A Stechil-rétről dél felé indulunk tovább a Kék úton (*Drumul albastru / Der blaue Weg*). A Krukk-élen (a Keresztény-havas főgerince, *Crucurul / Krukur*) már enyhébb az emelkedő, az ösvény követi a szintvonalat. Elhagyjuk a Simon gödrét, a Tejbarlangi letérőt, majd elérjük a Ruja-rét (*Poiana Ruia / Ruja-Wiese*) mesterséges tavát (45,5778° É; 25,5619° K; 1474 m). Innen tovább emelkedünk a menedékház felé, elérjük a Háromkislány-réten keresztül Predeálra vezető Sárga út elágazását (45,5693° É; 25,5608° K; 1693 m), majd felmászunk a felvonókabinok fenti végállomásához.

A csúcstól mindössze 200 m-nyire vagyunk. Könnyű, enyhén ereszkedő, majd emelkedő, rövid sétaút következik, amely elhalad a tv-átjátszóállomás alatt. A csúcs szikláját elérve, a kék jelzés tovább halad Alsótömös felé a Kígyók útján.

Innen már alig pár perces a piros kereszttel jelzett ösvény, amely a Keresztény-havas csúcsára (45,5689° É; 25,5678° K; 1799 m) vezet. A Keresztény-havas csúcsa tulajdonképpen egy mészkőszikla, ennek a megmászását jelenti ez az út. Vaskorláttal ellátott természetes lépcsőfokokon haladva érünk fel a csúcsra. Az idők során, a lépcsőként szolgáló kiálló sziklakövek már teljesen lekerekedtek, csúszóssá váltak, a korlátba kapaszkodva mászhatunk fel. A csúcstól egy betonhasáb és egy tábla jelzi. Teljes, 360°-os panoráma tárul elénk: északra a Barcasági- és a Brassói-medence, a Baróti-hegyek, de Sepsiszentgyörgy is idelátszik; keletre a Keresztény-havas ikertestvére, a Nagy-kőhavas vad sziklaormai látszanak; délre a Predeáli-, Gârbovai-hegyek és a Bucsecs; nyugatra pedig a Királykő eget tartó ormai és Barcarozsnyó.

A csúcs megmászása után visszaindulunk a Julius Römer menedékházhoz (*Cabana Postăvaru / Julius Römer Hütte*), itt (45,5718° É; 25,5545° K; 1604 m) költjük el ebédünket, örülünk a szász vendéglátásnak.

A menedékháztól a Vörös úton (*Drumul roșu / Der rote Weg*) jövünk le Brassó-Pojánába. A sípályán vagy mellette kacskaringózik a szép kilátásokban gazdag ösvényünk.

Brassó-Pojánában ismét buszra szállunk, majd Barcarozsnyót érintve érünk vissza a táborba. ■

Kovács-Kendi Lehel
ueke@freemail.hu

15-ös túra: Nagy-kőhavas – a hétfalusi csángók szent hegye

Útvonal: Tábor – Malomdombok – Hétlétra – EKE-menedékház – Nagy-kőhavas-csúcs – Tamina-vízesés – Felsőtömös – Tábor

Minősítés: nehéz túra, hosszú magashegyi túra

Jellemzés: Hosszú magashegyi túra meredek kapaszkodókkal, bejárja a Nagy-kőhavas gerincét, csúcsát. Létrákon mászkálhatunk, kanyonokat csodálhatunk meg, szédülésmentesség kötelező.

Távolság: 16 km

Táv busszal: 90 km

Menetidő: 8 óra gyalog, 1,5 óra busszal

Szintkülönbség: +1276 m / -1151 m

Túradíj: 40 RON + 5 RON belépő

Napok: július 31., augusztus 1., augusztus 2.

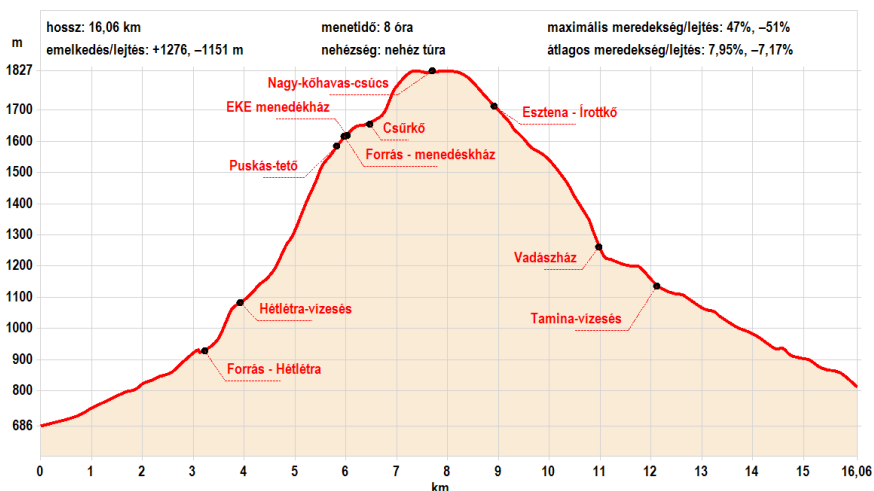
Túravezetők: Kovács-Kendi Lehel, Bíró András, Jakab Éva, Orbán Béla

Telefon: 0743-982061

Indulás: 06.00 óra

A táborból busszal utazunk a Malomdombokig, gyalogtúránk kiindulópontjáig. Innen a sárga sáv jelzésen követjük a Nagy-kőhavas erdőrengetegébe vezető Sipoly-patakot. Az első 4 km bemelegítő sétaút, amelyen 1 óra alatt érkezünk meg túránk leglátványosabb részéhez, a Létrás-szakadékhöz (Hétlétra). Az egyre szűkülő völgyben, 1,5 km kellemes séta után érkezünk az első látványos vízeséshez, ahol a Sipoly patak két lépcsőben zúdul alá egy kis szikla szorosban. Ide érkezik a Létrás szakadéktól induló, 2,1 km hosszan kiépített átcsúszó pálya is, mely 2014 szeptemberétől működik. A patakmeder a 4 km alatt alig

emelkedik 250 métert, mégis behatol a Nagy-kőhavas közepébe, a 900 m-rel magasabbra kiemelkedő csúcs alá. Itt a Sipoly-patak egyik forrása, a Csűrőkő árka bővízű pataka harsogva tör utat magának egy szikla szorosban, melyet vaslétrákkal és pallókkal tettek járhatóvá. A szűk hasadék hossza 160 m, s a harsogó patak ezalatt 60 m-t esik 7 jelentősebb és több kisebb vízesésben. A fakitermelő csángók évszázadok óta ismerték, feltárására azonban csak 1929-ben került sor, amikor a Brassói Turista Egyesület négy tagja, felülről lefelé haladva, először járta végig a hasadékot. A létrák a vízesések mellett vezetnek fel a szoroson, nagyobb vízhozam esetén a látogatók bizony megázhatnak. Ez az útvonal tériszonyosoknak és kisgyermekeknek nem ajánlott!

A Létrás-szakadék felett kezdődik a gyalogtúra legnehezebb szakasza, amikor a 2,3 km hosszú erdős, sziklás, száraz völgyön egyhuzamban 620 m szintkülönbséget kell legyőznünk ahhoz, hogy felérkezzünk a Csűrőkő-rétre, az 1630 m magasan található EKE menedékházhoz.

Hosszabb pihenő után a piros sáv jelzésen mászunk ki a Nagy-kőhavas 1844 m magas csúcsára, ahonnan szép idő esetén feledhetetlen kilátásban gyönyörködhetünk.

A csúcsról indul utunk második nehéz szakasza, amikor a kék sávval jelzett 5 km hosszú útvonalon 664 m-t ereszkedünk, többnyire me-

redék erdőben. Fent, a kopár tetőn érintjük a hajdani Monarchia határát is, lennebb még láthatók határjelzések.

1180 m magasságban érkezünk meg túránk másik látványos, vizes szikla szorosához, a Tamina-vízeséshez, amelyen nehezebb végigmenni, mint a Létrás-szakadékon, mert itt a létrák régiiek, sérültek, hiányosak, pallók pedig nincsenek. Ha eddig szárazon megúsztuk a túrát, a megázásnak itt nagyon nagy a valószínűsége! Természetesen a hasadékot kényelmesen kikerülheti az, aki nem vállalkozik a vizes túrára.

A vízeséstől Felsőtömösig a kék sáv jelzést követve még 2,5 km hosszú kevésbé meredek erdei ösvényen ereszkedünk 380 m szintkülönbséget, amíg a Bánya-patak völgyébe érünk, mely a Száraz-Tömös-patakba torkollik. Itt vár ránk az autóbusz, mellyel visszautazunk a táborba.

Ha az idő engedi, néhány km-rel lennebb megállunk fél órára a Tömösi-szoros legkeskenyebb pontján, a Magyarvár nevű helyen, ahol az 1849-es szabadságharc egyik dicső csatájának áll emlékoszlopa, amelyet 1879-ben állított a hálás utókór az itt lezajlott véres csata emlékére. 1849. június 18-án Lüders orosz tábornok 28 000 emberrel és 60 ágyúval érkezett a Tömösi-szorosba, hogy leverje a Bem apó vezénylete alatt küzdő erdélyi szabadságharcosokat, akik 1600-an voltak és mindössze 6 Gábor Áron-féle ágyújuk volt. A honvédek Kiss Sándor ezredes vezetésével másnap délutánig hősiessen védték a szorost, ekkor azonban egy brassói százsz erdész vezetésével néhány zászlóaljnyi orosz katona a Keresztény-havas hegyi ösvényein Alsótömösre került és hátba támadták a honvédeket. Iszonyú élet-halál harc kezdődött, hiszen minden honvédre 25 orosz jutott. Kiss Sándor is megsebesült. A maradék honvédsereg átverekedte magát a hátból támadó oroszokon és a megmaradt ágyúkkal a Nagy-kőhavas erdősegein, Hétfalun és Prázsmáron át visszavonult Háromszékre, ahol néhány nap múlva a kökösi hídnál arattak győzelmet az oroszok felett. A tömösi csatában 700 orosz katona esett el, 500 honvéd vesztette életét vagy került az ellenség kezébe. Kiss Sándor ezredest is foglyul ejtették az oroszok.

A Magyarvár sziklagerincének északi oldalán levő halom alá az elesett honvédeket temették, túloldalt egy másik halom alá az ellenség halottai kerültek. Itt minden szikla, minden fa és bokor, minden halom dicsőségről beszél! A csata végső szomorú eredménye után is nem a győztes túlerőt, hanem a hősként helytálló maroknyi legyőzött honvédet illeti a dicsőség. ■

Gajdó Éva
e.gajdo@yahoo.com

16-os túra: Fogarasi-havasok – tavak és kéklő bércek

Útvonal: Tábor – Transzfogarasi út – Bilea-tó – Vajuga völgye – Buteanu kéklő bérce (Vânătoarea lui Buteanu) – Zerge-tó – Bilea-tó – Tábor

Minősítés: közepes nehézségű magashegyi túra

Jellemzés: Sziklákon kapaszkodunk, feltáruul előttünk a Fogarasi-havasok csodás világa.

Távolság: 8 km

Táv busszal: 230 km

Menetidő: 4 óra gyalog, 4 óra busszal

Szintkülönbség: +870 m / -869 m

Túradíj: 60 RON

Napok: július 31., augusztus 1., augusztus 2.

Túravezetők: Gajdó Éva, Márk Miklós

Telefon: 0720-547972

Indulás: 06.00 óra

A Fogarasi-havasok a kárpáti hegységív leghosszabb alpesi jellegű vonulata. A hatalmas sányszerű hegységet méltán illeti meg az Erdélyi Alpok elnevezés. Már a XIX. század néhány leírásában Erdély Alpokjaként emlegetik.

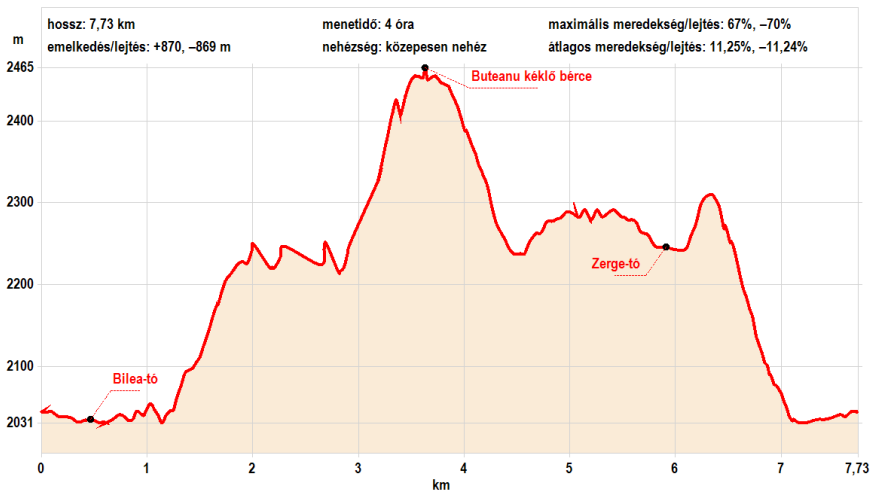
Ebben a 72 kilométer hosszúságú kristályos szerkezetű hegységben jópár hegycsúcs meghaladja a 2500 métert.

Feljutva a hegyre igazi „alpesi” tájjal találkozunk szembe: piramisra emlékeztető hegycsúcsok, éles sziklagerincek, tengersizemek, mélységes vad völgyekben rohanó hegyi patakok, vízesések és egy csodálatos növény- és állatvilág.

De azért az itteni látvány az Alpokhoz képest olyan más, olyan erdélyies.

Költők, írok megénekelték, festők és fotósok-filmesek megörökítették számtalanszor, de azt az igazi látványt, amit egy túrázónak feltár ez a hegység azt lehetetlen „lemásolni”. Ahhoz túrabakancsot kell húzni, és hátzissákkal be kell járni ezt a csodálatos hegyet. A hegyvonulat áthatolhatatlannak tűnik az Erdélyi-medence irányából.

1975-ben épült meg az a Transzfogarasi út, amely a Bilea-tó mellett, 2040 m magasságban fúrt alagúton keresztül köti össze a Fogarasi-havasok vonulatának két oldalát. A Transzfogarasi út északi emelkedője a Bilea-völgyet követi. Ez az út 1500 m magasság-különbséget küzd le 35 km-es nyomvonalon úgy, hogy közben a kezdőponttól az alagútig légvonalban nincs 15 km. Az út 90 km hosszú, összesen 578 hídja és viaduktja van. 2042 m magasságig vezet fel, majd egy alagúton halad át a főgerinc alatt.

Az ideérkező turistákat páratlan látvány ejti rabul, amelyet a kristályvizű Bilea-tó és a körülölelkező sziklák, fénylő, vagy ködbe burkolózó bércei nyújtanak. A Buteanu-csúcs a Bilea-tótól 1,5–2 óra alatt elérhető. Nos, ha felértünk a tóhoz, egy erősebb, sziklát bíró bakancsot kell húznunk, és elindulunk a kőomlások irányába, a Vajuga-völgyén.

A Bilea-tó menedékháztól a kék kereszt jelzést követjük, kőfolyások között szerpentinezik ösvényünk. Mindaddig, amíg el nem érjük a Zer-

ge-nyereg (Șaua Caprei) felőli gerincútvonalat. Innen tovább követjük a kék kereszt jelzést észak-keleti irányba, egészen a Vânătoarea lui Buteanu 2507 m magas csúcsáig. Vânătoarea lui Buteanu, a maga 2507 méterével, a Fogarasi-havasok ötödik és az ország kilencedik csúcsa. Nevezhetjük a legkönnyebben megközelíthető 2500 m feletti csúcsnak is. A Bilea-tó 2040 méteren van és innen csupán 467 m szintkülönbséget kell legyőznünk, a csúcsig. Az úti célunk román neve eredetileg Vânătaia lui Buteanu volt (magyar neve Buteanu kéklő bérce).

A Vânătoarea lui Buteanuról szép időben egyik legcsodálatosabb kilátás nyílik. Nyugatra a Negoj-csúcs (Negoiu) irányába lehet ellátni. Keletre a Moldoveanu, Románia legmagasabb csúcsa található.

E romantikus tájképbe illő hegycsúcson elfogyaszthatjuk ételmünket, majd kedvünkre sziesztázhatunk.

A Fogarasi-havasok túraösvényei nagy kihívást jelentenek a magas hegyet kedvelő turisták számára.

Ezen a túrán lehetőségünk van arra, hogy egy rövid kirándulás alatt megmásszunk egy 2500-as csúcsot a Fogarasi-masszívum központi részében. És itt még mindig nincs vége hisz a völgyteknőben a Fogarasi-havasok déli oldalán elhelyezkedő csodálatos Zerge-tóhoz vezet tovább az utunk.

A Zerge-tó az egyik leglátványosabb tengerszem, vize egy szép víz-esésben hullik alá a déli oldalon, Havasalföld fele. Körbesétáljuk a tavat, majd egy kis emelkedő következik a Zerge-nyeregig (2315 m).

Itt, ha kicsit lejjebb ereszkedünk, a nyereg másik oldalán újrálhatjuk a csodaszép Bilea-tavat, ahová visszavezet majd utunk, és ahonnan busszal indulunk vissza a tábor helyszínére. ■

Taus Adrian
adriantaus@yahoo.com

17-es túra: Fogarasi-havasok – a gleccserek világa

Útvonal: Tábor – Szombat-völgy – Szombatvölgyi menedékház –
Sízó keresztje – Szombatvölgyi menedékház – Tábor

Minősítés: közepes nehézségű magashegyi túra

Jellemzés: Sziklákon kapaszkodunk, feltáruel előttünk a Fogarasi-
havasok csodás világa.

Távolság: 17 km

Táv busszal: 230 km

Menetidő: 7 óra gyalog, 4 óra busszal

Szintkülönbség: +1465 m / -1443 m

Túradíj: 60 RON

Napok: július 31., augusztus 1., augusztus 2.

Túravezetők: Taus Adrian, Steinesz Valeria, Fülöp László

Telefon: 0727-667075

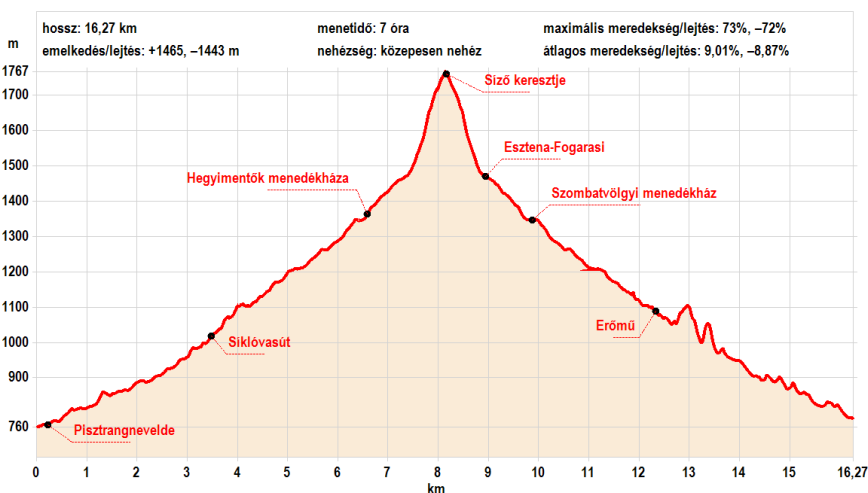
Indulás: 06.00 óra

Felsőszombatfalva (*Sâmbăta de Sus, Obermühlendorf* vagy *Obersombath*) fogarasi-földi román falu volt, részben Fogaras vára, részben nemesi családok birtokolták. Bethlen Gábor 1617-ben nemességet adományozott a helybeli román papnak, Opra Pylcziének. 1650-ben Preda Brâncoveanu bojár vásárolta meg a falut. Tőle később unokája, Constantin Brâncoveanu havasalföldi vajda örökölte, aki itt kastélyt, a falun kívül pedig kolostort emeltetett.

A Szombatfalvi-völgyfő hat glaciális katlanra oszlik: keleten a Szombatfalvi-Nagy-katlan (*Căldarea Mare a Sâmbetei*) és a Szombatfalvi-Dáma-katlan (*Căldarea Damei din Valea Sâmbetei*), nyugaton az Északi-Hűvös-Katlan (*Căldarea Răcoarelor de Jos, Căldarea Răcoarelor de Nord*) és Déli-Hűvös-Katlan (*Căldarea Răcoarelor de Sus, Căldarea*

Răcoarelor de Sud), a főgerincre vezető jelzések a Nagy-nyereg-katlant (Căldarea la Fereastră Mare, Căldarea Bună a Sâmbetei, Gute Kessel) és a Kis-nyereg-katlant (Căldarea la Fereastră Mică) érintik.

Felsőszombatfalvát átszelve a Szombatfalvi Üdülőközpontba érkeünk. Nem kanyarodunk el a Brâncoveanu-kolostorhoz, hanem előre, délnek tartva, autóval is jól járható erdészeti úton haladunk. Hamarosan jobbra egy hasonlóan autózható erdei út ágazik el Viktóriaváros felé. Mi továbbra is délnek tartunk. Enyhén emelkedünk, turistaszállók mellett haladunk el. Hamarosan egy pisztrángtenyészetet és a Floarea Reginei-turistaszállót is magunk mögött tudhatjuk. Az erdei út köves, egyre meredekebb. Később egy törpeeróművet, egy mikrogátat hagyunk el.

A piros háromszög jelzésű, jól kitaposott turistaösvényünk egy rövid szakasz után fapallón keresztezi a patakot, majd annak nyugati oldalán emelkedik hosszasan.

Már kezdenek felsejleni a völgy déli zárlatát uraló monumentális hegyalakulatok.

Tovább emelkedünk, míg el nem érjük a Szombatfalvi menedékházat (1401 m), amelyet a szász turistaegyesület (SKV) épített 1934–

1936 között. Itt feltölthetjük kulacsainkat. A menedékháztól pár lépésnyire található a hegyimentő szolgálat állomása is.

Az ösvényünk alacsony fenyők között vezet füves, köves terepen. Átkelünk a patakon és délkeletnek tartva óriási, 250 m szintkülönbségű völglépcsőn kell felkapaszkodnunk. Eleinte fenyők mellett, majd boróka és rododendron bokrok között haladunk.

A völglépcső tetején kereszt áll. Ez a Síző keresztje (*Crucea Schiorului, Crucea Ciobanului, La Cruce, Hirtenkreuz* – 1760 m).

A vaskereszt mellől áttekinthetjük a magasan fekvő katlanokra legyezőszerűen szétnyíló Szombatfalvi-völgyfő hegykoszorúját, annak legnemesebb hegyalakulatait, falait és sziklaképződményeit. Ezek balról jobbra haladva a következők: Szombatfalvi-Nagy-katlan, Bălăceni-orum, Szombatfalvi-Nagy-nyereg, Jó-katlan, Szalonna-él, Kis-nyereg, Kis-nyergi-katlan, Kis-Gălăşescu-csúcs, Acél-udvar, Nagy-Gălăşescu II.-csúcs, Déli-Hűvös-katlan, Hűvös-csúcs, Ördög-él, Északi-Hűvös-katlan, Szélespataki-csúcs, Drăguş-gerinc.

Visszautunk ugyanott vezet, ahol feljöttünk. ■

Soós Olivér
soos.oliver@yahoo.com

18-as túra: Baj-havas – séta a hegyi legelőkön

Útvonal: Tábor – Predeál – Kelebucs (Clăbucet) – Gârbova menedékház – Clăbucetul Taurului – Azuga – Tábor

Minősítés: közepes túra

Jellemzés: A mezőhavasok világát csodálhatjuk meg gyönyörű kilátásokkal.

Távolság: 10 km

Táv busszal: 120 km

Menetidő: 7 óra gyalog, 2,5 óra busszal

Szintkülönbség: +566 m / -632 m

Túradíj: 40 RON

Napok: július 31., augusztus 1., augusztus 2.

Túrávezetők: Soós Olivér, Márkos Mária, Miklós Katalin

Telefon: 0745-004348

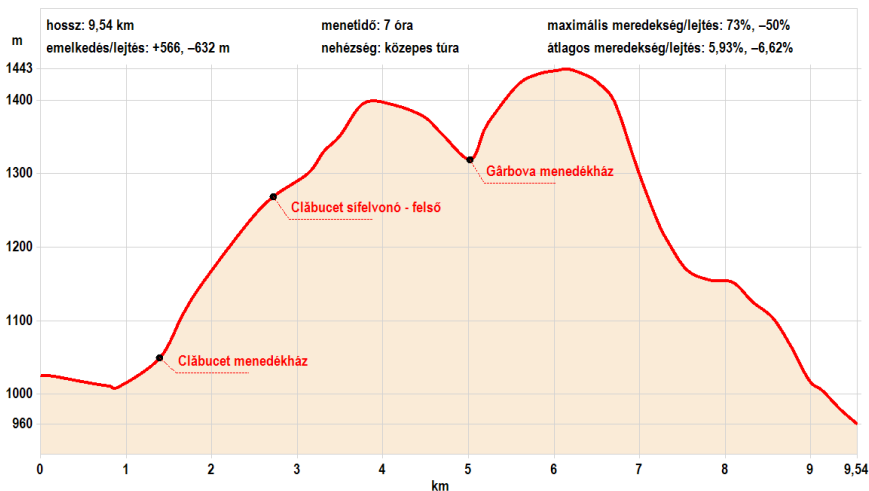
Indulás: 07.00 óra

A *Clăbucetul Taurului* egy hegytömb a Baj-hegységben, Brassó és Prahova megyék határán. Kedvelt kirándulóhely, az északi és északkeleti lejtőkön sípályákat alakítottak ki, két csúcsáról pedig kiváló kilátás nyílik a környező hegységekre. A *Clăbucetul Taurului* szó szerinti fordítása *A bika süvege*.

Magyar nyelvű utléírásokban néhol *Bikakelebucs* néven jelenik meg. A Predeal üdülőváros (1100 m) – Clăbucet-csúcs és sípálya indulási pont (1456 m) – Gârbova-nyereg (1324 m) – Clăbucetul Taurului (1520 m) – Azuga útvonalon ezt a kétpúpú teve hátához hasonló gerincet járjuk végig.

A tábor helyszínétől autóbusszal utazunk Predeálig.

Predeal németül Schanzpass, románul Predeal. A Kárpátok főgerincén, a Predeáli-hágón fekszik, Brassótól mintegy 25 km-re. A város neve a román predlea (határ) szóból származik. A Trianoni békediktátum előtt itt húzódott az Osztrák-Magyar Monarchia (Magyarország) és a Román Királyság határa. A hétfalusiak egyszerűen csak Köznek nevezték a települést.

Az ország legmagasabban fekvő városa (1030 m–1110 m). Ismert gyógyhely és síközpont, számos verseny színhelye. A fenyőerdőkkel borított, 1500 méter magasságot meghaladó hegyek szomszédsága a városnak havasalji klímát biztosít. Levegője por- és allergénmentes, tiszta, ionokban gazdag. Az erős ibolyántúli sugárzás a szervezetre erősítő-serkentő hatással van. A légnyomás általában alacsony. Főleg pajzsmirigyúltengésben, idegkimerülésben, fizikai és szellemi túlterheltség esetében, a gyengén fejlett vagy fejlődési rendellenességekkel küszködő gyerekek esetében ajánlott. De légúti bántalmakra is jó hatással van.

Predeal, mint település, nem túl régi. Az első építkezés csak a XVIII. század elején kezdődött. Ekkor egy vendégfogadó létesült itt, de 1750-ben már három vendégfogadóról tudunk.

1744-ben épült fel fából a predeáli kolostor, és 1790-ben kezdte meg működését a postaállomás. A lakóházak csak 1830 körül kezdtek épülni. A város magja a Prahova-patak bal partján volt, a Kis-Prahova-patak torkolatától kissé északra. A hagyomány szerint egy Moise Zangor nevű Comarnic-i ember építette fel itt fel az első faházat, ő az első ide letelepedett gazdálkodó.

Nagyot lendített Predeál fejlődésén az országút és a vasút megépítése. Az első Brassó–Bukarest járat 1879. december 1-én futott be Predeálra.

Az első világháború idején Predeál fontos stratégiai pont volt. 1916. augusztus 27-én, éjnek idején a románok – a hadüzenetet be sem várva – betörték a csaknem teljesen védtelenül hagyott Erdélybe. Brassót, Négyfalut a Predeáli- és a Tömösi-szoroson át érték el. Predeál hadszíntérré vált, a németekkel vívott harcokban az épületek nagy része megsemmisült.

1920 után lassan kezdték újjáépíteni a települést. 1922-ben 400, 1930-ban már több mint 5000 üdülő vendég volt Predeálon.

Predeált 1936-ban nyilvánították várossá, ekkor állandó lakóinak száma még nem érte el a 3000 főt.

1938-ban a vasúttársaság minden Predeálra szóló vonatjegyre 50% kedvezményt adott, így népszerűsítette az üdülővárost.

1948-ban a villákat államosították. Az 1960-as évek közepétől kezdve szállodák, vendéglők épültek, sípályák létesültek, felvonókat indítottak be, és ezáltal Predeál bekerült a nemzetközi turisztikai forgalomba.

2002-ben 5615 lakosából 5447 román, 125 magyar, 21 pedig német nemzetiségű.

*

A kék háromszög jelzésű ösvény a predeáli kelebucs (Clăbucet) sípálya aljáról, a bal szélen indul, de már 300 méter után bekanyarodik balra az erdőbe azért, hogy kb. 800 méter után újra kihozzon a sípályára.

Itt tovább haladunk mintegy 300 métert, és elérjük a felső Clăbucet kifestő alját (1270 m), ahol két lehetőség adódik: jobbra térve, az erdőben haladva megkerülni az 1456 méterre levő első csúcsot (Clăbucet), és kiérni a nyeregbe (Gârbova 1324m), vagy a sípályán haladva elérni a fent említett magaslatot. Szép időben érdemes ide kimelegedni, mert csodálatos körpanoráma fogadja az érkezőt. Nyugatról

délnyugatra a Bucsecs-hegység legpompásabb oldalát látjuk, és hogy a látvány teljes legyen, enyhén északabbra, távolabb, a Királykő királyi fensége, majd még tovább a Fogarasi-havasok északkeleti nyúlványa, a Tagla-csúcs (1641 m) tárul elénk. Északra, balról a Keresztény-havas, jobbról a Nagy-kőhavas, keletre a Kárpátkanyar hegyei, délre pedig a teve másik púpja, az utunkban lévő (a hegytömbbel azonos nevű) Clăbucetul Taurului csúcs (1520 m) látszik.

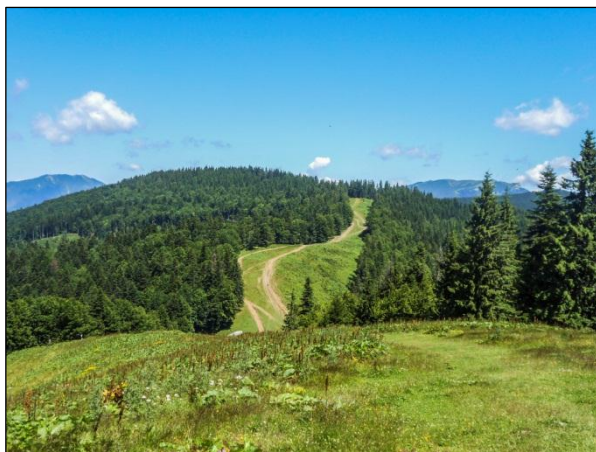
A Clăbucet csúcsról 20 percnyi ereszkedő után érjük el a Gârbova menedékházat.

Pihenő után máris emelkedő várja a túrázót, mert kb. 45 fokos emelkedőn teszünk meg 250 métert, ahol megint választási lehetőség előtt állunk: vagy követjük a kék háromszöget, amely megkerüli 1450 méteren a Clăbucetul Taurului csúcsot, vagy kimászunk ide is fotózni.

Ha a jelzett ösvényen haladunk, csodálatos a közvetlen környezet, de a fák eltakarják a kilátást a Bucsecsre. A két ösvény negyed óra gyaloglás után találkozik, és innen lefele haladva már fenyők és bükkfák szegélyezik utunkat.

A kb. másfél órás ereszkedés első fele meredekebb (35 fokos lejtő) utána már lankásabban lejt. Nagyon közel az érkezéshez (már hallatszik a Prahova-völgyi úton haladó autók zaja) az út kettéválik. A jobb oldali ösvényen haladva pár perc múlva érkezünk le a Prahova-völgyi országútra, Azuga helyiség északi végébe.

Itt vár autóbuszunk, amellyel visszautazunk a táborba. ■

Kertész Csaba-Zoltán
cskerteszh@gmail.com

19-es túra: Törcsvári Magura – hegyek tárlata

Útvonal: Tábor – Törcsvár – Nagy-Magura-csúcs – Mägura falu –
Botorog-kút – Zernyest – Tábor

Minősítés: közepes túra

Jellemzés: Rálátás nyílik a Királykőre és a környező településekre.

Távolság: 10 km

Táv busszal: 70 km

Menetidő: 6 óra gyalog, 1,5 óra busszal

Szintkülönbség: +805 m / -721 m

Túradíj: 30 RON

Napok: július 31., augusztus 1., augusztus 2.

Túravezetők: Kertész Csaba, Bara József

Telefon: 0722-419938

Indulás: 07.40 óra

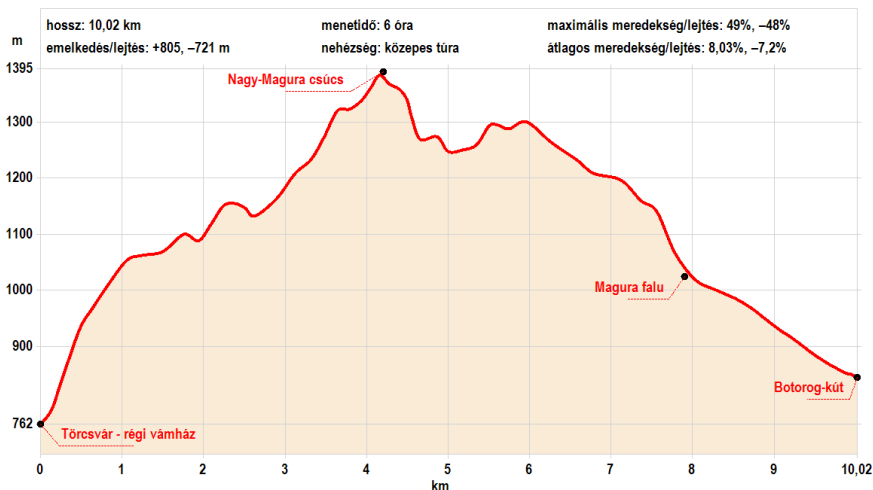
A táborból busszal indulunk Törcsvár felé, háromnegyed órás utazás után a törcsvári kastély mögött, a régi vámház elől kezdjük meg gyalogtúránkat. Rögtön egy meredek emelkedőn melegítjük be elgémberedett végtagjainkat, a törcsvári szorosból közel 300 m szintemelkedést kell legyőznünk.

Utunk sűrű erdőben kanyarog felfelé, de közben a fák közül kitekinést nyerünk először a törcsvári kastélyra (egyre magasabb látószög-ből) majd a törcsvári szoros településeit tudjuk szemrevételezni ahogy beékelődnek a Bucsecsről letörő hegylábak közé.

Egyórás kapaszkodó után az emelkedő enyhülni kezd, és az erdőből egyre többször tisztásokba, kaszálókba botlunk. Ezeket a kaszálókat nyáron folyamatosan művelik, és sok helyen a hegyi nomád életmód

nyomaira is bukkanhatunk nyári szállások formájában, ahova a lentebb elterülő fennsíkról nyáron feltelepednek a gazdák legeltetni és kaszálni.

Váltakozó terepen haladunk tovább, utunkat kisebb-nagyobb emelkedők tarkítják, és a kaszálókról kitűnő kilátás nyílik a töröcsvári fennsík tanyavilágára, Magura és Peștera falvakra. Egy hosszabb emelkedő után pedig a Bucsecs is teljes pompájában fogja megmutatni magát azoknak, akik menet közben hátrafelé is pillantanak néha.

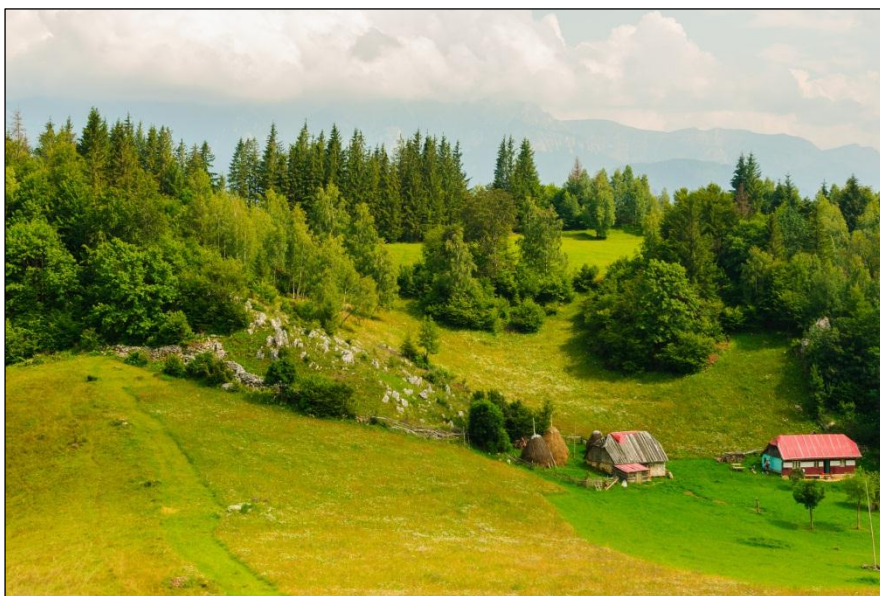
Utunk kaszálókon folytatódik, némi sziklamászással tarkítva, ahogy egyik völgyfőből áttérünk a másikba, végül egy hosszabb erdei séta után elhaladunk közvetlenül a gerinc legmagasabb pontja, a Nagy-Magura-csúcs (1375 m) alatt. Vállalkozóbb kedvűek keresztülvághatnak a bozótton egészen a csúcsig, amely egy szűk tisztáson szép kilátást, illetve pompás rádiózó helyet ad (YO/MC-031 kódjellel ellátva).

Továbbmenve, a csúcs alatt, pár perc séta után egy nagyobb sziklaletöréshez érünk, ahonnan káprázatos panoráma tárulkozik elénk. Nyugati irányba szinte merőlegesen látunk rá a Királykő teljes észak-dél irányú gerincére.

Itt, a sziklaél tetején fogunk egy hosszabb pihenőt tartani, lehet ebédelni és természetesen gyönyörködni a tájban.

Ebéd után leereszkedünk a sziklaoldalon, ezen a részen nagyon figyelni kell, nem hosszú, de nagyon meredek ereszkedőn kell lemenni. Az aljából, viszont, a már megszokott váltakozó kaszáló-erdő útvonalon folytatjuk kevés emelkedővel és egyre több ereszkedővel. Végül egy kaszálón, egy hosszabb lejtőn, beereszkedünk Magura faluba.

Innen már csak egy két kilométeres levezető séta vár ránk a Magurát Zernyesttel összekötő szerpentines makadámúton a Botorog-kút, ahol már vár ránk a busz, amelyik visszaszállít a táborba. ■

Kozma Zoltán
zozo8001@yahoo.com

20-as túra: Szász templomerődök biciklivel – Biciklitúra I.

Útvonal: Tábor – Feketehalom – Szászvolkány – Barcarozsnyó – Keresztényfalva – Vidombák – Feketehalom – Tábor

Minősítés: közepes túra

Jellemzés: Biciklizés és honismeret.

Távolság: 45 km

Táv busszal: –

Menetidő: 11 óra

Szintkülönbség: +300 m / -300 m

Túradíj: 30 RON belépők

Napok: július 31.

Túravezetők: Kozma Zoltán, Gajdó Ödön, Abonyi Lóránd

Telefon: 0740-012081

Indulás: 07.00 óra

Elindulunk a táborból, Feketehalom főutcájáig ereszkedünk, ezen haladunk tovább, ameddig elérünk a Kaufland melletti körforgalomhoz. Rátérünk a DJ112A jelzésű megyei útra, amelyen 14,5 km-t bringázunk. Érintjük Szászvolkányt, majd átkelünk a vasúton, és folytatjuk utunkat Barcarozsnyó felé a DN73A jelzésű országúton, 4 km hosszon. Útkereszteződésbe érve eltérünk jobbra, majd 1,5 km-t megyünk tovább. Kiérve a városból balra térünk a DN73A út irányába, ezen megteszünk 1,5 km-t, ezután balra térünk, 2 km után pedig elérjük a Valea Cărbunarii síugró-pályát. Innen 2 km-re található Barcarozsnyó központja, onnan pedig 2–3 km-re a parasztvár. Visszatekerve a központba irányunkat Keresztényfalva felé vesszük, majd Vidombákra megyünk. A településeken szász evangélikus templomerődök láthatók. Vidombákot elhagyva nyugati irányba gurulunk Feketehalom felé, a végcél a tábor. ■

Kozma Zoltán
zozo8001@yahoo.com

21-es túra: Szász templomerődök biciklivel – Biciklitúra II.

Útvonal: Tábor – Brassó – Prázsmár – Szászhermány – Barcaszentpéter – Botfalu – Höltövény – Tábor

Minősítés: közepes túra

Jellemzés: Biciklizés és honismeret.

Távolság: 101 km

Táv busszal: –

Menetidő: 11 óra

Szintkülönbség: +800 m / -800 m

Túradíj: 30 RON belépők

Napok: augusztus 1.

Túravezetők: Kozma Zoltán, Gajdó Ödön, Abonyi Lóránd

Telefon: 0740-012081

Indulás: 07.00 óra

Elindulunk a táborból, elhagyjuk dél irányába Feketehalmot, Vidombákot, majd Keresztényfalvát. A faluban balra térünk, és 1 km erejéig a DN73-as műúton gurulunk. Itt eltérünk jobbra, áthaladunk a vasúti síneken, keletre térünk Brassó felé, amelyet aszfaltos, makadámos úton közelítünk meg. Elérve a város szelét, mellékutcákon kerekezünk Brassó nagy kilátójához a pojánai úton. Itt mesebeli a táj, megcsodálhatjuk a Bolgárszeget, a Cenket, Brassó várának maradványait, a Fekete templomot, a Katalin kaput. A kilátóról begurulunk a városba, meglátogatjuk a fentről is látott épületeket, majd kibringázunk a Fellegvárhoz. Négyfalu, Tatrang, Kerpenyes következik, majd meglátogatjuk a Barcaság ékét, a prázsmári templomerődöt. Azután nyugat irányába vesszük utunkat, Szászhermány, Barcaszentpéter, Botfalu és Höltövény következik. Innen érkezünk vissza a táborba. ■

Kozma Zoltán
zozo8001@yahoo.com

22-es túra: Biciklivel a magasban – Biciklitúra III.

Útvonal: Tábor – Keresztényfalva – Barcarozsnyó – Rozsnyói-sziklaszoros – Székely-rét – Háromfenyő menedékház – Hidegpatak – Dihám – Gläjeriei-völgy – Barcarozsnyó – Szászvolkány – Tábor

Minősítés: nehéz túra

Jellemzés: Magashegyi túra biciklivel, jó erőnlét szükséges. A fáradtságot a látvány kárpótolja.

Távolság: 84 km

Táv busszal: –

Menetidő: 11 óra

Szintkülönbség: +1536 m / -1536 m

Túradíj: –

Napok: augusztus 2.

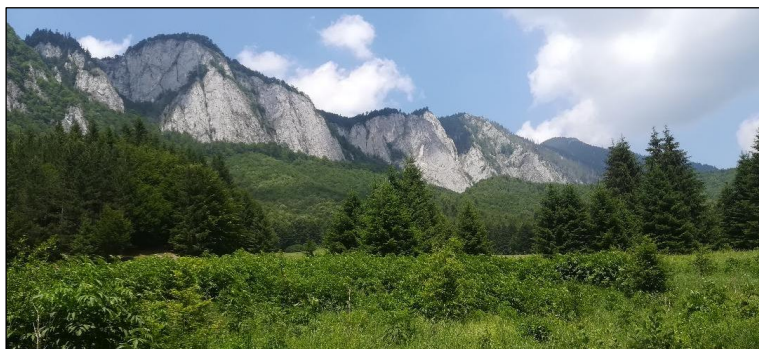
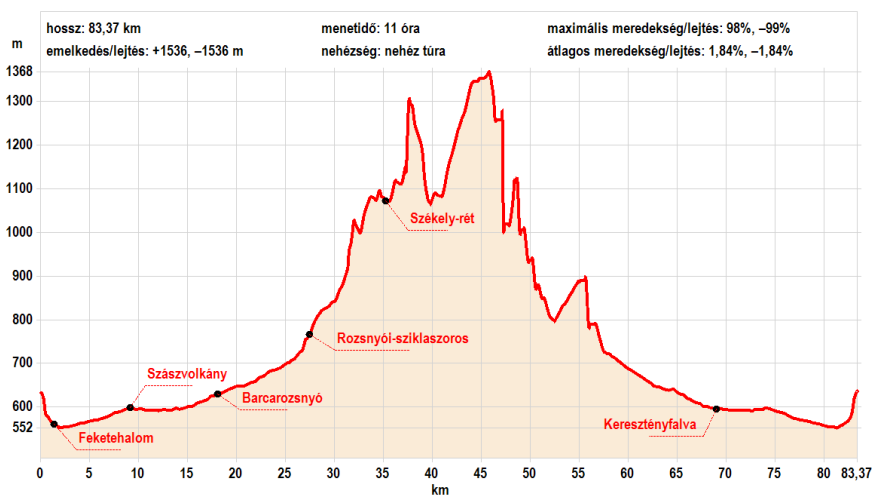
Túravezetők: Kozma Zoltán, Gajdó Ödön, Abonyi Lóránd

Telefon: 0740-012081

Indulás: 07.00 óra

Elindulunk a táborból, ereszkedünk 1,5 km-t a DN1-ig (Feketehalom főutcájáig), ezen haladunk kb. 1 km-t, ameddig elérünk a Kaufland melletti körforgalomhoz. Ezután rátérünk a DJ112A megyei útra, kb. 14,5 km-t tekerünk, érintjük Szászvolkányt, majd tovább haladunk. Átkelünk a vasúton és mintegy 4 km erejéig folytatjuk utunkat Barcarozsnyóra a DN73A országúton. Az útkereszteződésbe érve jobbra térünk, és haladunk 1,5 km-t. Kiérve a városból eltérünk balra a DN73A út irányába, rátérünk a műútra egy 90 fokos jobbra kanyart követve, majd ezen tekerünk tovább 4 km-en keresztül. A Rozsnyói-sziklaszoros letérőjénél elhagyjuk a műutat, és rátérünk a makadám útra. Mintegy 2 km után a Rozsnyói-sziklaszoros eget tartó sziklái között találjuk magun-

kat. Újabb 5 km után, a piros háromszög jelzést követve a Ló-nyeregbe érünk. Szép kilátás nyílik a Keresztény-havas déli oldalára, a Nagykőhavasra. Itt rátérünk a sárga sávval jelzett erdei útra, ezen haladva érintjük a Székely-rétet, majd a Háromfenyő menedékházat. Innen szép kilátás nyílik a Bucsecs-hegységre. A következő útszakaszt a kék kereszt jelzésen folytatjuk. Hidegpatakat érintve, a Forban, a katonai Diham és a Diham menedékházakhoz biciklizünk. A Diham menedékházától a Gläjeriei-völgyön halad tovább utunk, majd ismét Barcarozsnyót fogjuk érinteni. Innen Keresztényfalvát és Vidombákot érintve műúton biciklizünk vissza Feketehalomba és a táborba. ■

Szász Márta, Balázs László
szaszmr@yahoo.com

23-as túra: A Barcaság gombái / növényei – Gombásztúra

Útvonal: Tábor – Kotla ösvényei – Tábor

Minősítés: könnyű túra

Jellemzés: Sétálás a Kotlán, közben gombákat keresünk, azonosítunk be.

Távolság: 11 km

Táv busszal: –

Menetidő: 7 óra

Szintkülönbség: +466 m / -474 m

Túradíj: –

Napok: augusztus 1., augusztus 2.

Túravezetők: Szász Márta, Balázs László, Fekete László

Telefon: 0757-360607

Indulás: 09.00 óra

Hívogató

*Vedd a botod, kosarad, zsebkésed és gyere velünk... gyere velünk, mi-
kor ébred az erdő, és a nap sugarai megcsillannak a harmatcseppeken.
Csendben haladunk és hopp a moha között az első gombácska... kígyó-
gomba, mondd, cifra kígyógomba, és máris indul a mese, mert a termé-
szetjáró mindig gyerek marad. Tündérfény-világító gomba. Hol máshol
akadnánk rá, mint itt Erdélyben-Tündérföldön. Biza igaz: Titánia és Obe-
ron kedves helye a Kotla erdeje, öreg bükkök és tölgyek között. Lehajolsz
a patak vizébe pottyant hangyácskáért, egy fűszállal partra teszed. Mivel
jó tett helyébe jót várj... meg is pillantod a fű alatt bujkáló kövér számó-
cát. A fák mögül mosolyog rád szégyenlősen bujkáló, hallgató kis Echo
nimfa. Érzed, hogy ott van, gyorsan a fa mögé nézel, és a nimfácska he-
lyett egy jókora vargányát találsz... köszönöm, motyogod magadban.*

Észrevétlenül gyönyörű sziklák között találsz magad. Völgybe nézel, és megtelik szíved szeretettel. Nem bírod ki nem mondani, hát elkiáltod magad... – ERDŐ SZERETLEK! A kis nimfa válasza sem késik... SZERETLEK... SZERETLEK... SZERETLEK!

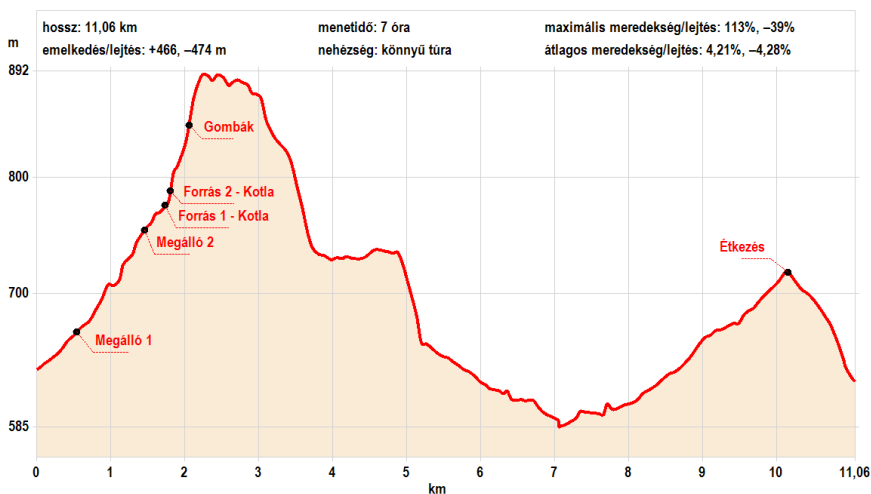
*

Közkívánatra egy új kezdeményezést vezetünk be az idei tábor programjába. Ha az idő is velünk tart, akkor remélhetőleg gombát is találunk, de növényeket biztosan. Kellemes erdei ösvényeken, terebélyes fák árnyékában, madárcsicsergés kíséretében járjuk széltében és hosszában az erdőt zsákmány reményében.

A táborból kiindulva a völgyön fölfele, előbb szekérúton, majd erdei ösvényen haladunk. Rövidesen megérkezünk az első majd a második megállóhoz, ahol szétszélődünk egy rövid időre, hogy ki-ki a maga gombász szenvedélyét kiélje. A „tele” kosarakkal összegyűlünk, és kedves vendégeink ismertetik nekünk a gombákat, növényeket.

Utunk során egy kis forrást is érintünk, ahol friss vizet tölthetünk a kulacsunkba, majd egy kis emelkedő után egy szélesebb kellemes ösvényre térünk, hogy az elvezessen a túra végső állomására, ahol elfogyasszuk a magunkkal hozott ebédünket egy kis meglepetéssel ízesítve.

Reméljük, rövid kis utunk kedvetekre lesz, és értékes ismeretekkel gazdagodunk. Szeretettel várunk, gyere velünk! ■

Magdó István
magdo.istvan@unicspot.com

24-es túra: Madárles a barcasági tavakon – Fotós túra I.

Útvonal: Tábor – Szunyogszék – Tavak – Tábor

Minősítés: könnyű túra

Jellemzés: A barcasági tavak madárvilágát, horgászparadicsomát kaphatjuk lencsevégre.

Távolság: 10 km

Táv busszal: 35 km

Menetidő: 8 óra gyalog, 1 óra busszal

Szintkülönbség: + 100 m / -100 m

Túradíj: 20 RON

Napok: július 31.

Túravezetők: Magdó István, Moldován Mihály, Sólyom Ernő

Telefon: 0745-051520

Indulás: 06.00 óra

A táborból busszal megyünk Szunyogszékre, majd kisétálunk a tavakhoz.

Szunyogszékét először 1509-ben említették Zwunyogzegh alakban – nevét az itteni síkláp-ban élő lószúnyogról kapta (*Tipulidae Latreille*). Ekkor a falu a Majláth család birtoka volt (Maylad de Szunyogszeg). A család jeles képviselője Majláth István gróf (1502–1550), aki I. Ferdinánd uralkodása idején megkapta Fogaras várát. 1534-ben erdélyi vajda lett. 1540. augusztus 29-ére Segesvárra országgyűlést hívott össze, amelyen őt és Balassa Imrét országos főkapitányokká választották. Fogarasnál V. István elfogta, és Konstantinápolyba vitette, ahol tíz évig raboskodott, majd 1550. december 20-án meghalt. 1530-ban nősült, felesége Nádasdy Anna volt. Margit lánya Báthory András erdélyi fejedelem édesanyja.

Entz Géza szerint a falu egyik határárköve, 1512-ben, Szent Miklóst ábrázolta.

A falu 1518-ban országos vásár tartására kapott jogot.

Szapolyai János 1531-ben elkobozta a Ferdinánd-párti Majláthtól a falut, és Brassó városának adományozta. A gróf rövid időre visszaszerelte, de 1541-ben, újabb pártütése miatt ismét elvesztette. Gábor fia 1546-ban megszerezte a családnak, de 1594-ben Báthory Zsigmond újra Brassónak adta. A város uralma alól rövid időre került ki csupán 1607–1618 között, amikor a Schonkbenk családé lett.

Az 1658-as és 1683-as tatárpusztítások után a faluban csak románok maradtak, akik, „takszás jobbágyokként”, pénzért vették meg a földesúri szolgáltatásaikat. A magyarok és szá-szok majdnem teljes egészében kihaltak vagy elköltöztek. A falu egyik részét 1664-ben Apafi Mihály Székely Mózesnek, a másik részét a Mikes családnak adományozta. Rá száz évre, a határőrezredek megszervezésekor, az orlái határőrökhöz került, majd 1876 és 1925 között Vledénnyel együtt Fogaras vármegyéhez tartozott.

A szunyogszéki Sfântul Nicolae görögkeleti templom (45,7671° É; 25,4353° K; 532 m) kék alapszínű ikonosztázát 1886-ban készítette Kupcsay János (Berzevice, 1840. május 8. – Brassó, 1910. május 12.) a hosszúfalusi faragászati iskolában. Oltárképeit Mișu Popp (Brassó, 1827. március 19. – Brassó, 1892. március 6.) festette. A ma is működő toronyórát 1875-ben hozatták a falusiak költségén Bécsből, s szerelték fel az 1868-ban Andrei Șaguna érsek által felszentelt templom tornyába.

A falu környéke is figyelemre méltó. Nemcsak őstölgyes található itt, hanem a Homoród-patak árterületén, 6,5 hektáron, hideg vizű források táplálta síkláp alakult ki, s a 420 ha területen lévő halastavak és víztározók 200-nál is több fészkelő vagy átvonuló madárfajnak adnak otthont. Igen, a „Kárpátok deltája” ez a hely. A meglévő két tó mellé az 1980-as években még tíz mesterséges tavat alakítottak ki, így most a nagy gyűjtő mellett még 12 tó, valamint a Szunyogszék–Barcaújfalu közötti erdő táplálja a ritka fajokat.

A legfontosabb fészkelő fajok a haris (*Crex crex* Linnaeus), a törpegém (*Ixobrychus minutus* Linnaeus), a bölömbika (*Botaurus stellaris* Linnaeus), a fekete gólya (*Ciconia nigra* Linnaeus), a cigányréce (*Aythya nyroca* Gmelin). Itt lelhető fel Erdély legnagyobb vörös gém (*Ardea purpurea* Linnaeus) populációja. A szürke gém (*Ardea*

cinerea Linnaeus), valamint a nagy kócsag (*Ardea alba* Linnaeus) is egyedül itt fészkel Erdélyben.

A nyugati részen található lápban ritka növényfajok élnek: nyúl-farkfű (*Sesleria uliginosa* Scop.), csátés láprét (*Orchio-Schoenetum nigricantis* (Allorge) Oberd.), vidrafű (*Menyanthes trifoliata* L.), tőzeg-eper (*Comarum palustre* L.), macskagyökér (*Valeriana simplicifolia* L.), az itt pünkösdi rózsának nevezett európai zergeboglar (*Trollius europaeus* L.), hüvelyes gyapjúsás (*Eriophorum vaginatum* L.), mocsári nőszőfű (*Epipactis palustris* (L.) Crantz), jogaros kakastaréj (*Pedicularis spectrum-carolinum* L.), szibériai hamuvirág (*Ligularia sibirica* (L.) Cass.) vagy hússzínű ujjaskosbor (*Dactylorhiza incarnata* (L.) Soó), itteni endemizmus a barcasági istác (*Armeria maritima* ssp. *barcensis* (Simonk.) P.Silva). ■

Magdó István
magdo.istvan@unicspot.com

25-ös túra: A sziklák birodalmában – Fotós túra II.

Útvonal: Tábor – Peștera – Măgura – Botorog-kút – Tábor

Minősítés: könnyű túra

Jellemzés: Sziklák és falvak, jó témák a fotósoknak.

Távolság: 15 km

Táv busszal: 70 km

Menetidő: 8 óra gyalog, 1,5 óra busszal

Szintkülönbség: +500 m / -500 m

Túradíj: 30 RON

Napok: augusztus 1.

Túravezetők: Magdó István, Moldován Mihály, Sólyom Ernő

Telefon: 0745-051520

Indulás: 06.00 óra

A táborból busszal megyünk Peștera faluig. A falu Moécs (Moieciu) községhez tartozik, és leghíresebb látnivalója a Denevérek barlangja, amelyről a nevét is kapta. Peștera román nyelven barlangot jelent.

A Nagy-barlang vagy Badichii-barlang nevet is viselő sziklaüreg jurakori mészkőben jött létre, 162 m hosszú, járataiban ritka denevérfajok élnek. A barlangon sáros patak folyik keresztül.

A barlang, majd a falu meglátogatása után Măgura falu felé vesszük utunkat. Ortodox kolostor, a Bucsecs és a Királykő csodás látványa, de a falusi élet pillanatai is rákényszerítenek, hogy előkapjuk fényképezőgépünket. Külön érdekességet fog képezni a Zernyesti-sziklaszoros szikláin legelő zergecsapat is. Magura falu is Moécs (Moieciu) községhez tartozik. A világtól elzárt, festői szépségű falut választotta lakhelyül Liverpool helyett Arabella McIntyre-Brown történész, író.

Hazafele a Botorog-kútat és Zernyestet érintve utazunk a táborba. ■

Magdó István
magdo.istvan@unicspot.com

26-os túra: A tanyák világa – Fotós túra III.

Útvonal: Tábor – Almáskertek – Holbák – Tábor

Minősítés: könnyű túra

Jellemzés: Egyedülálló épületek, nagy távolságok, tanyák.

Távolság: 15 km

Táv busszal: 70 km

Menetidő: 8 óra gyalog, 1,5 óra busszal

Szintkülönbség: +500 m / -500 m

Túradíj: 30 RON

Napok: augusztus 2.

Túravezetők: Magdó István, Moldován Mihály, Sólyom Ernő

Telefon: 0745-051520

Indulás: 06.00 óra

A táborból busszal megyünk Almáskertekig (Poiana Mărului).

Almáskertek falu II. (Szent) Konstantin (románul: Constantin Brâncoveanu; Brâncoveni, 1654. augusztus 15. – Isztambul, 1714. augusztus 15.) havasalföldi fejedelem (1688 és 1714 között) birtoka volt azáltal, hogy megvásárolta.

Érdekessége, hogy a dombvidéki tanyavilágot őrizte meg egyedi népi építészeti mintakincsével, a dombok beépítésével, az állattartás és a havasi szénacsinálás hagyományainak ápolásával.

Ezt a hegyi – tanyai világot kaphatjuk itt lencsevégre, vagy akár makrózhatunk is, a növényzet jó alapot teremt erre. A Bucsecs, a Királykő gyönyörű körpanorámával kecsegtet, s ha pont kaszálnak is a falusiak, minden összejöhet egy-egy jó fényképhez.

1992 óta a Sergiana vállalkozói csoport több üzletet, húsfeldolgozó vállalatot, állatfarmot létesített a faluban, a falu határában. ■

Kovács Lehel István
klehel77@yahoo.com

27-es túra: A Barcaság falvai – Szekeres túra

Útvonal: Tábor – Barcaújfalu (autóbusszal) – Krizba – Szunyogszék – Höltövény – Barcaújfalu – Tábor

Minősítés: könnyű túra

Jellemzés: Szekérből csodálhatjuk meg a barcasági csángó falvakat és a tájat.

Távolság: 25 km szekérrel

Táv busszal: 35 km

Menetidő: 6 óra szekérrel, megállásokkal, 1 óra busszal

Szintkülönbség: –

Túradíj: 45 RON

Napok: július 31., augusztus 2.

Túravezetők: Soós Ibolya, Gyerkó Lenke

Telefon: 0721-709990

Indulás: 08.30 óra

A táborból busszal indulunk Barcaújfaluba, ahol szekérre ülünk, bejárjuk a környéke és élvezzük a barcasági csángók vendégszeretetét. Szintén busszal megyünk vissza a táborba.

Érintett falvak: Barcaújfalu, Krizba, Höltövény, a Szunyogszék melletti tavak.

Barcaújfalu

Barcaújfalu, a Barcaság egyik legrégebbi múltra visszatekintő községe 1366-ban és 1404-ben *Newdorf* néven szerepel a forrásokban, 1414-ben jelenik meg az *Vyfalu* (Újfalu) alak. Első említése a Nagy Lajos király 1366. szeptember 1-jén kiadott adománylevele. Eredetmondája szerint, eredetileg egy *Komlós* nevezetű falu állt a helyén, ám mivel

itt haramiák laktak, a vármegye felégettette. A monda másik változata szerint az első tatárjárás idején égették fel.

Barcaújfalu 1462-ig egy brassói nemesi család birtoka volt. A család utolsó leszármazottja – gyerekei nem lévén – a városnak adományozta, így lett Brassó Újfalu egyre kapzsibb hűbérura.

A jobbágysorsra kényszerült falusiak minden alkalmat megragadtak, hogy Brassótól szabaduljanak, így gyűrűzött be Újfaluba Dózsa György 1514-es parasztháborúja is. Brassó azonban kegyetlenül megtorolta a lázadást, valószínű, hogy Komlós ténylegesen ekkor pusztult el, hisz egy-két korabeli okmányban még szerepelt a neve, ám ezután már soha.

Nemcsak Brassó túlkapásai miatt szenvedett sokat Barcaújfalu, hanem földrajzi helyzeténél fogva a Kárpátokon betörő tatárok, törökök többször letarolták, ám sem ezek a hadjáratok, sem a pestis vagy a gyakori tűzvészek teljesen elpusztítani nem tudták, mindig sikeresen talpra állt.

Brassó leányegyházaként 1427 körül építették fel azt a kis kápolnát, amely a mai templom szentélyét képezi (45,7734° É; 25,5130° K; 577 m). Építkezési stílusára a gótika egy leegyszerűsített formája jellemző. A templom és egyházközség korára támpont a papilaknak egy régi gerendájáról lejegyzett évszám: *1415 die 27 maji*. A szentély félköríves fali szentségfülkéje, sanctoriuma ma is látható. Mellette állt egykoron a

sekrestyeajtó, ám ezt befalazták, amikor a sekrestyét lebontották. A kápolna falait és boltíves mennyezetét egykoron freskók díszítették.

A reformáció előtti tiszta katolikus falu az 1544-es honterusi reformáció hatására evan-gélikus lett, és ekkor jött létre az első népiskolája is.

1658. augusztus 15-én egy nagyobb török támadás következtében a papilak teljesen elpusztult és a templom megrongálódott. A törökök elhurcolták a férfiak nagy részét. A támadás után pestis tizedelte meg a lakosságot, így a romokat csak évtizedek múltán tudták elhordani és kezdték meg az építkezést.

Az 1700-as években építették át a templomot. A szentélynek megmaradt régi kápolnát templomhajóval látták el. Az új templomrész a korábbi román stílus egyszerűsített jegyeit hordozza magán. A templom ma is ebben a formájában áll, hossza 20 m, szélessége 9,5 m, magassága 5 m.

1703-ban készült el az olajjal festett szárnyasoltár, amelyen a keresztre feszített Jézus, Mária és János, a Megváltó legjobb tanítványa, valamint a négy evangélista látható.

Ebbe a templomba helyezték el az első orgonát is, valamint középkori értékét, a fából faragott keresztelőmedencét is. Régiségéről olvashatatlanra kopott majuskel betűs festett felírása is tanúskodik.

1719-ből való a templom szépen faragott és festett, háromülékes papi széke.

1781-ben – a hagyomány szerint – egy vasárnap, amikor a szász pap énekelni kezdett a templomban, a legények magyarul kezdtek el énekelni, majd a prédikáció kezdetekor a nép magyar zsoltárt zengve kivonult a templomból. Hamarosan magyar papot neveztek ki Barcaújfalura Gödri János személyében.

1785-ben lebontották a templom keleti oldalán álló rozszant fatornyot, és a templom nyugati oldalára egy cseréppel borított, 21 m magas kő- és téglatornyot emeltek. A munkálatokat 1788-ban fejezték be.

1790-ben állították fel a szószéket, és ekkor készült a festett karzat is.

Ebből a korból származik az egyházközség drága kincse, az 1661-ben nyomtatott Váradai biblia első példánya Gödri János latin nyelvű bejegyzésével. Az első magyar lelkész felesége, Gaudi Éva ónkelyhet adományozott Újfalunak.

A papi lakást és a templomot 1852-ben renoválták, 1890-ben pedig a torony megrongálódott cserépeit cserélték le bádoglemezre.

1930-ban Keöpeczi Sebestyén József újrafestette a teljes oltárt.

Az I. világháború hadszínterein 39 újfalusi magyar halt hősi halált.

1935-ben kultúrházat építettek, majd 1939-ben korszerű papilakot építettek, ám 1953-ban a kultúrházat elvette a helyi tanács.

Barcaság legnagyobb fazekas központja volt egykor, ma alig marad mutatóba egy-két cserépedény.

Krizba

Krizbát először 1235-ben említették *Cormosbach* néven. A helyi hagyomány szerint a falu eredetileg a *Komlós* nevű határrészen volt, onnan a tatárjárás után települtek át a jelenlegi helyre. A Szeli krónika szerint Krizbán 1427 körül már önálló egyház volt.

A honterusi reformáció hatására Krizba lakossága evangélikus hitre tért át.

1659-ből származik az egyházközség keresztelőkádja, Molnár János ajándéka.

A templom oltárát 1732-ben készítette Gyepesi György és Csiszár.

A papi széket 1755-ben készítette a csernátfalusi Székely András és felesége.

A régi templomot 1761-ben újították fel Szász György lelkész idején. A zsindelellyel fedett tetőzetet cserépre cserélték ki. A tornácot Demeter Márton készítette, s a templom ekkor kapta meg első orgonáját is.

1780-ban a parochiális ház helyett papilakot építettek.

1796-ban április 19-én kigyulladt egy ház, s a nagy szélvihar miatt a 288 gazda közül csak negyvennek menekült meg a háza. Leégett az iskola is a mesteri házzal együtt. 1798-ban Privigyei Sámuel lelkész és Dévai Sámuel rektor irányításával, nagy erőfeszítéssel sikerült újra felépíteni az iskolát és a mesterlakást.

A gyülekezet tagjai megsokasodtak, így 1802-ben megnagyították a templomot, tornyot építettek, de a vakolat meg sem száradhatott rendesen, mert az 1802. október 26-án bekövetkezett földrengés hatalmas károkat okozott, tíz esztendő telt igénybe a templom teljes rendbetétele.

1850-ben Fóris Márton lelkész és Szemerjai Károly vezetésével, Szentháromság vasárnapja utáni hétfőn, letették az új templom alapkövét (45,8149° É; 25,4658° K; 641 m), s 1852-re már le is vakolták a felhúzott falakat, a felépített tornyot.

Az új templom felszentelése 1854. május 25-én, Áldozócsütörtök ünnepén történt. A templom 29 m hosszú, 13 m széles és 8 m magas, a torony magassága 38 m. Az új templomba áthozták a régi templom oltárát, a keresztelőkádat, valamint az 1816-ban készült toronyórát, amely ma is működőképes. A toronyba egy 360 kg-os, egy 240 kg-os és egy 200 kg-os harangot helyeztek, de mindhárom az első világháború áldozata lett.

1859-ben a régi templom helyén, annak anyagából papilakot építettek.

1870-ben Fóris Márton lelkész és Szemerjai Károly iskolamester vezetésével felépítették a többszintes egyházi iskolát.

1967-ben épült fel az imaterem.

1970-ben újrafedték a templomtornyot.

1994–1995-ben újraképzették a kultúrházat.

2001-ben a templomot, 2002-ben az imatermet javították fel, korszerűsítették.

Höltövény

Egy szász eredetmonda úgy tartja, hogy a Barcaság valamikor egy rengeteggel övezett hatalmas tó volt, és amikor a szászok idejtek, egy *Held (Hiltvin)* nevű lovag árkot ásott az érintetlen erdőn keresztül, amelyen a víz elfolyt. Egy kiemelkedő sziklára felépítette *Heldenburg* várát, alája pedig falut létesített *Heldsdorf* néven. A hős emlékére Höltövény beemelte címerébe az erős, buzogányos férfit.

A falut 1377-ben említették először *Heltwen* néven. 1378-ban Heltwin, 1421-ben Holtwen, 1488-ban Heltesdorf. Az egyik legősibb barcasági szász településként a XV. században mezővárosi ranggal bírt – így említi Mátyás király 1462-ben kiadott okmánya.

1421-ben a tatárok felégették a falut.

Höltövény erődtemploma (45,7619° É; 25,5448° K; 569 m) igen látványos és rendkívüli módon erősített volt. A Szent Andrásnak szentelt román stílusú templomának építését egyesek a XIII. századra, mások a XIV. század első felére teszik. 1452-től gótikus csarnoktemplomá építették át. A munkálatokra már rég készülhetek, erről tanúskodik az 1400. október 29-én szerzett búcsúengedély.

A templom harangját 1434-ben öntötték, 20 mázsájával a legnagyobb, legrégebbi máig megőrzött barcasági harang.

1498-ban falfestményekkel ékesítették a templombelsőt, ezekből a szentély őrzött meg töredékeket. A sekrestye feletti mészréteg eltávolításakor Jézus keresztre feszítésének ábrázolása tűnt elő.

A szentély monumentális, reneszánsz kori szárnyas oltára 1522–1526 között készült, és Erdély legnagyobb középkori triptichonja.

1542-ben Hőltövény lakosai evangélikus hitre tértek át.

A templomot 1547-ben kettős várfallal vették körül. Megerősítették a régi tornyot, de két újat is építettek a várfalra. A valamivel később épített külső, négyszögletes fal sarkaira még négy tornyot emeltek.

1599. október 20–28. között Mihály vajda a falu feldúlása után hat-szor rohamozta meg sikertelenül a templomerődöt, ám egy hónap múlva visszatért, és meglepetésszerűen elfoglalta azt.

1802-ben földrengés rázta meg a falut. A templomhajó boltozata beszakadt a tetővel együtt, a jobb oldali fala bedőlt. A szentély berendezését megmentették, a templomot 1804–1807 között hozták rendbe.

A várfalakat, egy torony kivételével, 1894–1895-ben lebontották, és az anyagot más építkezésekre használták fel. A gazdagon tagolt nyugati kapu megmaradt. Ekkor épült fel az evangélikus iskola is.

1908–1909-ben felépült a villanymű, és 1909 karácsonyán Hőltövényen beindult a villanyvilágítás. A falu központjában megőriztek három eredeti villanyoszlopot. Ugyanekkor községi fürdő is létesült. ■

Nádudvary György, Nádudvary Mária
nadudvarymar@yahoo.com

28-as túra: Brassó – a Barcaság Koronája – Honismereti túra

Útvonal: Tábor – Brassó – Cenk – Brassó – Tábor

Minősítés: könnyű túra

Jellemzés: Brassó és a Cenk megismerése. Felvonó, történelem, múzeumok.

Távolság: 2 km a Cenken, 7 km a városban

Táv busszal: 35 km

Menetidő: 1 óra busszal, 7 óra séta

Szintkülönbség: +100 m / -100 m

Túradíj: 20 RON + 35 RON belépők

Napok: július 31., augusztus 1., augusztus 2.

Túravezetők: Nádudvary György, Nádudvary Mária

Telefon: 0728-899840, 0720-013112

Indulás: 09.20 óra

A táborból busszal indulunk Brassóba (*Braşov / Kronstadt*). A bertaláni templom mellett térünk rá a Hosszú utcára (*str. Lungă / Langgasse*), elmegyünk a Hadsereg háza, az Aro szálloda, a Polgármesteri Hivatal, a Megyeháza, a Star áruház előtt, majd a Posztósok bástyáját magunk mögött hagyva parkolunk a Cenk alatti sétányon (*Aleea Tiberiu Brediceanu / Burgpromenade*).

Történelmi és kulturális emlékeink nyomában Brassóban

Brassó elnevezése először 1252-ben, IV. Béla királyunk adománylevelében olvasható, Terra Saxonum de Barasu – Szászok földje szöveggel. Brassó Erdély egyik legszebb fekvésű városa.

A Cenk

Első utunk a Cenkre vezet, felvonóval. Szent István királyunk Brassovia nevű várat építtetett, amit II. Endre királyunk a Német Lovagrendnek adományozott. A Cenk csúcsán állt a honfoglalásunk ezredik évfordulójára készült, 1896 októberében felavatott, erdélyi millenáris emlékmű, az Árpád-szobor. A közel 18 méteres oszlopon álló harcos Árpád fejedelmünk egyik honfoglaló vitézét jelképezte, 3,5 méter magas volt. Az Árpád-szobrot Jankovics Gyula budapesti szobrászművész készítette Berczik Gyula tervei alapján. Miután gyönyörködtünk a csodás panorámában visszaereszkedünk a felvonóval.

A Takácsok bástyája

Brassót védőfal vette körül, amelyen eredetileg 32 bástya és torony volt. A legépebben a Takácsok bástyája maradt meg. A takácsok céhe emelte 1421–1436 között. Szükség esetén önálló várként is használták. A céhek megszüntetése után 1872-ben a város tulajdonába került. Az itteni kis múzeumban megnézzük Brassó középkori makettjét, amelyet Friedrich Hermann szobrász és rajztanár készített az 1896-os millenniumi ünnepekre.

A Katalin kapu

Brassó délnyugati városkapuja. A valóságban egy nagy erődítmény kapuja volt, hasonlóan az északkeleti várfal kapuihoz. Bolgárszeggel kötötte össze a várost, az ott lakó románok csak itt jöhettek be a városba. Védelmét a szabók céhe biztosította. A ma is látható külső kaputorony 1559 óta áll. A kaputorony négyszögletes alapú, háromszintes, reneszánsz toronysisakkal és 4 fiatoronnyal, melyek a város pallosját jelképezték. A torony homlokzatán a város címere, latin nyelvű felirattal: Erős torony az Úrnak neve, aki hozzá folyamodik az igaz és oltalmat talál. Erdélyben ez az egyetlen reneszánsz kapubástya. Mintául szolgált a budapesti Vajdahunyad vára délkeleti ún. Katalin bástyatornya számára.

A Fekete templom

Városnézésünk az 1827-ben épített Árvaház utcai kapun át folytatódik. Kívülről megtekintjük a szépen restaurált zsinagógát, majd a Cérna utcát. Rövidesen betérünk a szász evangélikus Fekete templomba, az európai gótika legkeletebbre fekvő csodájába. Erdély legnagyobb

temploma, 1383 – 1477 között épült, Szűz Máriának szentelték. A főhajó egyik oszlopán látható a Hunyadiak hollós címere. A reformáció idején a szász evangélikusoké lett. A templomban található a híres Fekete Madonna freskó, Európa legnagyobb anatóliai szőnyeggyűjteménye, Délkelet-Európa legnagyobb orgonája.

A Tanácstér / Főtér

Utunk a város főterére vezet, amelyet ural a tér közepén levő Tanácsház, Brassó másik nagy látványossága, a régi városháza. Lerójuk kegyeletünket Bem József tábornokunk hatnyelvű emléktáblája előtt. Pihenőt tartunk.

Belvárosi séta

A Rózsa téren átmenve megállunk Bakfark Bálint, a híres középkori lantművész, szülőháza előtt. Lesétálunk a Kapu utcán, megnézzük hol evett meg Mátyás királyunk 6 tojást. Átme gyünk a Kolostor utcába, betérünk a Szent Péter és Pál apostolokról elnevezett római katolikus plébániatemplomba, Brassó legjelentősebb barokk műemlék épületébe. Az erdélyi fejedelmek mindig ebbe a templomba jártak brassói látogatásuk során. Továbbmenve emlékezünk a kommunista hatalom által 1963-ban lebontott gyönyörű református templomra, parókiára és elemi iskolára, a 2011-ben felavatott emléktábla előtt. A parkon áthaladva a Magyar Evangélikus Egyházhoz térünk be, ahol fejet hajtunk a templom udvarán a 2017. október 15-én felavatott emlékmű előtt. A megmentett Árpád-szobor feje itt kapott helyet egy szép faragású faborítás alatt, a Történelmi Vitézi Rendnek és a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt-nek köszönhetően. ■

Kovács Lehel István
klehel77@yahoo.com

29-es túra: Látogatóban a hétfalusi csángóknál – Honismereti buszos túra

Útvonal: Tábor – Négyfalu – Háromfalu – Bodola – Prázsmár – Tábor

Minősítés: könnyű túra

Jellemzés: Ismerkedés a hétfalusi csángók világával, néprajz, történelem, múzeumok.

Távolság: –

Táv busszal: 100 km

Menetidő: 2 óra busszal a célig, majd 6 órás körút, megállásokkal

Szintkülönbség: –

Túradíj: 35 RON + 10 RON belépők

Napok: július 31., augusztus 1., augusztus 2.

Túravezetők: Hochbauer Gyula, Veres Emese Gyöngyvér

Telefon: 0757-125461

Indulás: 09.20 óra

A honismereti túra állomásai:

- A tömösi emlékmű (jó idő esetén 1,5 óra, rossz időben 45 perc)
- A Tatár-hányás (30 perc)
- A néprajzi múzeum türkösi részlege (a csoportot kettéosztva helycserével 2 vezetővel 1,5 óra, rossz időben 2 óra)
- Brassó vidék iskolatörténeti kiállítása (jó idő esetén 30 perc, rossz időben 50 perc)
- A csernátfalusi evangélikus templom és a Hunyadi János adományozta kehely (30 perc)
- Négyfalu főtere (20 perc)

- A Csángó-szobor (20 perc)
- Ósánc (20 perc)
- Háromfalu: Zajzoni Rab István síremléke, háza és szobra (30 perc)
- Bodola: Béldi Tivadar és Béldi Ferenc kastélyai, a református temető homokkő sírkövei, a református templom (1 óra)

A tömösi emlékmű

A *tömösi emlékmű* (45,5712° É; 25,6102° K; 826 m), amelyet hagyományosan minden március 15-én megkoszorúz a brassói EKE is, két csatához kötődik. 1849 tavaszán Engelhardt, Kalliány és Heydte csapatai Brassóban tartózkodtak. Március 20-án reggel, mikor a magyar haderő megérkezett Brassó alá, a cári és osztrák csapatok nem érezték elég erősnek magukat, és megkezdték a kivonulásukat Erdélyből. 21-én Bem üldözésükre küldött egy háromszéki székely dandárt, akik Felsőtömösnél megtámadták az ellenség hátvédjét, közel 200 főnyi veszteséget okozva és 200 poggyászszekeket zsákmányolva.

Az időközben megerősített cári csapatok június 19-én tértek vissza, amikor Lüders megtámadta Predeálnál a szoros védőit. A térség védelmét a székelyekből álló brassói hadosztály látta el, parancsnoka Kiss Sándor huszár ezredes, Bem egyik legjobban képzett tisztje.

A védelem kétszer is visszaverte a támadókat, kitűnt a tüzérség hét Gábor Áron-féle ágyúja, amely 60-nal vette fel a versenyt. A heves csatát csel döntötte el június 20-án. Egy Gebauer nevű szász erdész és két predeáli román (Proca és Zangur) kalauzolásával az oroszok a hegyeken át hátba támadták a honvédeket. Megsebesült Kiss Sándor is, aki a monda szerint egy széken a harcszintér fölé emelve vezényelte tovább a csatát, de a védelem végül összeroppant. Ezt a jelenetet örökíti meg Bellony László híres festménye, *A tömösi szoros Leonidasá*.

A magyar mérnök és építész egylet 1879–1891-ben emléket állított „A haza védelmében itt elvérzetteknek”. A 1999. június 18-án éjjel az emlékművet ismeretlen tettesek piros-sárga-kék festékekkel leöntötték, pár év múlva kovácsoltvas kerítését ócskavasnak adták le. Pedig az emlékmű igencsak nehezen közelíthető meg, a Tömös folyó fölél csak március 15-re vernek egy „egynapos” gerendahidat a cserkészek.

A Tatár-hányás

A Tatárhányás (45,6066° É; 25,6653° K; 723 m) minden bizonnyal avar-kori védmű. Orbán Balázs így ír róla: *„egy roppant töltés, mely a Bácsfalu feletti Veresútnál (domb) kezdődve a szoros torkolatot egész szélességében átszeli. 2800 láb; alapszélessége 78 láb, magassága 18–24 láb. Ezen óriási munkát feltételező töltést Tatárhányásnak nevezik s a hagyomány szerint egy nap és egy éjjel készült a tatárok ellen; hogy mely nép által s mely időben, arról hallgat a hagyomány. [...] E töltésnek nyugati ága egészen a Tömös vize jobb partjáig nyúlik, a Tömös túl partján pedig a Valád (hegy) függélyes sziklái tornyosulnak fel, miért a töltés tovább vitelére sem hely, sem szükség nem volt. A hagyomány mégis azt követeli, hogy a Tömös medre feletti nyilatra egy a Valád szikláihoz erősített vaskapu volt illesztve, úgy hogy annak vasráccsal ellátott alsó része alatt a víz átfolyhatott, míg az ellenség átmenetele el volt zárva. Ekként a Tömös egész torkolata régi korban a nagy védképességgel bíró töltés, sánc, s e vaskapu által teljesen elzárható volt az ellenség előtt.”*

A Tatárhányásnak ma csak töredéke látható. Először az 1800-as évek elején bontották meg, megnyitva a szekérutat a szoroson keresztül az Ókirályság és Erdély közti forgalom számára. Az 1960-as években a kollektív vágta át egy szekérúttal, 1996-ban a tömösi híd építésekor bontottak le egy részt belőle, de a legnagyobb pusztításra 2006-ban került sor, amikor itt egy villanegyedet létesítettek.

A néprajzi múzeum türkösi részlege és Brassó vidék iskolatörténeti kiállítása

E két tárlaton megtekinthetjük a hétfalusi csángó és mokány életmódot, népviseletet, háziipart, mesterségeket, valamint a Barcaság iskolai életének történetét.

A csernátfalusi evangélikus templom és a Hunyadi János adományozta kehely

A reformáció előtt a csernátfalusi Szent Mihály templom volt a csángó falvak, Hétfalu anyaegyháza.

A csernátfalusi Szent Mihály tiszteletére szentelt római katolikus templom minden valószínűség szerint a XIV. század közepén már állott. Hunyadi Jánosnak 1440-ben kiadott rendelete is arról tanúskodik, hogy temploma már régebb állott, mert csak a dézsma szabályozásáról

szól a rendelkezés. Minden ház gazdája 5 pengő krajcárt volt köteles fizetni évente a csernátfalusi papnak.

A mai csernátfalusi evangélikus egyház örökölte a régvolt Szent Mihály eklézsia kelyhét.

A csernátfalusi régi kis kehely valódi remekmű, a brassói ötvösség olyan kiváló műve, amelynek kevés párja van a Kárpát-medencében. Gótikus díszítése a híres, szintén XV. századi kassai és esztergomi kelyhekével vetekedik, amelyeket szintén Erdélyben készítettek.

Négyfalu főtere és a Csángó szobor

Az EMKE brassói fiókja 1891-ben emlékoszlopot állított Csernátfalu főterére a Véres Karácsony „51” csángó vértanújának emlékére. A falu főtere ekkor a Kossuth-tér nevet is felvette, a Budapesten élő Istók János (1973–1972) bácsfalusi születésű szobrászművész pedig Kossuth mellszobrot tervezett az oszlop tetejére. A trianoni békediktátum közbeszólt, a Kossuth mellszobor soha nem kerülhetett a helyére, sőt a Csángó Szobrot 1926-ban ismeretlen román tettesek ledöntötték a talpazatról, majd csángó gazdák az alszegi temetőbe szállították, s ide állították fel. (45,6174° É; 25,6932° K; 672 m). Helyére a román katona szobra került.

Ósánc

Itt húzódott az egykori Osztrák-Magyar Monarchia és Magyarország határa. A vámházak még megmaradtak.

Háromfalu: Zajzoni Rab István síremléke, háza és szobra

A zajzoni temetőkertben található Zajzoni Rab István (1832–1862) költő, néprajzi író sírja (45,6375° É; 25,7768° K; 640 m), aki Budapesten bekapcsolódott a Táncsics Mihály féle ifjúsági mozgalomba, s a nagy forradalmárral együtt ült börtönben is. A sírhoz közel kopjafa állít emléket a szabadságharc hőseinek.

Szülőháza nem messze található örök nyughelyétől, hasonlóan szobra is, méltó emlékjele.

Bodola

Bodola az udvarházak falva, három nemesi családnak is itt volt kúriája. E kis faluban volt egykor Erdély katonai főparancsnoksága, s bir-

tokaiért – melyek Prázsmártól a Bodzai-szorosig terjedtek – több nemesi család is versengett.

A bodolai temetőben (45,6761° É; 25,8095° K; 612 m) két '48-as honvéd nyugszik: Orbán József, aki a Nemes-kúria tisztartója is volt, valamint Benke József (1826–1893), aki 1856-tól az iskola rektora lett.

A szabadságharc ideje alatt a konfliktusokat is gerjesztő csapatmozgásoknak, az erőfitogtató s megfélemlítő garázdálkodásoknak Bodolán eddigi tudásunk szerint 7 áldozata volt. Honvédként 11 bodolai szolgált a magyar szabadságot. ■

Bernád Ella
incze60@freemail.hu

30-as túra: Geológiai csodák Alsórá- koson – Honismereti túra

Útvonal: Tábor – Kőhalom (vár) – Alsórákos – Bazaltorgona – Sma-
ragd-tó – Kialudt vulkán – Sükösd-Bethlen kastély – Templom – Teme-
tő – Bogáti erdő – Tábor

Minősítés: könnyű túra

Jellemzés: Kastélyok, várak, kőzetek, geológiai csodák.

Távolság: 7 km

Táv busszal: 160 km

Menetidő: 2,5 óra busszal, 1 óra várlátogatás, 4 óra gyalog

Szintkülönbség: +158 m / -222 m

Túradíj: 40 RON + 10 RON belépők

Napok: július 31., augusztus 1., augusztus 2.

Túravezetők: Bernád József, Bernád Ella, Nagy Edit Katalin

Telefon: 0722-250728

Indulás: 08.00 óra

A táborból az Olt bal partján haladunk, érintjük Barcaföldvárt, Szász-
veresmartot, Százmagyaróst, elérjük a Persányi-hegység középső részét.

A Bogáti-erdőn át kanyargós út visz, megközelítve Olthévizt, to-
vábbhaladva a Segesvár felé vezető úton átmegyünk az Olt vízén, és
nemsokára megérkezünk Kőhalomba.

A települést a II. Géza által behívott német telepesek alapították, eredeti neve *Kozd*. Ekkor épült vára is, amely 1324-ben szerepel új nevén oklevélben először *Kuholm* alakban, amikor Tamás erdélyi vajda ostromolta a lázadó szászok várát. 1421-ben a törökök dúlták fel, a XVI. században megerősítették, majd a város birtoka lett. A kőhalmi polgárok 1620 körül kiépítették a középső vár udvarát és a felső várat körülvevő kamrákat, kijavították a falakat, és kutat véstek az alsó várban. A középső kapu 1643-

ban épült. 1661-ben Ali pasa elfoglalta, 1691-ben felszabadult. Az önálló Erdélyi Fejedelemség megszűnése után, 1691 és 1699 között a várat a császáriak újjították fel. 1704-ben II. Rákóczi Ferenc csapatai ellenállás nélkül foglalták el. Hadi jelentőségét elvesztve a vár romlásnak indult. 2011 és 2013 között a Brassó megyei önkormányzat újjította fel. A vár meglátogatása után egy kis ízelítő a város régi központjáról: a kitelepített százszorszópák itt hagyott patinás épületeit vesszük szemügyre.

Ha az időnk megengedi, utunkat megszakítva megállunk Olthévízen, hogy a Haller-Kálnoky kastélyt is megtekintsük, s megnézzük Bethlen Kata több mint kétszáz éves hímezett abroszát. Árva Bethlen Kata már 1700-as években hímezőként működött. Támogatta az erdélyi magyar református egyházközségeket és iskolákat; saját könyvtára is jelentős volt. Ajtai (Abod) Mihályt és Bod Pétert saját költségén taníttatta külföldön; majd utóbbit udvari lelkészének fogadta fel. Könyvtárát a nagyenyedi kollégiumra hagyományozta. Bethlen Kata 1759. július 29-én hunyt el Fogarason, s az ottani református templomban temették el.

Innen megyünk Alsórákosra.

Alsórákos a tatárjárás előtt valószínűleg besenyő település volt, amely elpusztult. 1377-ben *Racus* néven említik először. A falunak már a középkorban is volt temploma. A település az egykor itt virágzó bazaltbányászat központja volt. A határában található a fekete színű bazaltoszlopok, és környékük ma védett terület.

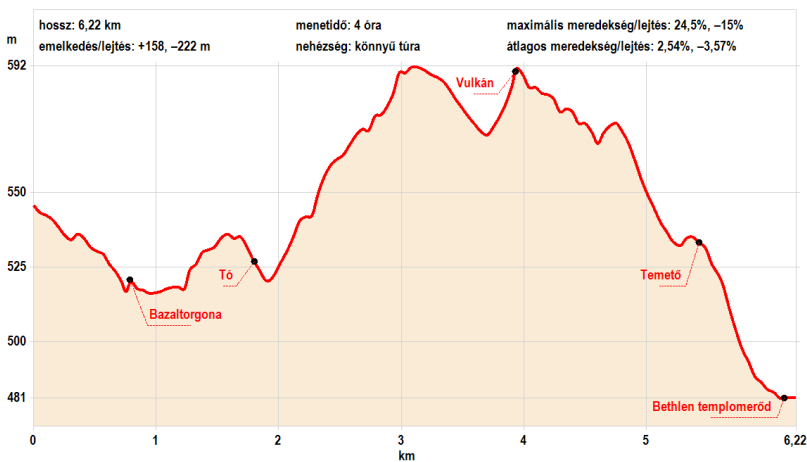
A faluból tekervényes úton kaptatunk felfele, s megérkezünk a kőfejtők által kipreparált bazaltoszlopokig. A Persányi-hegység alsórákosi szakaszán felszínre buggyanó alkáli bazaltkúpok 1,2 és 0,6 millió évesek. A Hegyes déli lejtőjén látható bazaltfalon még a laikusnak is könnyen láthatóvá válik a felszín felé préselő folyékony láva tekervényes útja. A körkörös megszilárdult láva mellett ott láthatók a több méter magas, vastag, ötszögű szürke bazaltoszlopok. Alsórákos fölött ezek tartják a szürke felleget, s az eget, hogy ránk ne szakadjon.

A kockakőnek kitermelt bazaltoszlopoktól északkelet irányba haladva, alig pár száz méter megtétele után csodálatos látványba lesz részünk: ék alakú tó, a Fenyős-tó csillog a vulkáni kürtőből kitermelt láva helyén. A Fenyős-tó annyiban különbözik a Szent Anna-tótól, hogy itt az emberi kéz kanalazta ki a kráterből a lávát, s nem a vulkáni robbanás. De ez a fiatal „vulkanikus eredetű” tavunk is a csapadéknak köszönheti létét. A kéken csillogó tiszta vizű tó tükre fölött emelkedő krá-

terfalon jól látszanak a fehértől a fekete színig, szinte minden árnyalatban megtalálható bazaltsalak-rétegek. Rövid séta után elérjük a Hegyes (612 m) nevű veres dombot, a „pokol kapuját”, ahová az van írva: „*Ki itt belépsz, hagyj fel minden reménnyel*”. Hatalmas, vörös színben izzó salkkúpot körkörösén övező mély bányaudvar peremén sétálva felelevenítjük a bazaltvulkán kitörését. Napjainkban már nem pöfög a Hegyes, de a központi részen a vörös minden árnyalatában pompázó salkrétegek emlékeztetnek a természet erejére.

Alattunk húzódik Alsórákos „gombosfákkal” teletűzdelt kopjafás temetője. Érdekesek ezek a vékony, embermagasságú, festett, gömbben és tulipánban végződő „lábtól való fák.” Mert ezek a jelek mindig „*a sír keleti végénél, vagyis a halott lábánál vannak leszúrva*”, írta Kós Károly.

A falu Felszeg nevű részében az idővel dacolva áll az impozáns Sükösd-Bethlen várkastély. 1624-ben építtette Sükösd György mezei kapitány erdélyi reneszánsz stílusban. A bástyáiban szalonok, lakhelyek, konyhák, raktárak voltak. A vár 1694-ben Bethlen Sámuel tulajdonába került, átépítő munkálatai adták meg a vár mai formáját. A négy saroktoronyos várkastély közepén egy négyszögű udvar található. Kaputornyán Bethlen Sámuel kígyós címere látható 1700-as évszámmal. Az 1848-as forradalom idején az épület nagy része leégett, 1873 után, a kastély Teleki Sámuelé lett. Idővel folyamatosan romlott az épület állapota. 1992-ben kezdték el felújítását, de munka még mindig van rajta... ■

Grész Judit

31-es túra: A Barcaság csodái: a szász templomerődök – Honismereti buszos túra

Útvonal: Feketehalom – Vidombák – Bertalan – Barcaföldvár –
Barcszentpéter – Szászhermány – Prázsmár – Négyfalu – Tábor

Minősítés: könnyű túra

Jellemzés: A szász templomerődök körútja. Történelem, építészet.

Távolság: –

Táv busszal: 130 km

Menetidő: 2,5 óra busszal, 6 óra látogatás

Szintkülönbség: –

Túradíj: 40 RON + 30 RON belépők

Napok: július 31., augusztus 1., augusztus 2.

Túravezetők: Grész Judit, Mester Nagy Levente, Benedek Zelma

Telefon: 0723-994153

Indulás: 08.00 óra

Az erdélyi szászok a Német-római Birodalom nyugati területéről (Luxemburg, Belgium) származnak, amely távol esik a mai Szászországtól. A XII. század közepén II. Géza magyar király uralma alatt kezdődött a külföldi „vendégek” (hospites) nagyobb számú telepítése, a még meg nem szállott területekre, tehát királyföldekre. A szász (saxones) elnevezés a magyar kancelláriákban 1206-ban jelent meg, ez nem származást, hanem privilégiumot jelölt.

A Szentföldön 1198-ban alakult Német Lovagrendet II. Endre magyar király 1211-ben hívta be Magyarországra, és a Barcaság területére telepítette őket. A rend feladata a kunok elleni védelem, a határok megerősítése, gyéren lakott vidék telepesekkel való benépesítése, és a katolikus hit terjesztése a kunok között volt. Ezért számos kiváltságaik

voltak. A lovagok önálló állam alakítására törekedtek, ezért 1225-ben a király kiűzte őket.

1224-ben II. Endre kiadta a Diploma Andreanumot, az erdélyi szászok arany szabadság levelét, ez Európa első területi autonómiát biztosító törvényes okirata.

A szászok letelepedésük után elkezdtek templomaikat építeni, idővel erős falakkal körülvették, ezek a csodálatos templomerődök.

A Német Lovagrend kiűzetése után, IV. Béla 1240-ben több barcasági falut a kerci cisztercita apátság alá rendelt, köztük Szentpétert, Bertalant, Szászhermányt és Prázsmárt.

1241-ben a tatárok Batu kán vezetésével megtámadták a magyar királyságot. A településeket, amelyek útjukba estek felégették, az ott lakókat, akiknek nem sikerült elmenekülni, megölték vagy elvitték.

1421-ben a Murád szultán által vezetett török hadsereg a barcasági falvak felét elpusztította.

Meg kell említenünk az erdélyi szászok egyik fontos személyiségét, a Brassóban született Johann Honterust (1498–1549), humanista polihisztort, lutheránus reformátort. Ő szorgalmazta az erdélyi szászok áttérését az evangélikus hitre.

Feketehalom, Zeiden, Codlea

A német lovagok egyik vára a stratégiai fontosságú Persányi-hegység egyik gerincén, a Kotlán épült, ez a Fekete-vár. A hegy lábánál kialakult a szászok települése.

Feketehalmot egy 1377-ben keletkezett okirat *Cidinis* néven említi. Ez bizonyítja, hogy a XIII. században épült torony nélküli templom román csarnoktemplom volt. A település Barcaság ötödik legnagyobb, gazdag települése volt. A XV. század elején mezővárosi rangra emelték. Kezdetől pallosjoggal volt felruházva és Brassóval versenyzett, melyik legyen Barcaság fővárosa. A címere is hasonlít Brassó címeréhez.

1241 után elkezdtek a várfalak építését, 1459 vagy 1460-ban a Feketehalmot mint templomerődöt említik. Az eredeti román stílusú templomot a XV. században átalakították gótikus stílusú templommá. Az eredetileg Szent György és Mihály tiszteletére felszentelt templomot hármassal, falgyűrűvel, vízesárokkal vették körül. A XVI. és XVII. században többször felújították, de a XIX. században lebontották a falakat.

Az erődítménynek tornyait a céhek védték, három torony látható: a kádároké, a takácsoké és a kovácsoké, amelyet 65 m magas, négy haranggal ellátott templomtoronnyá alakítottak át. A kerékgyártókét lebontották.

A Barcaságon igen ritka, az 1702-ben készített festett kazettás mennyezet, amelyen 252 Luther-rózsa változat díszleg. A középső nyolcszögön festett angyalok fogják körbe a feliratot: „*Nem mindenki jut a Mennybe, aki Uram, Uramot kiált.*”

Vidombák, Weidenbach, Ghimbav

Brassótól 7 km-re nyugatra, a „füzes patak” partján fekvő város. A település kezdetét a Német Lovagok idejére tehetjük. A Fekete-vár védelme alatt a *Szászok útja* mellett Weidenbach-patak partján levő település első írásos említése 1342-ből való. 1351 után mint szabad szász falu jelenik meg az oklevelekben. A 41,5 m hosszú templom a XIII. században épült, a mai háromhajós formáját a XIV. században kapta. 1422-ben elkezdődött a védőfalak építése, a templom köré kőből és téglából erős falakat emeltek, a falakat hét torony és vizesárok védte. A délkeleti oldalon egy függőhíd tette járhatóvá a barbakánnal védett kaput. A XV–XVI. században megerősítették a falakat.

A következő időkben többszöri támadás érte, 1643. január 12-én egy villám gyújtotta fel a templomot, a lángok a falura is átterjedtek. 1775-ben jelentős átépítésen esett át a templomerőd: a kettős védőfal hét tornyából csak ötöt hagytak meg, vaskos tornyát alacsonyabbra építették újra, kibővítették a három hajót is.

A szentély déli falában hármás gótikus ülőfülke található. Az oltár klasszicista stílusú: a földgolyón fényözönben ülő Krisztust angyalok koronázzák meg.

1880-ban lebontották a belső védőfal kéttornyos barbakánját, és helyére épült az új polgármesteri hivatal.

Vidombák földműves település volt, tisztasága miatt a *Barcaság ékszerdobozának* nevezték.

Vidombák régi címere egy török időből származó történethez kapcsolódik, a hit, remény és szeretet vörös rózsái egy nő szívéből hajtanak ki. A település 1843-ban kapott új címert. Felső mezőjében a földgömbre állított tau-kereszt jelenik meg, az alsó mezőjében pedig a volt katolikus templom védőszentjére, Szent Péterre utaló keresztbe fektetett kulcs.

Bertalan, Bartholomä, Bartolomeu

Bertalan Brassót alkotó három középkori település egyike volt, ma Brassó egyik negyede. Itt belépünk a szász templom udvarába.

A templom neve egy régi legendához fűződik. Egy pusztító járvány idején három nagybeteg árva leány Szent Bertalanhoz imádkozott és meggyógyult. Hálából felajánlották az örökölt pénzüket egy templom építésére. A nép sokáig Árvaleány templomként emlegette Brassó legrégbbi templomát.

A templom közelében a Spreng / Fortyogó nevű hegy emelkedik, a tetején vár volt, amit a törökök 1421-ben elfoglaltak és leromboltak. Miért nem építették a templomot a hegy tetejére? A hegy alatt kellett létezzen egy korábbi település, aminek nem maradt nyoma, és a templomot a település központjában kezdték építeni, valószínűleg a Német Lovagrend barcasági tartózkodása idején, azután a kerci apátság birtokolta, és 1260 körül fejezték be. A háromhajós bazilika a ciszterci stílus jegyeit viseli, késő román kori illetve gótikus stílusban épült. Mielőtt a Fekete templom felépült, 200 évig Brassó legnagyobb temploma volt. Az 1461-es török betörés és Vlad Ţepeş pusztítása után újraképzették, akkor kapta a mai mennyezetét. A szentély főoltára 1791-ben készült. A templom értékes kincse az 1683-ban készült festett stallum, valamint az öt anatóliai szőnyeg és a gótikus fali szentségtartó. Eredetileg két-tornyosra tervezték, de csak egyetlen tornyot sikerült felépíteni. Középkori védőfal veszi körül, a templom udvarán a brassói szászok temetője található.

Az első világháborúban Bertalannak kiemelkedő szerep jutott. Románia 1916. augusztus 27-én hadat üzent a Monarchiának, pár órával később a román csapatok Predeálnál átlépték a Kárpátokat. Predeál után Brassó és Négyfalu szenvedte meg leginkább a román betörést. 1916. október 8-án a bertalani vasútállomásnál nehéz tűzharc alakult ki. Itt tüntette ki magát Cseh Lajos hadnagy, akinek nagy szerepe volt Brassó és Erdély felszabadításában.

Barcaföldvár, Marienburg, Feldioara

Itt volt a Német Lovagrend központja. A német földművesek és mesteremberek letelepítése után elkezdődött az építkezés. Lehetséges, hogy kezdetben egy földvárat építettek, de azután a királyi tilalom ellenére kővár épült. Entz Géza szerint a Német Lovagrend várai „Erdély,

sőt Magyarország legkorszerűbb várai lehettek, magas színvonalú védelmi rendszert alkottak a fontos területen.” A szász telepesek keze nyomán kialakult a falu, amit később mezőváros rangra emeltek.

Az eredeti vár az 1345-ös tatárjárás alkalmából elpusztult, az új várat Nagy Lajos építtette. 1377-ig Földvár volt Barcaság székhelye. Az új várat kettős fal és mély árok védte. Földvár a középkor folyamán több fontos esemény színhelye volt. 1427-ben Luxemburgi Zsigmond itt tartott országgyűlést, 1529-ben itt zajlott a híres földvári csata.

1599-ben a várat Mihály vajda leégette. Az 1848-as szabadságharc rányomta a vár jellegére a bélyeget. Orbán Balázs szomorúan írja, bontják a külső falakat. Az 1977-es földrengés és a nem törődés megpecsételte a vár sorsát. 2017-ben adták át felújítva.

Elhagyjuk a várat, 200 m-re találjuk az evangélikus templomot. Hajdani csillogását a toronyóra jó, de nem működő állapota mutatja. Jellegzetes gótikus stílusban épült templom, a mellékhajójának zárókövén Orbán Balázs még látni vélte az 1471-es évszámot. Az oltár klasszicista stílusú, az orgona igen díszes.

Földvár másik díszje a *Diákemlékmű* a község végében található. Az 1612. október 14-iki csatában elesett Michael Weiss főbírónak és 39 diáknak állít emléket.

Szomorú időket idéz a földvári fogolytábor emlékmű. 1942 és 1944 között szovjet hadifoglyokat őriztek, 1944. szeptember és 1945. október között mintegy 6000 magyar, német, sváb hadifoglyot zsúfoltak össze embertelen körülmények közt. 298 fogoly vesztette itt életét.

Barcaszentpéter, Petersbersberg, Sânpetru

Ez a Barcaság egyik legrégebbi települése, 1240-ben már oklevél említi. Tipikus szász falu, a házak és a nagy udvarok egy széles járdára nyílnak, amelyet jókora előtér választ el az úttól.

A XIII. század Szent Péternek szentelt háromhajós bazilika feltehetőleg a Barcaság legrégebbi temploma volt, valószínű a kerci cisztercita kolostor építómesterei által épült.

A község a Lempes lábánál terül el. A hegy tetején egy vár romjait találjuk, a lovagok Petersburgnak nevezték, de az emberek ma Tatár-várként emlegetik. A vár valamelyik tatárjárásnak esett áldozatul. A XIV. században felépült a templom körüli erődítmény. A hat erős védő-

toronnyal ellátott hatszögű erőd két külső fala között lévő sáncba Dirba patak vizét vezették.

A középkori templom tornya 1713-ban összeomlott, 1793–1794-ben teljesen lebontották a templomot, a helyébe új klasszicista stílusú csarnoktemplom épült. A régiből csak emléktöredék maradt fenn. Az oltár mögött két boltozati zárkó, az egyikben kezében kulcsot tartó Szent Péter dombormű, a másikon Isten báránya látható.

A klasszicista stílusú oltár 1880-ban készült. A templomerőd egy gyémánszemként emlegetett meglepetést tartogat: majdnem teljesen épen maradt XIV–XV. századi gótikus freskó, a templomhajó északkeleti oldalán fekvő kápolnájában.

A Lempes és a közeli szászhermányi láp természetvédelmi terület és brassói kirándulók egyik sokszor megkeresett helye. Itt gyönyörködhetünk a tavaszi hérics (Frühlings Adonisröschen – *Adonis vernalis*) virágzásában, megcsodáljuk a kockás tulipánt, és számba vesszük Barcaság innen látható hegyeit.

Szászhermány, Hermány, Honigberg, Hărman

A német neve Honigberg, azaz Mézhegy, a környező dombok gazdag növényvilágából készített méz miatt. Egyesek szerint magyar nevét Hermann von Salza, a Német Lovagrend nagymestere kölcsönözte, mások szerint a székely Herman nemzetségről kapta.

A falu kezdetét 1211 és 1225 közé tehetjük. Első okleveles említése 1240-ből származik. A falu az eredeti román kori bazilika köré épült. 1241-ben a tatárjárás alatt elpusztult. Az átépítése során a köríves ablakokat részben befalazták, részben megnagyították, de megtartva az eredeti háromhajós bazilika alaprajzát, gótikus stílusú templommá formálták.

I. Lajos király 1377-ben Brassó fennhatósága alá rendelte. 1420-ban Zsigmond király utasította Brassó vezetőségét, hogy segítséget nyújtson a környező településeknek a védőfalak kiépítésében. Sajnos túl későn. A következő évben 1421-ben a törökök Szászhermányt is felégették. Cselekedni kellett. Ennek köszönhető a templom körül felépült a kezdetben hármás, majd kettős, hét toronybástyával erősített védőfal. A várfalak külső oldalán lőrések találhatóak, az erődöt mély és széles vizesárok vette körül, déli oldalon lévő kapuhoz cölöpökön nyugvó fahíd vezetett, később a híd helyén egy fedett folyosót képeztek ki. A várfalból kiemelkedő torony kápolnát rejt, a vakolat alatt 1460-

1470-ből való falfestményt találtak, amit 1920-ban feltártak. A belső udvar védőfalához 200 kis kamrát építettek.

Prázsmár, Tartlau, Prejmer

A templomerőd a legrégebb és egyedülálló a maga nemében.

Alapkövét 1213–1214-ben fektethette le a Német Lovagrend. A templom alaprajza egyenlő szárú kereszt (görög kereszt), zömök, nyolcszögű tornya a kereszt középpontjából emelkedik ki. A kerci szerzetesek építőmesterei fejezték be jellegzetes ciszterci stílusban. A Szent Kereszt tiszteletére szentelték fel. 1441-ben megszállták Prázsmárt a törökök, de Hunyadi János kiűzte őket. Ezután megerősítették az erődöt. A templom keleti falát meghosszabbították, így latin kereszt alakú lett, a szentély északi és déli falához egy-egy kápolnát építettek.

Művészeti és kulturális szempontból igen értékes Prázsmár. Az 1480-ban készített gótikus szárnyasoltár az egyik legrégebb Erdélyben. Orgonáját 1659-ben szerelték fel, és ennek a mintájára építette Kájoni János a csíki, szárhegyi, mikházi és udvarhelyi orgonákat.

A templom köré hármas védőfalrendszert emeltek. A belső védőfalon belül kiépítettek 275 kamrát, ezek ostrom idején menedéket nyújtottak a lakóknak. Az udvarokat alagút kötötte össze, amelyeket a védők öt helyen el tudtak zárni. Ma is ott van az egyik leereszthető vasrács, átsétalunk alatta. A várfalon 10 m magasán gyilokjáró húzódik, számtalan lőrés és szurokontó nyílás található. A gyilokjáró látványossága a „halálorgona”. 1515-ben Szapolyai János megerősítette a templomerődöt. 1600-ban Mihály vajda, azután Basta csapatai dúlták fel a települést. A kurucok és a labancok is megfordultak itt, nem éppen békés szándékkal.

1848. december 5-én a háromszéki honvédek harc nélkül elfoglalták a templomerődöt, december 13-án a megszállt szász falvakkal együtt megkötötték a jó szomszédsgai szerződést.

Prázsmár 1454-ben mezőváros lett, ezután a gazdaság rohamosan fejlődött. Miután a templomerőd védelmi funkciója megszűnt, a felvonó híd helyére oszlopos bejárat épült, a kapubástyában városháza létesült. A prázsmári templomerőd 1999-ben felkerült az UNESCO kulturális világörökség listájára.

Évek óta minden nyáron Steffen Mark Schlandt, a Fekete Templom organistája, a brassói zenekedvelők örömeire megszervezi valamelyik szász evangélikus templomban a *Musica Barcensis* koncertsorozatot. ■

Regman Zsuzsanna
regman.zsuzsa@yahoo.com

32-es túra: Szinaja csodái – Honismereti túra

Útvonal: Tábor – Szinaja – Peles kastély – Ferenc József sziklák – Királyi sétány – Kazinó – Állomás – Predeál – Leányka-havas (határkövek) – Háromfenyő menedékház – Tábor

Minősítés: könnyű túra

Jellemzés: Átlépünk a Kárpátokon. Határkövek, a román királyok birodalma.

Távolság: 12 km

Táv busszal: 150 km

Menetidő: 3 óra busszal, 2 óra látogatás, 4 óra túra

Szintkülönbség: +571 m / -708 m

Túradíj: 40 RON + 60 RON belépők

Napok: július 31., augusztus 1., augusztus 2.

Túravezetők: Regman Zsuzsanna, Bartos Anna Mária, Regman Dávid

Telefon: 0731-879544

Indulás: 08.00 óra

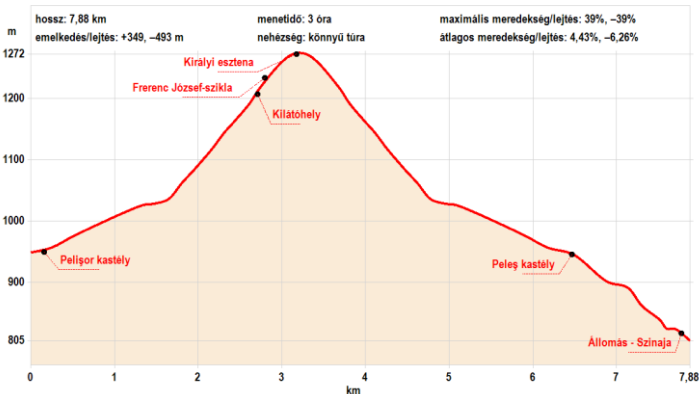
A táborból busszal indulunk Szinajára. Szinaja a Bucsecs-hegység keleti lábánál, a Prahova völgyében található üdülő, 800 m tengerszint feletti magasságban. A sípályák évente százazrével vonzzák a látogatókat.

Itt a Peles kastélyt fogjuk meglátogatni, amely Románia egyik legfontosabb történelmi jellegű műemléke, a román királyok nyári rezidenciája. A kastély 1875 és 1883 között épült romantikus jellegű, eklektikus stílusban. Belső kialakításában az olasz és angol reneszánsz, a barokk, a rokokó és a spanyol-mór építészeti stílus elemei is fellelhetők. A benne működő múzeumban szobrok, bútorok, hímezett faliszőnyegek, kerámiák, ötvösmunkák, gazdag fegyvergyűjtemény és számtalan műtárgy látható.

A Peles kastély Európa első villanyvilágítású kastélya volt. Saját vilamos erőműve szolgáltatta az áramot.

Az 1900-as években a kastély újabb emeletet kapott. Befejezett állapotában 160 szobája és 30 fürdőszobája volt. 1906-ban Ferenc József császár látogatására egy császári lakosztály is készült.

Mihály király 2008-ban úgy döntött, hogy a kastély múzeum lesz.

Túránkat a kék sávval jelzett királyi sétányon folytatjuk. Ez egy 1,7 km hosszú, kikövezett és helyenként karfával ellátott ösvény, amely az erdőben kanyargózik. Egy forrásnál megpihenünk, majd folytatjuk utunkat a Ferenc József sziklákhöz. I. Károly, román király kérésére hozták létre a szikla tetején található kilátót, korláttal ellátott lépcsősorral. A szikla tetejéről szép kilátás nyílik a Prahova völgyére és a Baj-havasra. A szikla északi falán egy dombormű látható, amely az 1896-ban Ferenc József császár itt tett látogatására emlékeztet.

A sziklákat elhagyva, pár perc után a királyi esztenára érkezünk. 1270 m magasan egy szubalpesi legelő egyedi kilátással a Bucsecs-hegység meredek lejtőire. Először a királyi család állatai legeltek a réten és istállók voltak, hogy friss hússal tudják ellátni a kastélyban tartózkodókat. Majd egy vadászlak épült ide. Idővel a királyi család nagyon megkedvelte a gyönyörű rétet, és nyári ünnepek szervezésére, piknikezésre használta a helyet. A kommunizmus évei alatt a királyi rét el volt zárva a látogatók elől. A Ceauşescu család használta. Most bekerült a turisztikai forgalomba és örülhetünk festői szépségének.

Miután megkóstoltuk a csúcspálinkát és elfogyasztottuk úti csomagunkat egy földúton indulunk vissza Szinaja felé. Busszal megyünk tovább a szinajai vasútállomásra. Itt két királyi állomás is található. Az első 1879-ben épült I. Károly király számára. 1911-ben majdnem az egész épületet lebontották és újraépítették, de megmaradt a királyi szalon, ahol most kisvasút kiállítás működik. Itt megállója volt és ma újra van, Európa leghíresebb vonatának, az Orient Express-nek. A másik állomás 1938–1940 között II. Károly király megrendelése alapján épült. Az épülethez tartozó kocsiszínbent tartották a királyi vonatot.

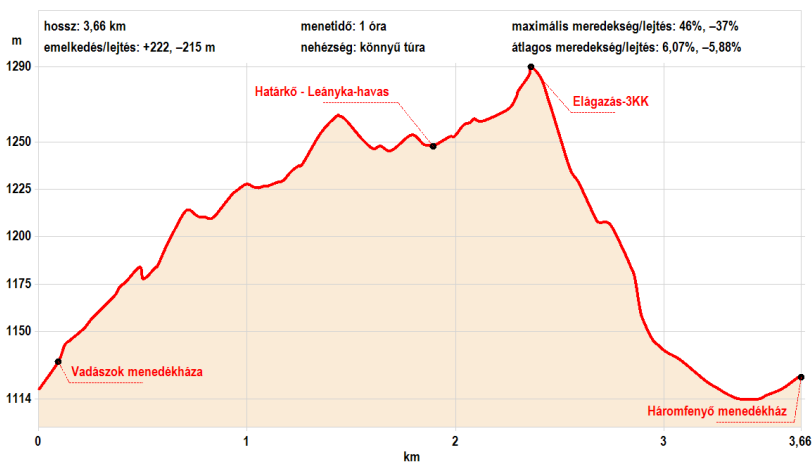
Pár percre az állomástól találjuk az üdülő kaszinóját. 1911-ben kezdték építeni, és egy év alatt el is készült. A Monte Carlo-i kaszinó mintájára tervezték és Marcey báró volt az egyik fő részvénytulajdonosa, akárcsak a Monte-Carlo-i kaszinóé.

A busszal áthaladunk a Prahova völgyi üdülőkön. Busteni 850 m magasan található. A város fölött magasodik, 2291 m-es magasságban a Caraiman-csúcson az első világháború román katonáinak keresztje.

Predeal Románia legmagasabban fekvő városa (1100 m).

A Leányka-havason folytatjuk gyalogtúránkat, ahol több határkövet tekinthetünk meg. Egy óra gyaloglás után a Három fenyő menedékházhoz érkezünk. Itt nagyon szép kilátásban lesz részünk a Keresztény-havasra, Nagy-kőhavasra és a Bucsecs-hegységre is.

Busszal visszatérünk a táborba. ■

Kovács Lehel István
klehel77@yahoo.com

33-as túra: Várkastély Törcsváron – Honismereti túra

Útvonal: Tábor – Törcsvár – Barcarozsnyó – Vár – Barlang – Tábor

Minősítés: könnyű túra

Jellemzés: Magyar királyok és brassói városbírók vára, de mi köze az egészhez Drakulának?

Távolság: 2 km

Táv busszal: 60 km

Menetidő: 1 óra busszal, 6 óra látogatás

Szintkülönbség: +200 m / -200 m

Túradíj: 30 RON + 70 RON belépők

Napok: július 31., augusztus 1., augusztus 2.

Túravezetők: Mihály Emőke, Bálint Ildikó

Telefon: 0740-452458

Indulás: 10.20 óra

A táborból busszal indulunk Törcsvárra, a kastély meglátogatása után Barcarozsnyóra, ahol előbb a parasztvárat, majd a Fundáta-völgyi cseppkőbarlangot látogatjuk meg. Onnan busszal megyünk vissza a táborba.

Törcsvár

A Tömösi-szoroson átvezető út megépítéséig, az 1850-es évekig, két fontos út vezetett délre, délkeletre. A fő hadút a Tatár-hágón át, a fő kereskedelmi útvonal pedig a Törcsvári szoroson keresztül kötötte össze Erdélyt a Fekete-tengerrel. A szoros Törcsvártól délnyugati irányban húzódik a hasonló nevű patak mentén, és mintegy 20 km után, 1265 m magasságban éri el a Kárpátok főgerincét, azt a hágót, amely a Királykőt választja el a Bucsecs-hegységtől, s képezi ma Brassó és Argyas megye határát.

A törcsvári vár rendeltetése e fontos kereskedelmi út ellenőrzése volt. A nagyjából trapéz alaprajzú, belsőtornyos kastély a Törcsvári-szoros bejáratánál épült.

Egyesek úgy vélik, hogy a ma is létező kastély a Német Lovagrend által épített *Dietrichstein* vagy *Teodorik* köve nevű vár helyére létesült a 100 m magas hegyen. Mások ezt cáfolják, sőt ennek a korai várnak a létét is tagadják. Olyan vélemények is vannak, hogy ezt az első várat Szent László építtette a határőröknek idetelepített székelyek számára.

Tény azonban, hogy a ma is álló kastélyt (45,5148° É; 25,3675° K; 764 m) Nagy Lajos király építtette 1377-ben a szoros védelmére, a havasalföldi román vajdák betörései ellen. Ekkor *lapis Tydrici*, majd 1395-ben *castrum Terch* néven fordult elő.

A kastélynak egy elővára is volt a völgyben, mely a szorost zárta le. A hágó útja keresztülhaladt rajta, itt ellenőrizték, vámosták az országba érkezőket. Mivel a felső vár túl kicsi volt, a gazdasági-, és lakóépületeket is az elővárban helyezték el. A lőréses falak nagy része még napjainkban is áll, jól mutatva a vár egykori méretét.

A vár keleti oldalát széles árokkal erősítették, és 4 m vastag pajzsfallal zárták le. A fal tetején védőfolyosót képeztek ki.

A kétemeletes palotába tizenegy lakóhelyiséget létesítettek, közülük a legnagyobb a lovagterem volt.

A vár déli részén emelkedik a kaputorony, amelynek emeleti részén nyílik az egyetlen bejárat. A mai kőlépcső helyén egykor elmozdítható falépcső állt, a kastély udvarára tehát lóval vagy szekérrel bejutni nem lehetett.

A vár északi oldalán épült a négyszögű, cseréppel fedett torony. Mellette kis figye-lő-tor-nyocskás bástya. Nyugaton egy kerek torony kapott helyet, amely ablaktalan börtönt rejtett. Ide csak térden csúszva lehetett bejutni. A földszinten darabontok laktak. A torony közelében 70 m mélységű kút.

A maga pompájában kis ékszerdobozként hat, így érthető, hogy a király magának tartotta fent a törcsvári várnagyok kinevezése jogát.

1437-ben kitűnik, hogy Törcsvár Görgény és Höltövény várával együtt a székely ispán alá rendelt királyi vár.

1448-ban Hunyadi János oklevelében említette a várat.

1476-ban a vár birtok és jövedelem nélkül maradt, így Dengelegi Pongrác János erdélyi vajda Brassót utasította, hogy a barcasági magyar falvak révén gondoskodjon Töröcsvár ellátásáról.

1498-ban II. Ulászló király Brassónak adta zálogba a várat, de kikötötte, hogy várnagya mindenkor magyar legyen. A barcasági 10 magyar falu lakói így lettek az 1848-as felszabadításig Töröcsvár várjobbágyai.

Mózes havasalföldi vajda 1530-ban sereget küldött Töröcsvár elfoglalására, de a székelyek nagy veszteség árán megvédték. A falak kijavítását 1535-ben fejezte be Brassó.

1568-ban évi 200 forint adóért cserében Brassó örök birtokul megkapta János Zsigmond fejedelemtől a várat. Határvédő szerepe ezután csökkent, s a 10 barcasági magyar falu felett is Brassó kezdett hűbérúri szerepet gyakorolni.

1612. április 5-én, amikor Barcarozsnyó bevétele után Báthory Gábor Töröcsvár ellen vonult, Henklischer János várnagy azonnal átadta a vár kulcsait a fejedelemnek. Brassó hűséget esküdt a fejedelemnek, így visszakarta a várat.

1617. augusztus 8-án este 8 és 9 óra között egy hirtelen keletkezett viharban a villám belecsapott a várba, és a felgyúlt puskapor miatt hatalmas robbanás keletkezett, de csodával határos módon a vár valamennyi őrzője ép maradt.

II. Rákóczi György 1660-ban elfoglalta a kastélyt.

1690-ben Thököly Imre akarta bevenni, de brassói segítséggel a császári csapatok megvédték.

1808-ban Arx Töröcsvár néven tűnik fel.

Brassó a várat 1916-ban IV. Károly királynak ajándékozta, aki feleségének, Zita királynőnek adta.

A trianoni békediktátum után Karl Schnell brassói polgármester Mária román királynőnek ajándékozta, aki lányára, Ilona hercegnőre hagyta örökségül, aki 1931-ben férjhez ment Habsburg Antalhoz. 1947 végéig román királyi nyaralóhely volt. Az államosítás után kifosztották és sorsára hagyták, felújítása csak 1987-ben kezdődött el.

1989 után nagy Drakula kultusz alakult ki, ugyanis a románok Bram Stoker írásaiból, valamint a vámpírfilmekből ismert, és Drakula grófként azonosított, Karóbahúzó Vlád egyik kastélyának tartják. A valószínűleg azonban annyi köze van Karóbahúzó Vládnak a töröcsvári kastélyhoz, hogy állítólag egyszer vendégként pár napot itt töltött.

2009-ben a román állam a kastélyt visszaszolgáltatta jogos tulajdonosaiknak, Habsburg Domokosnak és Mária Magdolnának.

A barcarozsnyói parasztvár

Magyarul 1910-ig Rozsnyó, a helységnévrendezés során, hogy a felvidéki Rozsnyótól megkülönböztessék, Barcarozsnyó lett.

A város keleti részén áll a 150 m magas Várhegy (45,5892° É; 25,4756° K; 694 m), rajta a szabálytalan alaprajzú, kelet-nyugat irányban elnyúló barcarozsnyói vár. Egyesek szerint a Német Lovagrend építette, mások viszont az 1241-es tatárjárás utáninak mondják.

Kezdetben nagyon szerény volt, őrségét mindössze egy porkoláb és négy darabont alkotta. A betegápoló keresztések a vár alatt egy ispotályt építettek, melynek alapjait egy építkezés alkalmával tárták fel. Egy ezüstkelyhet is találtak, melynek felirata reformáció előtti időkre utal: „*Ave Maria, Gott hilf, Gott hilf*”.

1421-ben a törökök dúlták fel. 1612-ben Báthory Gábor a szászok ellen fordult. Sorra bevette városaikat és templomerődjeiket, majd Rozsnyó következett. A lakosság a várba menekült, elszántan készült a védelemre, Máthis János székelyei azonban elzárták a várat a hegy lábánál található egyetlen forrástól, így a védők hamarosan feladták a várat. Báthory egy év múlva váltságdíj fejében visszaadta Rozsnyó várát a szászoknak. A várral szemben lévő tisztaást, ahol a fejedelem táborra volt – s amely később a szászok kedvenc majálisshelye lett – ma is Báthory-rétnek nevezik.

A várat ezután bővítették ki. Falai 5 m vastagságúak, s különlegessége, hogy a város lakói a várban egy falut építettek. Volt temploma (Szent György tiszteletére), iskolája és 80 lakóháza. Ekkor vájták sziklába a várkutatót is, hogy ne maradjon a vár víz nélkül. 1939-ben a 97 m mély kutatót villanyégőkkel szerelték fel.

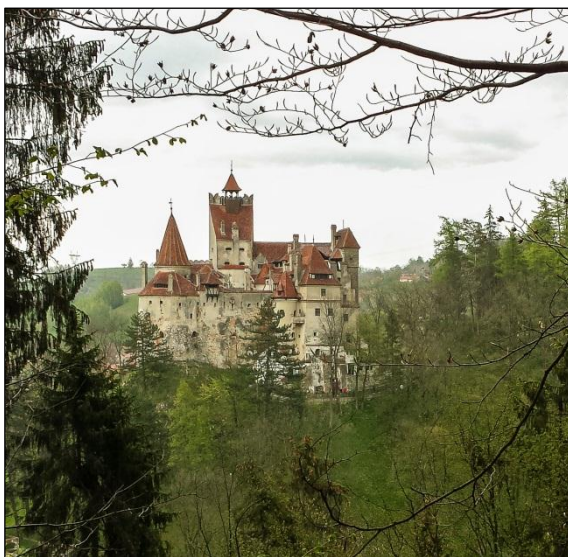
A vár délkeleti felében található a felvonható ráccsal ellátott bejárat, a felette emelkedő kaputorony és a felvonóhíddal megerősített külső védőmű. A keleti fal közepén egy ötszögű, az északi végén pedig egy négyszögű torony töri meg a falat. A belső vár déli falán két külső tornyot, az északon három négyzet alakú tornyot, a nyugati részen egy félkör alakú külső erődítményt láthatunk.

1802. október 26-án földrengés következtében összeomlott a vár épületeinek nagy része. A várat utoljára 1848-ban használták védelmi célra, amikor ide menekültek Bem serege elől.

A Fundáta-völgyi cseppkőbarlang

Rozsnyótól 3 kilométerre a Brassó-Pojána felé vezető út mellett fekszik a Fundáta-völgyi barlang (45,5824° É; 25,4967° K; 840 m), amelyet 1954-ben fedeztek fel. Járatainak hossza 1 km, három kisebb, s egy nagy bejárata van. A nagy bejárat 1949-ben vált láthatóvá, miután egy erős vízár kimosta belőle a törmelékeket. Egy csoport rozsnyói fiatal 1954-ben mászott be rajta először, majd 1958-ban M. Dumitrescu és T. Orghidan írták le. 1981-re készült el a járat teljes feltérképezése. A barlang-katalógusban 1230/9-es kódot viselő barlang egy nagyteremmel, több kisebb teremmel és galériával rendelkezik. A függőcseppkövekben gazdag nagyterem mintegy 58×42 m alapterületű és helyenként 20 m magas, benne egy 1 m átmérőjű, 30 cm mélységű tavacska.

A barlangot a 2010 folyamán kitakarították, felszerelték, s az ország legmodernebb barlangja lett. A turisták 330 m szakaszt látogathatnak. Filmvetítések és koncerteket is szerveznek itt, tekintettel a kivételes akusztikára, és arra, hogy a nagyteremben akár 200-an is elférnek. ■

Gergely Zoltán
zoltan@honigberg.ro

34-es túra: Még egyszer a fogarasi- ban... – szombati extra túra

Útvonal: Tábor – Bilea-tó – Paltin-nyereg – Lăițel-csúcs – Călțun-tó
– Strunga Doamnei – Negoj-csúcs – Călțun-tó – Bilea-tó – Tábor

Minősítés: nehéz magashegyi túra, sziklamászással

Jellemzés: Sziklákön kapaszkodunk, feltáruul előttünk a Fogarasi-
havasok 2500 m fölötti csodás világa.

Távolság: 16 km

Táv busszal: 230 km

Menetidő: 8 óra gyalog, 4 óra busszal

Szintkülönbség: +2044 m / -2037 m

Túradíj: 60 RON

Napok: augusztus 4.

Túravezetők: Gergely Zoltán

Telefon: 0758-098721

Indulás: 06.00 óra

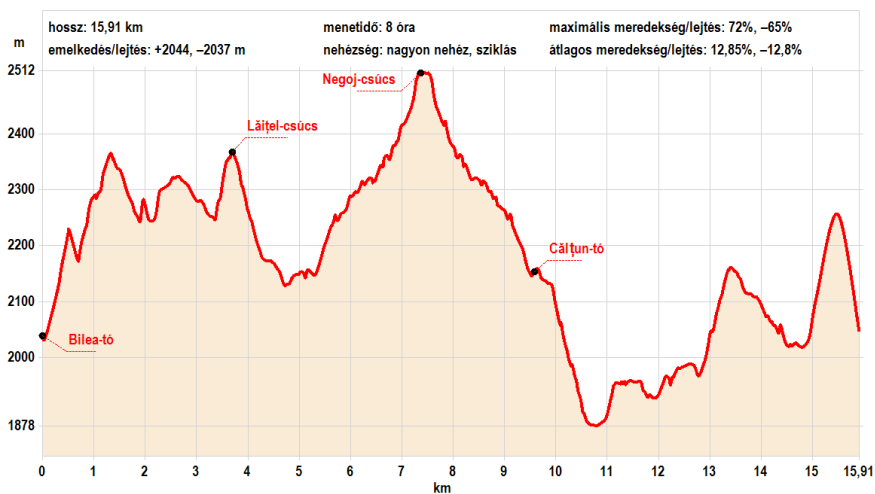
A Bilea-tóhoz a Transzfogarasi úton jutunk fel. A közvetlenül az alagút bejárata mellett található parkolóból nyugat irányba a hegyoldal felkapaszkodunk a Paltin-nyeregbe. Itt találkozunk a főgerinc piros sávval jelzett ösvényével. A széles, lapos nyereg a jégkorban platóglecsert hordozott, ebből és a szomszédos völgyi jégárok szövedékéből emelkedett ki a Paltin-torony.

Az útvonalon találkozunk egy kített résszel, amelyen rögzített acél-sodrony segítségével haladunk át. A Lajta (románul: *Lăițel* – 2390 m) csúcsára felérve szép kilátásban lesz részünk.

A Lajta-tornyok uralta főgerincszakasz és a Călțun-sziklatömb impozáns látványt nyújt. Helyenként acélsodronyos részekkel is találkozunk. A Călțun-tó katlana a hegytömb talán legszelebb vidéke.

A Călțun-tó mellett két hegyi menedék található. Innen tovább haladunk tartva az irányt nyugatra. Megkerüljük jobbról a tavat, követve a jelzést. Lassan ismét egy nyeregbe érkezünk. Tovább haladva egy figyelmeztető táblával fogunk találkozni. Eddig követtük a piros sáv jelzést. A piros sáv jelzés haladnak tovább a Strunga Dracului-nak nevezett útvonalon, de az le van zárva kőomlások miatt. Ezért innen jelzést váltunk, és a Strunga Doamnei útvonalon, a sárga sáv jelzésen haladunk tovább. A jelzés egészen a Negoj csúcsáig vezet. Itt ismét egy rövid láncos szakasszal találkozunk.

A csúcstról pazar kilátásban lesz részünk.

A Negoj-csúcs (románul: Negoiu) a Fogarasi-havasokban 2535 méteres magasságával Románia második legmagasabb hegye a Moldoveanu-csúcs (2544 m) után. A XX. század elejéig a Negoj-csúcsot tartották a Kárpátok legmagasabb hegyének a Magas-Tátrán kívül. A Negoj-csúcson áll még a régi magyar határkő is.

Visszafele ugyanezt az utat követjük. ■

Benedek Zelma, Mezei Júlia
benedek.zelma@yahoo.ro,
juliamezei@gmail.com

35-ös túra: Vissza a Dinóparkba... – szombati extra túra

Útvonal: Tábor – Szászvolkány – Barcarozsnyó – Parasztvár –
Dinópark – Cseppkőbarlang – Keresztényfalva – Tábor

Minősítés: könnyű túra

Jellemzés: Autóbusszal megyünk Barcarozsnyóra. Itt meglátogatjuk a parasztvárat, majd elsétálunk a cseppkőbarlanghoz.

Távolság: 2 km

Táv busszal: 60 km

Menetidő: 6 óra séta, 1 óra busszal

Szintkülönbség: +200 m / -200 m

Túradíj: 20 RON + 45 RON belépők

Napok: augusztus 4.

Túravezetők: Benedek Zelma, Mezei Júlia

Telefon: 0723-994153, 0744-329913

Indulás: 09.00 óra

A XXVII. EKE Vándortábor 3-as túrájának (Gyerektúra III.): megismétlése szombaton, amennyiben igény lesz rá. ■

Bardócz Péter és a Kreatív

Végig a Kárpátok bércein

A XXVII. EKE Vándortábor himnusza

1.

Elindult egy kis csapat
Barangolni völgyeket s csúcsokat
Megcsodálni tavakat
És fantasztikus tájakat
A természet lágy ölén
Él sok állat és növény
Akkor el sem hittük még,
Hogy milyen messze van a végső cél!

Refr. 1.: Végig a Kárpátok bércein
Szélvihar, jégeső újra megint
De minket összetart
A szeretet lángja óh, óh, óh
Hóvihar tépte sátraink
Kitartottak lásd megint
És minden túránkat
Napsugár zárja

2.

A bakancsunk meg sem száradt
És nem is mostuk ki a ruhánkat
Lehetsz most már holtfáradt
El kell érd a turista-házat
Árkon-bokron lépkedünk
Csobogó patakokon keresztül
Mosolyog ránk a sok sziklafal
De újra jön egy nagy hóvihár!

Refr. 2.: Végig a Kárpátok bércein
Szélvihár, jégeső újra megint
De minket összetart
A szeretet lángja óh, óh, óh
Királykő, Bucsecs vagy Fogaras
Számunkra mind egy és ugyanaz
Hisz minket összetart
A hegyek varázsa...
(gitár szóló)

Refr. 3.: Végig a Kárpátok bércein
Orsovától Dévényig
Hisz minket egyre hajt
A természet csodája óh, óh, óh
Végig a Kárpátok bércein
Szélvihár, jégeső újra megint
De minket összetart...
De minket összetart...
De minket összetart...
A szeretet lángja!

Brassó, 2005. január 5. ■

A KÖVETKEZŐ SZÁM TARTALMÁBÓL

Következő lapszámunk tematikája a

Lovak havasa

Kérjük, hogy természetfotóikat, írásaikat küldjék
el szerkesztőségünk címére
2018. október 20-ig.

Köszönjük!

Impresszum

Főszerkesztő: **dr. Kovács Lehel István**

Grafikai szerkesztő: **Tomos Tünde**

Felelős kiadó: **Ambrus Attila**

Olvasó szerkesztő: **Székely Gyöngyi**

Kiadja az Editor BL 49 Kft.

Iuliu Maniu utca 32. szám, 10-es iroda

Tel./fax: 0268/475 303

brassoianci@gmail.com

ISSN 2284-7030